

Ledamöter och ersättare

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN**Tid** onsdag 17 juni 2026 kl. 13:15**Plats** Kubben, Domherregränd 5

Upprop

Val av justerare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Punkt	Rubrik	Ärendenr	Sida
1	Information om försäljning av COOP Arena	2026/257	3
2	Driftbidrag till Luleå Tennisklubb	2026/234	4 - 6
3	Anläggningsstrategi Luleå och Boden	2026/280	7 - 123
4	Fördelning av utökat budgettillskott 2026	2025/442	124 - 127
5	Revidering av kultur- och fritidsnämndens delegationsordning	2026/228	128 - 145
6	Ansökan Luleå Barnidrottsförening för Hertsö miljögård 2026	2026/256	146 - 150
7	Information av LUPP- & KEKS-enkät	2026/260	151
8	Information om plan för Hägnan	2026/261	152
9	Information om arkivbeskrivning	2026/262	153
10	Information om GDPR-rapport	2026/263	154
11	Information från kultur- och fritidsdirektör	2026/259	155
12	Information från ordföranden	2026/258	156

LULEÅ KOMMUN

Kultur- och fritidsförvaltningen

KALLELSE/FÖREDRAGNINGSLISTA

Justerandes signatur/Beslutandes underskrift

Utdragsbestyrkande

Information om försäljning av COOP Arena

Ärendenr 2026/257-3.7.0.2

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har 2026-04-07 § 81 beslutat godkänna avsiktsförklaring mellan Luleå kommun och Luleå Hockeyförening avseende framtida överlåtelse av anläggningen Coop Norrbotten Arena. Kommundirektören fick i beslutet i uppdrag att arbeta fram avtal för försäljning samt kommunens framtida tillgång till anläggningen.

Kultur- och fritidsnämnden delges information om det pågående arbetet med nyttjanderättsavtal och försäljning.

Robert Dahlén
Kommunsekreterare

§ 56

Driftbidrag till Luleå Tennisklubb

Ärendenr 2026/234-3.7.1.2

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskotts förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar bevilja Luleå Tennisklubb 61 000 kronor i driftbidrag 2026.

Sammanfattning av ärendet

Luleå Tennisklubb har genom ett tidigare avtal med kommunen erhållit ett årligt bidrag på 48 000 kronor för drift och skötsel av fyra tennisplaner och två padelbanor utomhus. Detta avtal har sedermera upphört och har sedan år 2022 ersatts av ett årligt sökbart bidrag.

Kostnaderna för drift och underhåll har ökat och för att säkerställa rimliga förutsättningar för fortsatt drift och skötsel föreslås en höjning av driftbidraget om 13 000 kronor. Höjningen motsvarar en indexuppräkning från 2018 års nivå.

Kultur- och fritidsförvaltningen har föreslagit kultur- och fritidsnämnden besluta att bevilja Luleå Tennisklubb 61 000 kronor i driftbidrag 2026.

Sammanträdet

Kultur- och fritidsförvaltningen föredrar ärendet.

Fredrik Sidevörn (C) föreslår bifalla kultur- och fritidsförvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kultur- och fritidsförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts med föreningen.

Beslutsunderlag

- Ansökan 2026 LTK, KFF Hid: 2026.753
- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag avseende driftbidrag till Luleå Tennisklubb, KFF Hid: 2026.821

Driftbidrag till Luleå Tennisklubb

Ärendnr 2026/234-3.7.1.2

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar bevilja Luleå Tennisklubb 61 000 kronor i driftbidrag 2026.

Sammanfattning av ärendet

Luleå Tennisklubb har genom ett tidigare avtal med kommunen erhållit ett årligt bidrag på 48 000 kronor för drift och skötsel av fyra tennisplaner och två padelbanor utomhus. Detta avtal har sedermera upphört och har sedan år 2022 ersatts av ett årligt sökbart bidrag.

Kostnaderna för drift och underhåll har ökat och för att säkerställa rimliga förutsättningar för fortsatt drift och skötsel föreslås en höjning av driftbidraget om 13 000 kronor. Höjningen motsvarar en indexuppräkning från 2018 års nivå.

Kultur- och fritidsförvaltningen har föreslagit kultur- och fritidsnämnden besluta att bevilja Luleå Tennisklubb 61 000 kronor i driftbidrag 2026.

Dialog

Dialog har förts med föreningen.

Beslutsunderlag

- Ansökan 2026 LTK, KFF Hid: 2026.753

Simon Borén
Utvecklare

Beslutet skickas till

Luleå Tennisklubb

Ansökan för Luleå Tennisklubb för driftsbidrag 2026.

Luleå tennisklubb har fyra grustennisbanor och två padelbanor utomhus.

Grusbanorna kräver kontinuerligt underhåll, saltning på våren, tillförsel av grus, vältning, reparation av hål, lagning av linjer, m.m. Det behövs två nya nät (två inköpte förra året).

Padelbanorna behöver allmän skötsel, rengöring samt tillföras sand. **Förra årets glasreparation efter skadegörelse kostade drygt 20 000 kr.**

Vi söker driftbidrag. Det har varit oförändrat 48 000 kr under många år, kanske sedan 2001? Penningvärdet har minskat omkring 50 % under dessa 25 år. Vi anser det är hög tid att driftbidraget räknas upp för att stärka tennisens möjlighet att erbjuda en kvalificerad verksamhet framledes.

Vi har till Svenska Tennisförbundet ansökt om och beviljas två nationella sommarcuper; en ungdomskupp, *Midnattssolcupen Dygnet Runt 2026 - JSM Race 2026*, samt en seniortävling, *Midnattssolcupen Luleå - Sommartour 2026*.

Ett höjt driftbidrag ger bättre möjligheter att erbjuda bästa möjliga förutsättningar för fina publika arrangemang.

Gammelstad 2026-03-30

Martin Breimer

Kassör och Firmatecknare

Luleå Tennisklubb

Tel 070-5249741

Mail: martin@luleatk.se / martin@breimer.se

Förslag till beslut avseende anläggningstrategi Luleå och Boden

Ärendenr 2026/280-3.7.0.2

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beslutar att anta den gemensamma anläggningstrategin för Luleå–Boden 2026–2040.
2. Uppdra åt kultur- och fritidsförvaltningen att inleda samverkan med Boden kommun enligt strategins riktlinjer.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsförvaltningen fick i uppdrag av kultur- och fritidsnämnden i början av innevarande mandatperiod att ta fram en gemensam anläggningstrategi för Luleå och Boden. Strategin har utvecklats baserat på de inventeringar och analyser som RF-SISU Norrbotten genomfört i båda kommunerna under 2025. Syftet är att skapa ett sammanhållet, effektivt och långsiktigt hållbart anläggningssystem för idrott och fritid i regionen, som svarar mot de utmaningar och möjligheter som identifierats i rapporterna.

Bakgrunden är den likartade utvecklingen i båda kommunerna med befolkningstillväxt, samhällsomvandling och ökade krav på attraktiva livsmiljöer. Idrotts- och fritidsanläggningar är en central del av detta arbete, både för folkhälsa, attraktivitet och ett starkt civillsamhälle. RF-SISU:s rapporter visar att båda kommunerna har ett grundutbud av anläggningar som till antalet är jämförbart med riket, men med tydliga utmaningar kopplade till geografiska skillnader, brist på kapacitet i vissa anläggningstyper, behov av modernisering och stärkt dialog med föreningslivet.

Strategin bygger på en systematisk samverkan mellan kommunerna på flera nivåer, inklusive politisk avstämning, kontinuerliga möten mellan tjänstepersoner och regelbunden dialog med föreningslivet. En avgörande framgångsfaktor är att samverkan är strukturerad och återkommande. Strategin föreslår en två-nivåmodell för anläggningar:

- *Lokalt grundutbud*
(kommunalt ansvar): Säkerställer närhet till vardaglig idrott och fysisk aktivitet, med särskilt fokus på närhetsprincipen och socioekonomiska förutsättningar.
- *Regionalt samordnade anläggningar*
(gemensamt ansvar): Möjliggör högre kvalitet och effektivare resursanvändning för specialidrottsanläggningar, elit- och evenemangsarenor samt anläggningar med få utövare.

Strategin betonar även vikten av tidig planering i samhällsutvecklingen, tillgänglighet och inkludering samt stöd för spontanidrott och vardagsrörelse. Prioriterade utvecklingsområden inkluderar ökad kapacitet, förbättrad kvalitet och funktion, stärkt tillgänglighet och inkludering samt utveckling av spontanidrottsytor.

Ärendet bidrar till kommunens mål om jämlikhet genom att säkerställa likvärdiga möjligheter till idrott och aktivitet i hela regionen. Det främjar även hållbarhet genom effektiv användning av resurser och samverkan mellan kommunerna.

Kultur- och fritidsförvaltningen har föreslagit kultur- och fritidsnämnden besluta att anta den gemensamma anläggningsstrategin för Luleå–Boden 2026–2040. Uppdra åt kultur- och fritidsförvaltningen att inleda samverkan med Boden kommun enligt strategins riktlinjer.

Dialog

Dialog har genomförts med föreningslivet i både Luleå och Boden under framtagandet av RF-SISU:s rapporter. Föreningarna har lyft behovet av utökad dialog och samverkan, särskilt kring kapacitetsbrister, tillgång till halltider, brist på förråd och sociala ytor samt renoveringsbehov. Synpunkter har även inkommit från tjänstepersoner i båda kommunerna, som betonat vikten av en strukturerad samverkansmodell. Strategin har även diskuterats internt inom kultur- och fritidsförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Gemensam anläggningsstrategi Luleå–Boden 2026–2040
- Rapport Idrottsanläggningar och idrottsytor i Luleå 2025 (RF-SISU Norrbotten)
- Rapport Idrottsanläggningar och idrottsytor i Boden 2025 (RF-SISU Norrbotten)
- Kultur- och idrottspolitiskt program 2023–2025

Patrik Bylin
Kultur- och fritidsdirektör

Beslutet skickas till

Kultur- och fritidsförvaltningen
Boden kommuns kultur-, fritid- och ungdomsnämnd
RF-SISU Norrbotten

Gemensam anläggningsstrategi Luleå–Boden

Inriktning 2026–2040

1. Inledning och strategisk utgångspunkt

Luleå och Boden står inför en likartad utveckling med befolkningstillväxt, samhällsomvandling och ökade behov på attraktiva livsmiljöer. Idrotts- och fritidsanläggningar är en central del av detta – både för folkhälsa, attraktivitet och ett starkt civilsamhälle.

Båda kommunernas analyser visar att det finns ett grundutbud av anläggningar i nivå med riket, men också tydliga utmaningar kopplade till:

- geografiska skillnader
- brist på kapacitet i vissa anläggningstyper
- behov av utvecklade stödytor och modernisering
- behov av stärkt dialog och samverkan

Samtidigt finns stora möjligheter genom ett närmare samarbete mellan kommunerna. Denna strategi syftar till att skapa ett sammanhållet, effektivt och långsiktigt hållbart anläggningssystem i Luleå–Boden.

Systematisk samverkan

En avgörande framgångsfaktor är att samverkan bygger på en systematisk, återkommande och strukturerad dialog på flera nivåer.

Strategin förutsätter därför att:

- den politiska nivån genomför en gemensam strategisk avstämning årligen
- tjänstepersoner möts kontinuerligt för uppföljning och genomförande
- föreningslivet involveras regelbundet i dialoger

Detta svarar direkt mot det tydliga behov av utökad dialog som lyfts av föreningslivet i båda kommunerna

2. Vision och mål

Vision

Luleå och Boden utgör tillsammans en sammanhängande idrottsregion med tillgängliga, effektiva och inkluderande anläggningar för alla.

Övergripande mål

- Likvärdiga möjligheter till idrott och aktivitet i Luleå - Boden
 - Effektiv användning av resurser genom samverkan
 - Stärkt föreningsliv och ökad fysisk aktivitet
 - Attraktiva livsmiljöer för invånare och inflyttning
-

3. Strategiska principer

De strategiska principerna utgör grunden för hur Luleå och Boden långsiktigt ska planera, prioritera och utveckla sitt gemensamma anläggningssystem. De ska vara vägledande både vid investeringar, drift och samverkan.

3.1 Två-nivåmodell för anläggningar

Lokalt grundutbud (kommunalt ansvar)

Det lokala grundutbudet ska säkerställa att invånarna har nära till vardaglig idrott och fysisk aktivitet. Detta omfattar:

- idrottshallar och gymnastiksal
- bollplaner och näridrottsplatser
- ytor för spontanidrott och rörelse

Utgångspunkten är närhetsprincipen, vilket innebär att barn och unga ska kunna nå anläggningar utan bil och att särskilt hänsyn tas till socioekonomiska förutsättningar. Detta är avgörande för deltagandegrad och jämlikhet i idrottande

Grundutbudet ska planeras i takt med stadsutvecklingen och integreras i nya bostadsområden redan från start.

Regionalt samordnade anläggningar (gemensamt ansvar)

För mer specialiserade, kostsamma eller ytkrävande anläggningar ska Luleå och Boden samverka. Detta omfattar:

- specialidrottsanläggningar
- elit- och evenemangsarenor
- anläggningar med få utövare eller begränsad nyttjandegrad

Denna nivå möjliggör en högre kvalitet och effektivare resursanvändning, då investeringar och drift delas. Erfarenheter visar att denna typ av samverkan är särskilt lämplig för just dessa anläggningstyper

3.2 Samplanering i samhällsutveckling

Idrottsanläggningar ska vara en integrerad del av samhällsplaneringen och inte en efterhandslösning.

Planeringen ska:

- ske tidigt i översikts- och detaljplaner
- säkerställa att nybyggda områden inte får sämre tillgång än äldre områden
- ta hänsyn till demografi, behov och tillgänglighet

Detta är särskilt viktigt då rapporterna visar att nybyggda områden ofta har sämre tillgång till idrottsytor

Vid planering ska även följande säkerställas i möjligaste mån:

- god tillgänglighet via gång, cykel och kollektivtrafik
- säkra skolvägar kopplade till idrottsytor

- möjligheter till spontanidrott i bostadsnära miljö
-

4. Prioriterade utvecklingsområden

4.1 Kapacitet och tillgång

För att möta dagens och framtidens behov behöver kapaciteten i anläggningssystemet öka.

Prioriteringar:

- fler idrottshallar i områden med brist
- bättre nyttjande av befintliga ytor
- samordning av tider mellan kommuner

Brist på hålltider är en av de tydligaste utmaningarna, särskilt i Luleå, där över hälften av föreningarna upplever detta som ett problem

4.2 Kvalitet och funktion

Utöver kapacitet behöver kvaliteten i anläggningarna utvecklas.

Fokusområden:

- renovering av äldre och slitna anläggningar
- förbättrad funktionalitet (t.ex. linjer, belysning, takhöjd)
- utveckling av stödytor

Särskilt viktiga stödytor är:

- förråd
- sociala ytor
- åskådarytor

Båda kommunerna visar tydliga brister i dessa funktioner

4.3 Tillgänglighet och inkludering

Alla invånare ska ha möjlighet att delta i idrott och rörelse.

Detta kräver:

- universell utformning av anläggningar
- tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
- anpassade omklädningsrum och förråd
- rimliga avgifter och enkel bokning

Tillgänglighet ska ses brett och inkludera både fysisk, ekonomisk och social tillgänglighet

4.4 Spontanidrott och vardagsrörelse

Strategin ska inte enbart stödja organiserad idrott, utan även vardagsrörelse.

Detta innebär:

- fler näridrottsplatser i bostadsområden
- koppling till skolmiljöer
- flexibla ytor som kan användas för flera aktiviteter

Spontanidrott är ett viktigt komplement för att nå grupper som inte deltar i föreningsverksamhet

5. Gemensam samverkansmodell

5.1 Organisation

Samverkan behöver en tydlig struktur:

- politisk styrgrupp
- tjänstepersonsnätverk

Syftet är att skapa tydliga beslutsvägar och ansvarsfördelning.

5.2 Systematiska dialoger och mötesstruktur

Politisk nivå

Den politiska samverkan är avgörande för långsiktighet:

- årlig strategisk avstämning
- dialog om prioriteringar och investeringar
- uppföljning av strategin

Tjänstepersonsnivå

Tjänstepersonerna ansvarar för genomförandet:

- regelbundna möten
- gemensam planering
- uppföljning av nyttjande och kapacitet

Föreningsnivå

Föreningarna ska ges inflytande:

- återkommande dialogforum
- tematiska workshops
- dialog inför större utredningar

Behovet av denna dialog är mycket stort enligt rapporterna

Operativ nivå

Den dagliga verksamheten kräver löpande kontakt:

- dialog mellan föreningar och driftpersonal
- snabb återkoppling
- hantering av praktiska frågor

5.3 Samverkansverktyg

För att konkret stödja samverkan införs:

- gemensam anläggningsplan (7–15 år)
 - gemensam lokalförsörjningsplan (3-7 år)
 - gemensam prioriteringsprocess
-

5.4 Ekonomiska modeller

För gemensamma anläggningar behövs tydliga finansieringslösningar:

- nyttjandebaserad finansiering
- fast fördelning mellan kommuner
- kombinerade modeller

Olika modeller kan användas beroende på anläggningstyp och behov

6. Prioriterade insatser

6.1 Etablera strukturen

- etablera samverkansorganisation
- införa dialogstruktur

6.2 Planera gemensamt

- ta fram gemensam anläggningsplan
- identifiera framtida behov utifrån befolkningstillväxt

6.3 Genomföra pilotprojekt

- välja ut 2–3 gemensamma anläggningar
- testa samfinansiering och driftssamverkan

6.4 Effektivisera nyttjandet

- utveckla gemensamt bokningssystem
- samordna halltider

6.5 Stärka föreningsstödet

- utveckla bidragsmodeller
 - stödja föreningsägda anläggningar
-

7. Framgångsfaktorer

7.1 Tydlig ansvarsfördelning

Roller mellan kommunerna och mellan nivåer behöver vara klara:

- vem investerar
 - vem driver
 - vem följer upp
-

7.2 Gemensam kunskapsbas

Beslut ska bygga på:

- data om nyttjande
 - analyser av behov
 - dialog med användare
-

7.3 Aktiv och kontinuerlig dialog

Den systematiska dialogen är central:

- skapar tillit
- minskar konflikter
- förbättrar beslutsunderlag

Detta är också ett av de mest tydliga utvecklingsbehoven i båda kommunerna

7.4 Flexibilitet och lärande

Strategin ska vara levande:

- följas upp årligen
 - justeras vid behov
 - utvecklas utifrån erfarenheter
-

Sammanfattande utveckling av strategin

Den utvecklade strategin innebär en förflyttning:

- från enskild kommun → gemensam region
- från dialog vid behov → kontinuerlig dialog
- ökad systematisk planering

Resultatet är ett anläggningsystem som är:

- mer effektivt
- mer jämlikt
- mer hållbart över tid

Idrottsanläggningar och idrottsytor i Luleå kommun

Nulägesanalys och framtidsspaning

Norrbotten

Innehåll

Förord	3
Om rapporten	4
Syfte	4
Avgränsning	4
Metod	4
Möjlig felmarginal	4
Sammanfattning av rapporten	6
RF-SISU Norrbottens medskick till kommunen	7
1. Tänk långsiktigt	7
2. Samverka	7
3. Skapa förutsättningar	8
Så ser anläggningsutbudet ut i Luleå	9
Anläggningar och aktivitetsytor – en överblick	9
Ägande och drift	9
Anläggningstillgång jämfört med riket och jämförbara kommuner	10
Geografisk fördelning	11
Idrottsanläggningar per Regso-område	11
Analys av anläggningsutbudet i Luleå kommun	13
Så tycker idrotterna om de kommunala idrottsanläggningarna i Luleå	15
Redovisning av enkätsvar	15
Reflektioner och kommentarer till enkätensvaren	22
Planer och program viktiga verktyg i kommunens långsiktiga arbete	25
Idrottspolitiska program – hur, vad och varför	25
Lokalförsörjningsplan – ett viktigt dokument	26
Planering av utbud av idrottsanläggningar i en kommun	27
Samverkan en framgångsfaktor	29
Dialog och samverkan med föreningslivet	29
Samverkan mellan kommunens olika förvaltningar	32
Samverkan mellan kommuner	33
Bygga och renovera för framtiden och folkhälsan	35
Planering av idrott i ett samhälle som växer	36
Planera för tillgänglighet – och få mer idrott för fler	37
Den danska modellen – föregångare för modernt, innovativt och nyskapande byggande	38
Framtidens idrottshall	40
Renovering och utveckling av befintligt anläggningsbestånd	41
Samhällsplanering för rörelse	41
Referenser och lästips	43

Förord

Den här rapporten är ett resultat av ett gemensamt uppdrag från Luleå kommuns kultur- och fritidsnämnd och Bodens kommuns kultur-, fritid- och ungdomsnämnd. Uppdraget har inneburit att presentera två rapporter – en med resultatet från Luleå kommun och en från Bodens kommun – samt att ge förslag på hur kommunerna kan samverka.

I rapporten för Luleå kommun presenterar vi en sammanställning över hur lokalbeståndet ser ut i Luleå kommun. Vi har fokuserat på “fasta” idrottsanläggningar och idrottsytor, exempelvis bollplaner, ishallar, idrottshallar, rackethallar, skidspår o.s.v. Den omfattar inte idrottsytor som används av idrotter som bedriver sin verksamhet i luft, på väg, på vatten och i skog och mark.

Vi har även samlat in synpunkter från idrottsföreningarna kring hur de upplever kommunala idrottsanläggningar och idrottsytor ur ett användarperspektiv. De har bland annat fått svara på frågor om upplevd trygghet, status på idrottsytor och om det finns tillräcklig tillgång till träningstider, sociala ytor och förråd med mera.

I rapporten beskriver vi också vikten av och möjligheterna med samverkan, inom kommunen och dess olika förvaltningar, mellan närliggande kommuner och kommunen i förhållande till idrottsföreningarna.

Vi lyfter fram fakta och forskning som med fördel kan ligga till grund för framåtsyftande planering och för att underhålla, renovera och bygga anläggningar och idrottsytor – både idag och för framtiden.

Rapporten kan användas som ett underlag inför arbetet med att ta fram en lokalförsörjningsplan. Den beskriver också nyttan med och ger förslag på hur man kan jobba med att ta fram en idrottspolitisk plan.

//RF-SISU Norrbotten april 2025

Om RF-SISU Norrbotten

RF-SISU Norrbotten är en av Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildarnas 19 regionala organisationer. Vårt uppdrag är att stödja, leda, företräda, utveckla, bilda och utbilda idrottsföreningar och specialidrottsdistriktsförbund.

Om rapporten

Syfte

Att ge en aktuell bild av anläggningar och idrottsytor i Luleå kommun, analysera deras användning och jämföra med andra kommuner. Rapporten ska ge ett kunskapsunderlag för att skapa en lokalförsörjningsplan. Dessutom ska förslag på samarbeten mellan närliggande kommuner i lokalförsörjningsfrågor presenteras.

Avgränsning

Rapporten fokuserar på "fasta" idrottsanläggningar och idrottsytor, exempelvis bollplaner, ishallar, idrottshallar, rackethallar, skidspår o.s.v.

Den omfattar inte idrottsytor som används av idrotter som bedriver sin verksamhet i luft, på väg, på vatten och i skog och mark.

Metod

För att undersöka hur idrottsföreningar upplever de kommunala anläggningarna har vi genomfört en enkätstudie. Vi använde en femgradig skala (mycket bra, ganska bra, varken eller, ganska dåligt och mycket dåligt) och tolkade "varken eller" som godkänt. Vi ställde också ja- och nej-frågor, samt erbjöd alternativet "ej relevant".

För att identifiera vilka föreningar som använder anläggningarna använde vi kommunens register. Kommunen skickade ut information om enkäten, och RF-SISU Norrbotten informerade via sina kanaler.

Det var frivilligt för föreningarna att svara på enkäten och för att öka svarsfrekvensen valde vi slumpmässigt ut fler föreningar som vi kontaktade. Om föreningen bara hyrt *en* idrottsyta under det senaste året kunde de själva besvara enkäten. Hade de däremot hyrt flera ytor, ringde medarbetare från RF-SISU Norrbotten upp föreningen och fyllde i enkäten under samtalet, en enkät per yta.

För att få en överblick över anläggningsutbudet i kommunen har kommunen tillhandhållit uppgifter om kommunala anläggningar i ett Excel-dokument. Vi har sedan kompletterat med information om föreningsägda och privata anläggningar. Genom enkäten har vi kommit i kontakt med flera föreningar som äger eller hyr privata anläggningar. Vi har också lagt till information som Riksidrottsförbundet har om anläggningar i kommunen och sökt offentliga uppgifter på webben. Vi har också kompletterat med kommunens information om driftsbidrag för föreningsägda och föreningsdrivna anläggningar.

För att utforma förslaget om hur kommunen kan arbeta med lokalförsörjning har vi dragit slutsatser från enkätstudien och sammanställningen av anläggningsutbudet. Vi har jämfört dessa resultat med flera olika rapporter inom ämnet. Dessutom har vi genomfört en omfattande omvärldsbevakning och granskat fler rapporter för att besvara uppdragets frågor.

Möjlig felmarginal

Vi har nått 71 föreningar i enkätstudien, vilket kan jämföras med att 84 föreningar har hyrt en aktivitetsyta från kommunen under året.

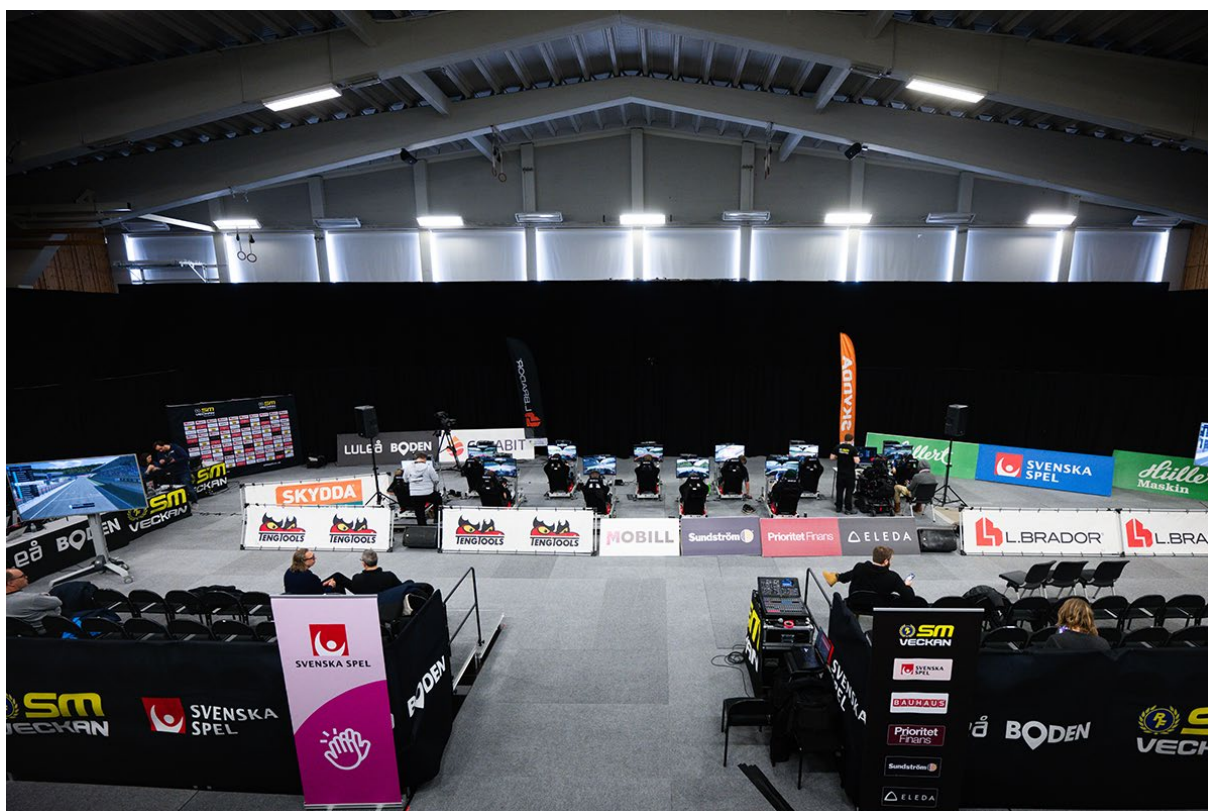
Svaren kan variera beroende på hur informationen har samlats in. Föreningar som hyrt fler än en kommunal anläggningsyta har besvarat enkäten muntligt. Olika intervjuare kan ha

gjort olika bedömningar, men vi har utformat de flesta frågorna med fasta och graderade svarsalternativ för att minska skillnaderna.

Fritextsvaren kan tolkas olika beroende på intervjuarens hantering. Vissa intervjuare kan ha gjort fler noteringar än andra och de som har negativa kommentarer eller förslag på förbättringar har troligen uttryckt fler åsikter.

Svarsalternativet "ej relevant" kan tolkas på olika sätt, vilket gör det svårt att dra tydliga slutsatser. Det kan betyda att föreningen inte behöver det vi fråga om, eller att det inte finns i anläggningen. Vi har därför valt att ta bort detta alternativ när vi presenterar föreningarnas åsikter om till exempel status, trygghet och tillgång till ytor, för att få en tydligare bild av svaren från mycket dåligt till mycket bra. (1-5).

Vi kan ha missat några aktivitetsytor när vi sammanställde alla anläggningar i kommunen. Vi tror att vi har inkluderat de flesta anläggningar som ägs av kommunen och föreningar, men det kan finnas fel när det gäller privata fastighetsägare som hyr ut till idrottsföreningar. Detta gäller särskilt mindre föreningar med begränsad och mer anonym verksamhet. Vi är dock övertygade om att de flesta aktivitetsytorna finns med i rapporten.

Sammanfattning av rapporten

Rapporten är uppdelad i tre delar:

- Sammanfattning och analys av befintligt anläggningsutbud.
- Sammanfattning och analys av idrottsföreningarnas åsikter om kommunens anläggningar och aktivitetsytor.
- En forskningsgenomgång och omvärldsanalys - med målet att ge förslag på hur kommunen kan arbeta med lokalförsörjning för idrottsföreningar, baserat på nulägesanalys av anläggningar och föreningarnas åsikter.

Analysen visar att Luleå kommun har ett grundutbud av anläggningar som till antalet är jämförbart med resten av landet och med andra liknande kommuner sett till befolkningsunderlaget. Men tillgången på anläggningar varierar beroende på var i kommunen man bor.

Enkätsvaren visar att de flesta anläggningar är i okej eller bra skick, men att vissa kan behöva renoveras. Föreningarna säger att de saknar förråd och sociala ytor och vill ha bättre dialog med kommunen om både uthyrning och nybyggnation.

Rapporten visar att det är viktigt med bra samarbete och dialog mellan kommunens olika förvaltningar och med de föreningar som använder idrottsanläggningarna. Det är också viktigt att prata med barn och unga som kommer att använda hallarna. Det finns bra möjligheter för samarbete mellan närliggande kommuner när det gäller att driva vissa typer av anläggningar. För att detta ska fungera långsiktigt, behöver man också skapa strategiska dokument som idrottspolitiska planer och lokalförsörjningsplaner och anta dem på rätt nivå i politiken.

När nya anläggningar byggs är det viktigt att det görs nyskapande och innovativt, i takt med det växande samhället och för att möta den moderna människans behov. Anläggningarna ska vara tillgängliga och inkluderande så att så många som möjligt kan använda dem. Det gäller även vid renovering och utveckling av befintliga lokaler.

Förutom de anläggningar och aktivitetsytor som kommunen bygger och driver själva, är det viktigt att stödja föreningarnas egna anläggningar och alla andra platser där organiserad idrott sker. Det är också viktigt att skapa bra möjligheter för spontanidrott och motion för alla kommunens invånare, även de som inte deltar i organiserad idrott idag.

RF-SISU Norrbottens medskick till kommunen

För att effektivt hantera lokalförsörjning av anläggningar och aktivitetsytor för idrott i kommunen, är det viktigt att ta hänsyn till följande medskick. Rapporten innehåller statistik, fördjupade analyser och forskningsbaserade förslag, men dessa punkter sammanfattar det mest väsentliga.

1. Tänk långsiktigt

Planera för framtiden

- Planera redan nu för ett samhälle i förändringar – låt idrotten växa tillsammans med samhället i övrigt.
- Glöm inte bort att planera in plats för idrott i nybyggda områden.
- Låt idrotten få vara med redan vid den övergripande planeringen av samhällets utformande.

Arbeta strategiskt

- Utforma och håll liv i viktiga strategiska dokument så som idrottspolitiska planer och lokalförsörjningsplaner för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för det lokala idrottslivet.
- Planer och strategier som är antagna i kommunstyrelsen ger förutsättningar för en långsiktighet i planeringen och skapar incitament för kommunens olika förvaltningar att samverka mot ett gemensamt mål.

2. Samverka

Ha en aktiv dialog med idrottsföreningarna

- För en dialog och lyssna in föreningarnas behov vid planering av nybyggnation och renovering.
- Skapa utrymme för en tät, närvarande och löpande dialog med föreningarna när det kommer till drift och nyttjande av anläggningarna.

Samverka inom kommunens olika förvaltningar

- Samtala, planera och samverka mellan kommunens olika förvaltningar när det kommer till placering, utformande, underhåll och drift av idrottsanläggningar.

Samverka med andra kommuner

- Samarbeta med närliggande kommuner för att driva kostsamma specialidrottsanläggningar eller anläggningar med få utövare – för att minska kostnaderna och därigenom göra anläggningarna möjliga.
- Skriv tydliga och långsiktiga avtal för att reglera parternas respektive roll.

3. Skapa förutsättningar

Bygg klokt och framåtsyftande

- Bygg idrottsanläggningar och idrottsytor i närområdet där människor bor i så stor utsträckning som möjligt.
- Skapa möjlighet för rörelse i vardagen för barn och unga. Utforma lekfulla och inspirerade spontanidrottsplatser i bostadsområdena och i anslutning till skolan.
- Planera för säkra transportvägar och cykelbanor mellan hem, skola och idrottsplatser.
- Inspireras av innovativa anläggningar, rapporter och kunskapsunderlag inför renovering, nybyggnation eller utveckling av befintliga anläggningar.
- Bygg inkluderande anläggningar för alla kommunmedborgare. Utgå exempelvis ifrån diskrimineringsgrunderna för att säkerställa att alla får samma möjlighet till en aktiv fritid.

Glöm inte bort att...

- Planera för att människor lätt kan ta sig till en anläggning, även om den inte ligger centralt eller i närheten av bostaden.
- Planera för övriga ytor som är viktiga för idrottsföreningarnas verksamhet. Exempelvis funktionella förråd, sociala ytor för möten, tillgängliga och inkluderande omklädningsrum.
- Inkludera unga i planerings- och utvecklingsfrågor.
- Tillgängliga idrottsanläggningar och idrottsytor skapar mer idrott och rörelse för fler.

Bana väg för idrottens mångfald

- Idrotten är mångfacetterad och har många olika ansikten, med olika behov och förutsättningar. Planera även för idrotter som bedrivs i luften, på väg, på vatten och i skog och mark.
- Skapa förutsättningar för idrott även på landsbygder.
- Möjliggör för idrotten att äga, driva och utveckla egna anläggningar.

Så ser anläggningsutbudet ut i Luleå

Anläggningar och aktivitetsytor – en överblick

För att beskriva skillnaderna mellan de olika anläggningarna utgår vi i rapporten ifrån två nivåer:

- På en övergripande nivå pratar vi om en *anläggningstyp*, som exempelvis kan benämnas som en idrottshall eller en bollplan.
- Nästa nivå är *aktivitetsyta*, där det mer specifikt beskrivs vilken typ av yta det avser.

Exempel:

- För anläggningstypen bollplan kan aktivitetsytan vara en gräsplan för 11-11 spel.
- För anläggningstypen idrottshall kan aktivitetsytan vara en fullstor idrottshall eller en mindre gymnastiksal

I Luleå kommun finns det 69 olika typer av aktivitetsytor som nyttjas av ett 40-tal idrotter.

Ägande och drift

Kommunen äger flest aktivitetsytor, mer än hälften av alla ytor. En tredjedel ägs av idrottsföreningar och en tiondel av privata aktörer. I kommunen finns det en högre andel privata ytor än riksgenomsnittet, troligen på grund av att Föreningen Studentidrotten Luleå har flera aktivitetsytor med privat ägande.

Fördelningen av idrottsanläggningarnas drift liknar ägandeförhållandena, men det finns några exempel där föreningar driver kommunalt och privat ägda anläggningar.

När man pratar om idrottsytor är det viktigt att även inkludera ytor för idrotter som bedrivs i/på luft, vatten, väg och mark. Denna rapport sammanställer dock inte dessa ytor.

	Kommun	Förening	Privat	Totalt
Ägande	122	73	21	216
Drift	111	87	18	216

Anläggningstillgång jämfört med riket och jämförbara kommuner

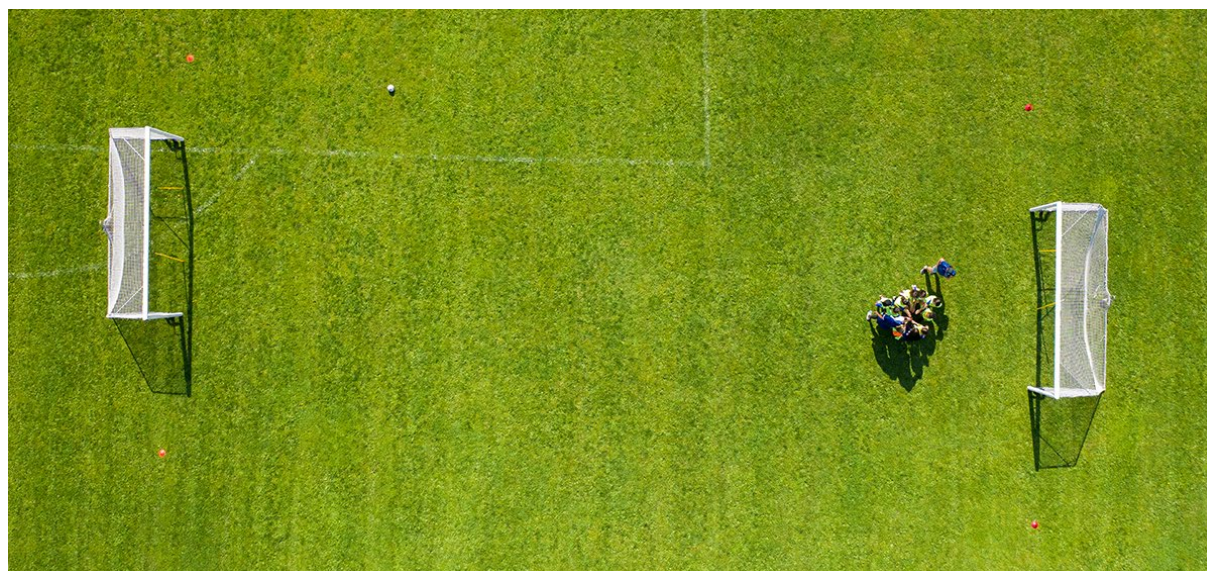
I kommunen finns det färre fullstora fotbollsplaner än riksgenomsnittet, men fler än i jämförbara kommuner. Det finns fler föreningsägda och föreningsdrivna fotbollsplaner än kommunala. En fullstor fotbollsplan kan användas som två mindre planer, men räknas i denna rapport som en fullstor plan.

När det gäller mindre fotbollsplaner för spel med 5-9 spelare per lag, ligger kommunen över genomsnittet både nationellt och jämfört med liknande kommuner. Även här finns fler planer som ägs och drivs av föreningar än av kommunen.

Antalet idrottshallar ligger under riksgenomsnittet men över genomsnittet för jämförbara kommuner. Kommunen äger alla idrottshallar.

Antalet ishallar ligger något under riksgenomsnittet, men är dubbelt så många som i jämförbara kommuner. Kommunen äger alla ishallar.

Anläggningstyp	Kommun ägd	Förenings-ägd	Privat-ägd	Sammanlagt	Riksgenomsnitt	Jämförbara kommuner
<i>Bollplaner 11-spel</i>						
Antal planer totalt	12	21	0	33		
Per 10 000 invånare	1,5	2,6	0	4,1	5,5	3,8
<i>Bollplaner 5-9 spel</i>						
Antal planer totalt	7	18	0	25		
Per 10 000 invånare	0,9	2,2	0	3,1	2,6	2,0
<i>Idrottshallar</i>						
Antal idrottshallar	17	0	0	17		
Per 10 000 invånare	2,1	0	0	2,1	2,7	1,7
<i>Ishallar</i>						
Antal ishallar	5	0	0	5		
Per 10 000 invånare	0,6	0	0	0,6	0,7	0,3

Geografisk fördelning

Det finns tre olika typer av regionala statistikområden (RegSO) i kommunen:

- huvudsak centralort (områden i centrala Luleå)
- huvudsak bebyggelsekoncentration (mindre samhällen – Råneå och Antnäs)
- huvudsak landsbygd (mindre byar och övrig bebyggelse)

De unika områdena delas in och separeras för att belysa skillnader i demografi och socioekonomi mellan områdena.

Idrottsanläggningar per Regso-område		Bollplan 11-spel		Bollplan 5-9 spel		Idrotts-hall	Gym-nastik-sal	Skidspår	
		Kommunägd	Föreningsägd	Kommunägd	Föreningsägd			Kommunägd	Föreningsägd
Regso-område	Områdestyp*								
Antnäs	HB	0	2	1	1	0	2	0	2
Antnäs omland	HL	0	2	0	0	0	1	0	3
Bergnäset-Bergstaden	HC	0	2	0	2	1	1	0	1
Bergviken	HC	2	0	0	0	0	2	0	0
Björkskatan-Hällbacken	HC	1	2	1	1	1	2	0	0
Gammelstad	HC	0	2	0	8	1	1	1	0
Hertsön	HC	1	1	3	0	1	1	0	0
Kronan	HC	0	0	0	0	1	0	3	0
Luleå centrum	HC	1	0	0	0	3	2	0	0
Mjölkkudden, Notviken, Karlsvik	HC	2	1	0	1	0	0	0	0
Måttsund	HL	0	1	0	0	0	1	0	1
Persön-Persön omland	HL	0	5	0	1	0	3	0	5
Porsön-Porsögården	HC	1	0	0	0	1	1	0	0
Porsön-Udden	HC	0	0	0	0	0	1	0	0
Råneå	HB	1	0	1	0	1	0	0	1
Råneå omland	HL	0	2	0	0	0	0	0	3
Skurholmen-Malmudden	HC	0	0	0	0	0	1	0	0
Sunderbyn	HC	1	1	0	4	1	1	0	1
Tuna	HC	0	0	0	0	1	1	0	0
Örnäset	HC	2	0	1	0	1	0	0	0
Totalt		12	21	7	18	13	21	4	17

*Områdestyper:

HB=Huvudsaklig bebyggelsekoncentration HC=Huvudsaklig centralort HL=Huvudsaklig landsbygd

Driften av fullstora fotbollsplaner i centralorten och bebyggelsekoncentration är relativt jämnt fördelad mellan föreningar och kommunen. På landsbygden är det endast föreningar som ansvarar för driften av dessa idrottsytor.

Föreningar står för driften av majoriteten av mindre fotbollsplaner i centralorten. I bebyggelsekoncentration finns få planer, driften av dessa är relativt jämnt fördelad mellan kommunen och föreningar. På landsbygden finns endast en föreningsdriven idrottsyta av denna typ.

Idrottshallar och gymnastiksalar är huvudsakligen belägna i centralorten. Det finns endast en idrottshall i bebyggelsekoncentration och ingen på landsbygden. På landsbygden finns ett fåtal gymnastiksal, och ännu färre i bebyggelsekoncentration.

De flesta skidspår finns på landsbygden och drivs av föreningar, medan kommunens skidspår ligger i centralorten. Tabellen tar inte hänsyn till antalet spår per anläggning.

Vissa Regso-områden i centralorten har en stor brist på idrottsytor, till exempel Kronan och Skurholmen-Malmudden, där det sammantaget bara finns en idrottshall och en gymnastiksal. I nybyggda delar av regso-området Björkskatan-Hällbacken, där bostadsområdena Dalbo och Hällbacken ingår, finns inga idrottshallar eller gymnastiksal alls.

Analys av anläggningsutbudet i Luleå kommun

Kommunens viktigaste bidrag till idrotten är att tillhandahålla anläggningar och aktivitetsytor. Detta kan ske genom att bygga och driva egna kommunala anläggningar, men också genom att stötta föreningar i deras uppförande och drift av föreningsägda anläggningar. Ett mindre, men viktigt komplement, kan även vara att stötta föreningar som av olika anledningar bedriver sin idrott inhyrda hos privata aktörer.

Luleå kommun har relativt bra tillgång till anläggningar och idrottsytor jämfört med liknande kommuner och resten av landet. Detta är dock bara en indikation, och man måste ta hänsyn till flera lokala förutsättningar för att hantera den specifika lokalsituationen i kommunen. Exempelvis så behöver man ta hänsyn till var människor bor, hur de befintliga anläggningarnas status och renoveringsbehov är och hur nyttjandet av lokalerna ser ut.

Som ett komplement till den här rapporten vore det intressant att jämföra datan med den faktiska befolkningsstrukturen. Detta skulle ge en översiktlig kartbild som visar var anläggningarna ligger i förhållande till varandra och var kommunens invånare bor. Dessa kompletterande uppgifter finns tillgängliga via Riksidrottsförbundet.

Vi har dragit följande slutsatser när vi analyserar undersökningens resultat:

För få idrottsanläggningar och ytor i nybyggda områden

I vissa områden, främst nybyggda har man inte planerat/byggt nya anläggningar i samma utsträckning som i äldre bostadsområden. Närhetsprincipen är viktig för ett basutbud av idrottsytor, det vill säga att anläggningar och idrottsytor finns i närheten av där människor bor. I Luleås fall saknas exempelvis, enligt denna princip, fotbollsplan på Kronan och idrottshall på Hällbacken/Dalbo. I planeringen av kommande bostadsområden är det viktigt att idrottsanläggningar och idrottsytor tas med tidigt i planeringen.

Planera för fler anläggningar och idrottsytor när staden växer

Det är viktigt att planera för nya idrottsanläggningar för en växande stad. En målbild på 100 000 Lulebor motsvarar, enligt dagens mängd ytor i kommunen, åtta nya fullstora fotbollsplaner, sex nya mindre fotbollsplaner, fyra nya idrottshallar och en ny ishall. Även andra typer av idrottsytor behöver hänga med i utvecklingen.

Glöm inte bort idrotter som bedriver idrott på/i luft, vatten, väg och skog

Det är även viktigt att inte glömma bort ytor för idrotter som bedriver sin verksamhet i och på luft, vatten, väg och i skog och mark när man planerar anläggningsutbudet. Denna rapport har inte samlat information om dessa ytor. Kommunen behöver ha en separat dialog med exempelvis orienteringsföreningar, segelklubbar, cykelklubbar med flera. Deras behov och förutsättningar kan skilja sig åt från föreningar som har en fast plats att idrotta på. Det kan dock vara värdefullt för dessa verksamheter att också få tillgång till fasta platser som omklädningsrum, sociala ytor och förråd.

Driftsbidrag med relevant uppräknings till föreningsdrivna anläggningar

Föreningsägda anläggningar är ett mycket viktigt komplement till kommunala anläggningar, särskilt på landsbygden. Ett driftsbidrag med en relevant uppräknings är nödvändigt för att föreningar ska kunna hålla liv i dessa. Detta är en mycket kostnadseffektiv modell för att öka antalet anläggningar och idrottsytor.

Oavsett var i kommunen man bor är det viktigt att relativt sett ha likvärdiga möjligheter att idrotta i förening. Enklare typer av idrottsanläggningar som är billigare i drift lämpar sig mer för föreningsdrift än mer komplexa anläggningar, och de som är dyrare i drift. Till exempel

äger och driver idrottsföreningar oftare skidspår och fotbollsplaner än idrottshallar, specialidrottshallar och ishallar.

För att möjliggöra fler föreningsägda anläggningar kan ett investeringsstöd vara en funktionell modell. Flera kommuner använder modeller där föreningar kan söka för att bygga nya, renoвера eller på annat sätt utveckla sina anläggningar. De flesta andra bidragsgivare kräver ytterligare finansiering, så ett kommunalt investeringsbidrag skulle kunna vara en viktig pusselbit och del av finansieringen.

Skapa likvärdighet för idrotter som hyr av privata anläggningsägare

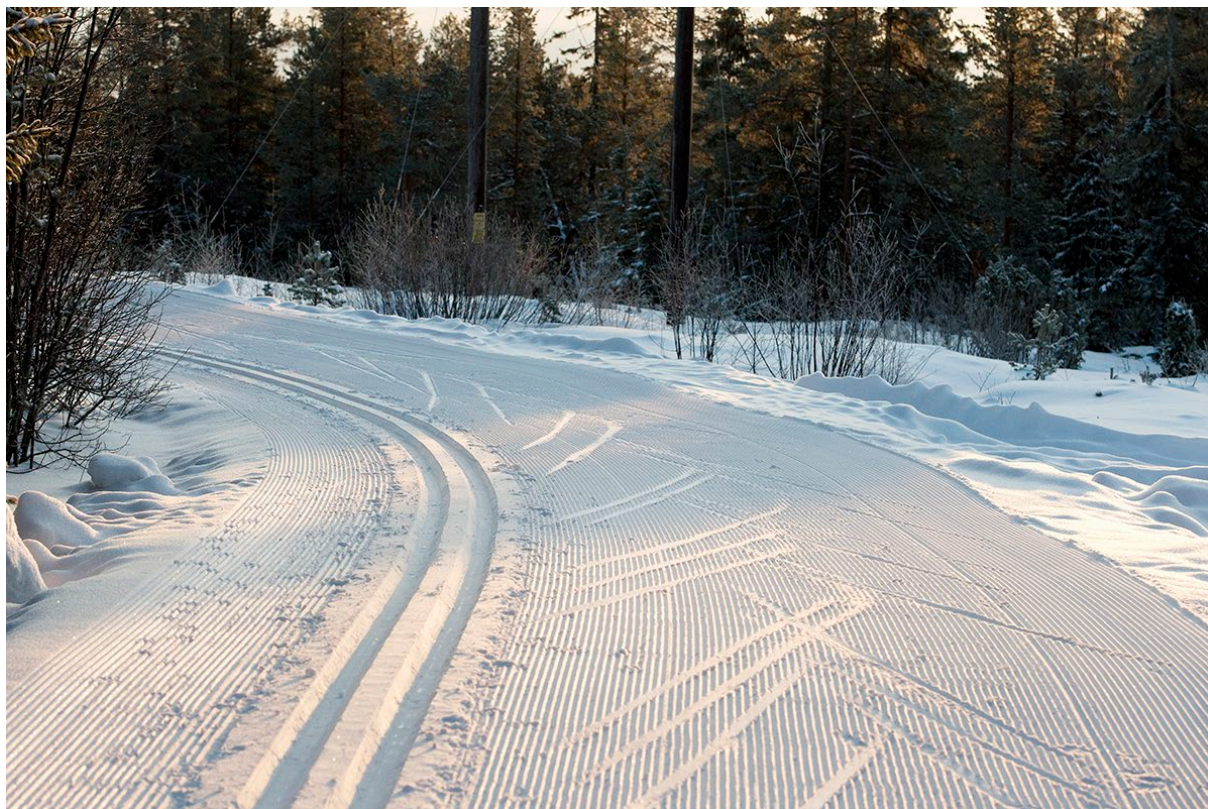
För vissa mindre idrotter är även privata anläggningsägare viktiga för att de ska kunna utöva sin idrott. För att skapa en likvärdig kostnadsbild kan kommunen med fördel subventionera hyreskostnaden.

Ta höjd för utmanande klimatförändringar

Klimatförändringarna kan orsaka många utmaningar för föreningar som driver egna anläggningar. Minskad snömängd eller förändrad snökonsistens kan skapa problem för skidspår, och mildare vintrar med växlande väder kan påverka utomhusisytor.

För föreningar med gräsplaner kan bevattning bli en utmaning under varmare och torrare somrar. Om det blir brist på kommunalt vatten för bevattning kan andra lösningar behöva övervägas. Vattenidrotter som bedrivs utomhus kan också drabbas, eftersom varmare somrar ofta leder till mer växtlighet i vattendragen.

Det är viktigt att samarbeta med föreningar och vara öppna för flexibla och förändrade förhållningssätt när det gäller stöd till dessa idrotter.

Så tycker idrotterna om de kommunala idrottsanläggningarna i Luleå

Redovisning av enkätsvar

Nedan har vi sammanställt svaren i enkätundersökningen som besvarats av föreningar som nyttjar kommunala idrottsanläggningar i Luleå kommun som omfattas av den här rapporten.

Respondenterna har besvarat frågorna utifrån en 5-gradig skala; mycket bra, ganska bra, varken eller, ganska dåligt eller dåligt. Svartalernativet "ej relevant" har också varit valbart.* Alla har dessutom haft möjlighet att lämna ett fritextsvar. Några nedslag bland dessa presenteras nedan i anslutning till varje område.

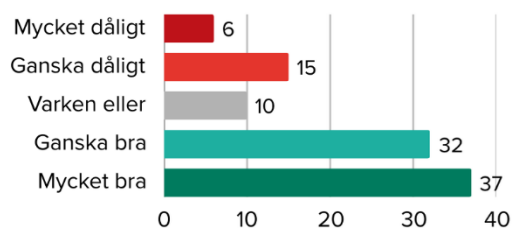
*Resultaten nedan visar den procentuella fördelningen av svartalernativen 1-5. Alternativet "ej relevant" är inte medräknat i fördelningen.

Idrottsyta

- 79% anser att statusen på idrottsytan i anläggningen är okej eller bra.

STATUS PÅ ANLÄGGNINGENS IDROTTSYTA

Upplevd status i %

Antal svar: 119. Av dessa svarade 2 "ej relevant".

- 81% anser att tryggheten på anläggningen är okej eller bra.
- 89% tycker att de utnyttjar idrottsytan så effektivt de kan och 79 % diskuterar frågor kopplat till effektivt nyttjande i föreningen.
- 77% anpassar ytan utifrån ålder på deltagarna.
- 96% samverkar inom föreningen mellan lag och grupper för att kunna nyttja ytan effektivt.
- 35% samverkar med andra föreningar när det gäller att nyttja ytan effektivt.
- 79% har en idrottsyta som är ändamålsenlig för verksamheten.

"Det finns ingen tillgänglighet för rullstolsburna, svårt ta sig upp för trapporna."

"Vi är i enormt behov av en utbyggd hall. Halltiderna vi har nu funkar inte sportsligt eller för att behålla breddverksamhet då alla inte kan träna i Tunahallen och lag måste träna i Borgmästarskolan fram till högstadiet. Tillgången till uteytor har blivit bättre för basketen. Fortsätt med det för att uppmuntra spontanidrott!"

"Risigt, nergånget och det vistas obehöriga."

“Är i behov av större yta för att bedriva den idrottsliga verksamheten. Vill utveckla barn- och ungdomsidrott samt paraverksamhet. Har idag 162 kvm och skulle behöva mellan 20-40 kvm till. Har parastrustning men har ingen yta för detta i träningslokalen.”

“Belysning otillräcklig, takhöjd likaså, vi önskar sop till fjädrar, måla om linjerna.”

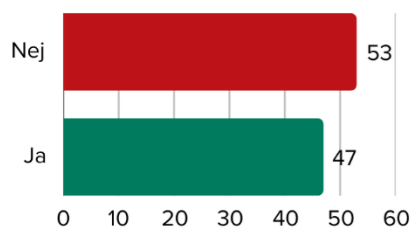
Halltider

- 53% har brist på halltider.

TILLGÅNG TILL HALLTIDER

Har ni nog med halltider?

Svar i %

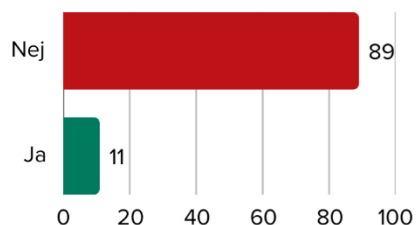
Antal svar: 119. Av dessa svarade 8 “ej relevant”.

- 89% anser att de inte kan utnyttja ytan mer effektivt för att möjliggöra fler tider.

TILLGÅNG TILL HALLTIDER

Skulle ni kunna nyttja ytan mer effektivt för att möjliggöra fler tider?

Svar i %

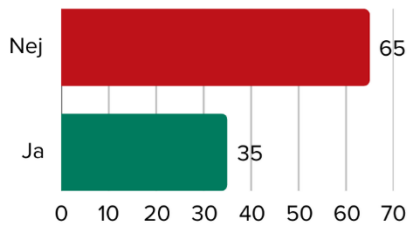
Antal svar: 119. Av dessa svarade 13 “ej relevant”.

- 77% bokar enstaka tider och 89% bokar blocktider.
- 92% tar hänsyn till jämn fördelning mellan könen när tider ska fördelas.
- 95% tar hänsyn till deltagarnas ålder när tider ska fördelas.
- 78% tar hänsyn till sportslig nivå när tider ska fördelas.
- 35% har deltagare som inte får plats i föreningen idag.

TILLGÅNG TILL HALLTIDER

Kötid - har ni deltagare som inte får plats idag?

Svar i %

Antal svar: 119. Av dessa svarade 16 "ej relevant".

"Vi kör basket (alla åldrar) och innebandy (för de yngsta) i hallen trots att den är för liten. Vi har svårt att få tider i andra hallar i Luleå. De äldsta lagen tränar i Porsöhallen, på Örnäset och i Luleå Energi Arena. Dock får vi inte tider så att det räcker till i dessa lokaler."

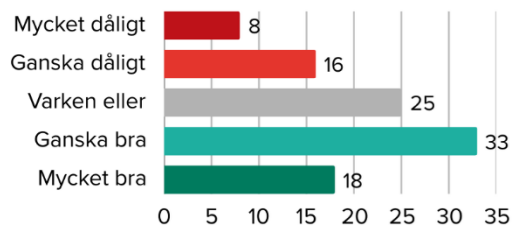
"I Luleå är det otroligt svårt att få halltider just nu, det är alldeles för många idrotter som slåss om väldigt få halltider, det bidrar till att lag inte kan utvecklas då man inte får mer än 2 träningar per vecka och att vi inte får hemmamatcher i våra hemmahallar där lagen och föräldrarna känner sig hemma och bekväma. Samverkar med annan basketförening för effektiv användning av lokal."

Omklädningsrum

- 76% anger att statusen på omklädningsrum i anläggningen är okej eller bra.

STATUS PÅ OMKLÄDNINGSRUM

Upplevd status i %

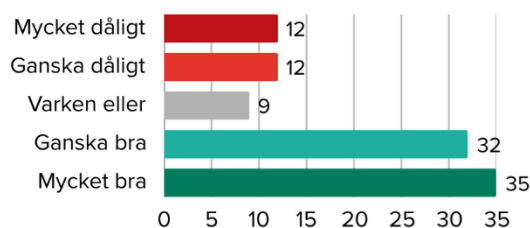

Antal svar: 119. Av dessa svarade 15 "ej relevant".

- 77% anger att tryggheten i omklädningsrummet är okej eller bra.
- 76% anger att tillgången till omklädningsrum är okej eller bra.

TILLGÅNG TILL OMKLÄDNINGSRUM

Upplevd tillgång i %

Antal svar: 119. Av dessa svarade 9 "ej relevant".

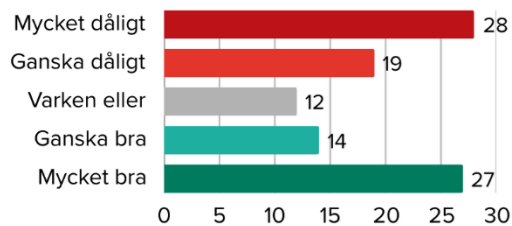
“Omklädningsrummen är små, knappt ett lag får plats + att det finns bara 4 stycken. Detta medför att det är svårt att ha matcher efter varandra och till exempel ha sammandrag.”

Åskådaryta

- 44% anger att statusen på åskådarytan är dålig eller mycket dålig.
- 53% anger att tillgången till åskådarytan är okej eller bra.

TILLGÅNG TILL ÅSKÅDARYTA

Upplevd tillgång i %

Antal svar: 119. Av dessa svarade 26 "ej relevant".

- 79% anger att tryggheten på åskådarytan är okej eller bra.

“Finns ingen åskådaryta. Bara stå eller sitta efter väggarna.”

“Önskemål om att läktaren ska vara öppen under träningar (inte bara matcher)”.

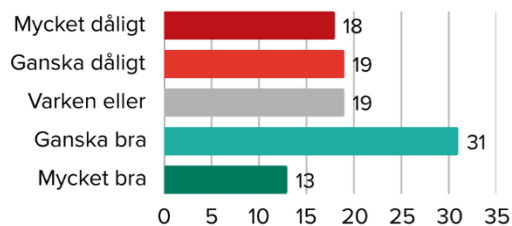
“Åskådarytan – endast träbänkar runt planen”.

Förråd

- 63% anger att statusen på förråden i anläggningen är okej eller bra.

STATUS PÅ FÖRRÅD

Upplevd status i %

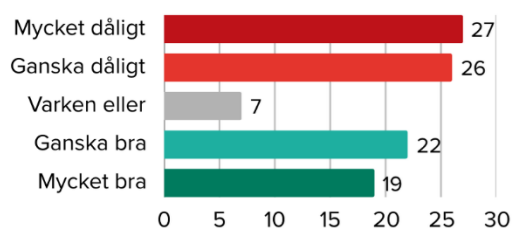

Antal svar: 119. Av dessa svarade 35 "ej relevant".

- 77% anger att tryggheten i förråden är okej eller bra.
- 52% anger att tillgången till förråden är ganska dålig eller mycket dålig.

TILLGÅNG TILL FÖRRÅD

Upplevd tillgång i %

Antal svar: 119. Av dessa svarade 22 "ej relevant".

"Förrådet" vi har nu (inte ett riktigt förråd) fick vi tvinga Notviken att dela med oss på 1,5 kvm. Ohållbart."

Utrustning

- 73% anger att de har tillgång till ändamålsenlig utrustning.
- 51% anger att de har möjlighet att nyttja skolans material.
- 54% anger att de har önskemål att nyttja skolans material.

"Vi har problem med för få nycklar till skolans materialförråd så vi är aldrig säkra på att komma in där när vi behöver. Den frågan behöver lösas. Vi får använda materialet för skolan, men låset är ett problem."

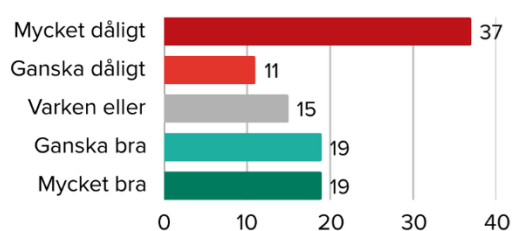
"Vi önskar att vi kunde nyttja NIU:s små mål."

Sociala ytor, exempelvis mötesrum, konferensrum

- Nästan hälften av föreningarna har angett "ej relevant" som svarsalternativ. Det kan innebära att det inte finns en social yta eller att den ytan inte används av föreningen.
- 53% anger att tillgången till sociala ytor är okej eller bra.

TILLGÅNG TILL SOCIALA YTOR

Upplevd tillgång i %

Antal svar: 119. Av dessa svarade 24 "ej relevant".

- 74% anger att statusen på sociala ytor i anläggningen är okej eller bra.
- 85% anger att tryggheten på de sociala ytorna är okej eller bra.

"Önskemål om att konferensrummet är tillgängligt utan bokning, då blir den mer attraktiv för aktiva och ledare även som social yta"

"Social yta: vi har stort behov av ett/flera mötesrum"

“Badhuset har stolar och bord ute i cafeteria. Denna yta räknar vi som en social yta, men det sitter ofta folk/föräldrar till de simgrupper som tränar där eftersom det är den naturliga platsen att vänta på. Det innebär att om vi ska ha en genomgång eller ett prat så är det mitt bland dem eller inne vid bassängen där träning pågår.”

“Sociala ytor går inte att hyra på grund av för höga kostnader. Har behov av sociala ytor när det är årsmöte, utbildningar, tränarmöten, styrelsemöte mm.”

Cafeteria/restaurang

- Ca 60% av föreningarna har angett ”ej relevant” som svarsalternativ. Det kan innebära att det inte finns en cafeteria/restaurang eller att den inte används av föreningen.
- 70% anger att statusen på cafeteria/restaurang i anläggningen är okej eller bra.
- 66% anger att tillgången till cafeteria/restaurang är ganska dålig eller mycket dålig.
- 87% anger att tryggheten vid cafeteria/restaurang är okej eller bra.

Plats för försäljning, exempelvis fika

- 62% anger att tillgången till plats för försäljning, ex fika, är okej eller bra.

“Har behov av yta för att kunna sälja fika med mera. Tidigare fanns det ett pentry som föreningen hade tillgång till och det dög.”

“Vi önskar att det fanns möjlighet att grilla hamburgare för att öka intäkterna i samband med cuper.” /Fotboll

Kontorsytor

- 57% har angett ”ej relevant” som svarsalternativ. Det kan innebära att det inte finns en kontorsyta eller att den ytan inte är relevant att ha.
- 66% anger att tillgången till kontorsyta är ganska dålig eller mycket dålig.

“Finns behov av att kunna ha kontorsmaterial någonstans.”

Biytor, exempelvis korridor, källarutrymmen, entréer

- 80% anger att statusen på biytor (ex. korridorer, källare och entréer) i anläggningen är okej eller bra.
- 88% anger att tryggheten på anläggningens biytor är okej eller bra.

“Vi önskar att det fanns en yta där man kan värma upp.”

Utomhus i anslutning till anläggningen

- 84% anger att statusen på utomhusytor i anslutning till anläggningen är okej eller bra.
- 86% anger att tryggheten utomhus i anslutning till anläggningen är okej eller bra.

Byggnader, fasader och skal

- 84% anger att statusen på byggnadens fasad/skal är okej eller bra.

Parkering

- 84% anger att tillgången till parkering är okej eller bra.
- 4% anger att tillgången på parkering är mycket dålig.

Upplevd tillgänglighet geografiskt

- 43% har angett att de har stort upptagningsområde, dvs de aktiva bor inte nära anläggningen.
- 75% anger att deltagarna kan åka lokaltrafik till anläggningarna.
- 61% anger att träningstiderna inte är anpassad efter lokaltrafikens tider.

“Svårt att ta sig till hallen om man inte har bil (skjuts).”

“På grund av de sena träningstider är det svårt att ta sig med lokaltrafiken från Gammelstad till Porsön”

“Man har tagit bort busshållplatsen i närheten av anläggning - olyckligt”

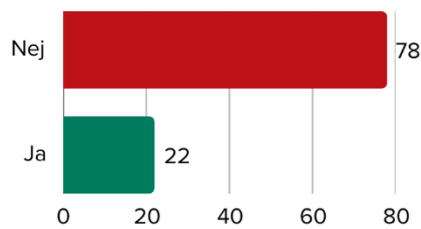
Dialog mellan föreningar och kommunen

- 22% deltar idag i planeringen av nya lokaler tillsammans med kommunen, och hela 96% har önskemål om att ha en dialog med kommunen vid nybyggnationer.

DIALOG MED KOMMUNEN

Deltar ni i planeringen av nya lokaler tillsammans med kommunen?

Svar i %

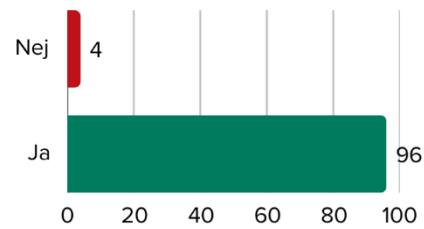

Antal svar: 119. Av dessa svarade 4 “ej relevant”.

DIALOG MED KOMMUNEN

Finns önskemål om att delta vid planeringen exempelvis vid nybyggnationer?

Svar i %

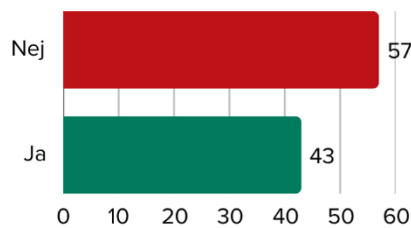
Antal svar: 119. Av dessa svarade 10 “ej relevant”.

- 43% deltar idag i planeringen av uthyrning inför varje ny säsong, men hela 75% har önskemål om dialog med kommunen inför ny säsong.

DIALOG MED KOMMUNEN

Deltar ni i planering av uthyrning inför varje ny säsong?

Svar i %

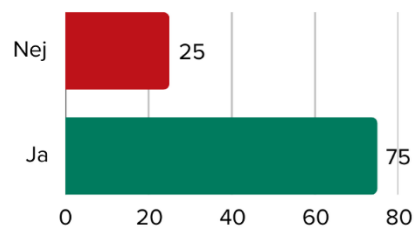

Antal svar: 119. Av dessa svarade 15 “ej relevant”.

DIALOG MED KOMMUNEN

Finns önskemål om att delta i planering av uthyrning inför ny säsong?

Svar i %

Antal svar: 119. Av dessa svarade 12 “ej relevant”.

“Vi har efterfrågat dialog med kommunen i varje hall vi befinner oss i och även dialog mellan de olika idrotterna som vistas i hallen. Detta hade underlättat otroligt mycket i hanteringen. När denna dialog tidigare fanns så var den väldigt uppskattad från oss och vi hade en närmare och god relation till de övriga idrotterna. Det blev liksom lättare att ta kontakt med varandra och lösa saker.”

Reflektioner och kommentarer till enkätensvaren

Status och trygghet på anläggningen/idrottsytan

De flesta anser att status och trygghet på idrottsytan är okej eller bra, medan två av tio uppger det motsatta. Vi vill uppmärksamma att de som anger att statusen är dålig också troligtvis är de som anger att tryggheten är dålig. Detta bör följas upp och mest troligt berör detta specifika anläggningar där ett renoveringsbehov kan vara större. Bland de negativa kommentarer som kommit fram kopplat till idrottshallar är klagomål på att det är skräpigt, dålig städning och att det kan finnas obehöriga som bidrar till en otrygg miljö.

Ändamålsenliga anläggningar/idrottsytor

Ändamålsenliga anläggningar för att bedriva den idrottsspecifika verksamheten är otroligt viktigt. Det kan till exempel handla om att det finns rätt linjer målade på golvet i hallar, rätt färg på väggarna, rätt takhöjd och belysning. Det kan också handla om trygghet, att exempelvis bedriva idrott i en pub-miljö, eller att det finns risker i den fysiska miljön som kan bidra till fysiska skador. Det finns föreningar som bedriver eller vill utveckla paraidrott. En utmaning med detta är att utrustningen kan kräva stort utrymme och specialanpassade lösningar i idrottsanläggningen.

Brist på halltider, samverkan för effektivt nyttjande av ytor

Fler än hälften anger att de har brist på halltider. Samtidigt anger 96% att de samverkar internt inom föreningen mellan lag och grupper för att kunna nyttja ytan effektivt. Nästan lika många anger att de nyttjar ytan så effektivt det bara går. Men enbart 35% anger att de samverkar med andra föreningar.

En effekt av att det är ont om halltider blir att föreningarna har sena träningar eller hyr in sig på andra ytor för att täcka det behov som finns. Det finns föreningar som har kö till sin verksamhet, ibland beror detta på hallbrist, men ledarbristen kan också vara en orsak.

När man pratar om trångboddheten i anläggningar, då finns det två aktörer som kan göra något åt det - idrottsföreningen och kommunen. En samverkan mellan idrottsföreningar skulle kunna vara en möjlig lösning på den upplevda bristen på halltider. I dagsläget finns det utmaningar och bristande möjlighet mellan idrottsföreningar att ha en dialog i frågan.

Bokning av tider

Möjligheten att boka blocktider innebär att idrottsföreningarna har stor frihet att fördela tiderna internt i föreningen. Detta bidrar till att de kan ta hänsyn till jämn fördelning mellan kön, ålder och sportslig nivå. Att det finns möjlighet att boka både blocktider och enstaka tider är något som förmodligen upplevs som positivt.

Tillgång till förrådsyta

Statusen på befintliga förråd är generellt okej och tryggheten upplevs över lag bra, men flera upplever att förråden som finns är för få och för små. De flesta idrottsföreningar har behov av att förvara utrustning och viss utrustning kräver stor yta. Speciellt skrymmande utrustning är parautrustning.

Omklädningsrum

De flesta anger att statusen, tryggheten och tillgången till omklädningsrummen är okej eller bra. Anmärkningsvärt få anger att omklädningsrummen är mycket dåliga. Omklädningsrummen är en viktig del i den idrottsliga verksamheten. I omklädningsrummen sker inte bara dusch och ombyte utan här ges också möjlighet till samlingar, samtal och kortare teoretiska inslag.

Plats för åskådare

Tillgången till åskådarp plats vid idrottsytan varierar – bara hälften anger att de har tillgång till en åskådaryta. En åskådaryta kan i flera fall innebära en bänk längs med väggen i nära anslutning till idrottsytan. En åskådaryta kan också vara en naturlig samlingsplats för aktiva eller anhöriga. Idrottsföreningarna anger att de har behov av större och mer omfattande åskådarytor än vad de har idag. Att ha tillgång till en ändamålsenlig åskådaryta öppnar upp möjligheten för idrottsföreningar att ha publika cuper, sammandrag och evenemang.

Sociala ytor

Nästan hälften anger att tillgången till sociala ytor är ganska dålig eller mycket dålig. Många har även angett ”ej relevant” som svarsalternativ vilket mest troligt innebär att det inte finns en social yta. En social yta kan användas till samlingar, möten, medlemsträffar, folkbildande samtal med mera. En social yta höjer mervärdet och möjliggör sammanhang för att skapa gemenskap i en idrottsförening, både inom lag, mellan träningsgrupper och över generationsgränser. Det är viktigt att de sociala ytorna är lättillgängliga, går att hyra till lågt pris eller att de är kostnadsfria.

Möjlighet till mat och fika

Man kan tolka enkätsvaren som att det finns få cafeterior/restauranger i anslutning till idrottsytor. Detta i sig behöver inte vara ett problem om syftet är att få i sig mat mellan träningar och matcher. Det viktigaste är att det finns tillgång till bord, stolar och eventuellt kyl och mikrovågsugn för att kunna äta medhavd mat (biyta). Att det finns en affär i nära anslutning till idrottsytan kan underlätta för idrottsföreningar och aktiva. Det är också viktigt att det finns goda möjligheter för idrottsföreningar att kunna sälja fika/mat när det är tävlingar då detta, utöver möjligheten till att kunna handla mat för den aktiva, även är en möjlighet till en intäkt för idrottsföreningarna som också kan skapa ett mervärde vid en tävling. Drygt hälften anger att tillgången på en yta där försäljning kan ske är bra.

Att ta sig till och från idrottsytan

Tillgång till kollektivtrafik, parkeringsplatser och säkra gång- och cykelvägar underlättar transporterna till och från en idrottsyta eller anläggning.

4 av 10 anger att de har stort upptagningsområde, dvs de aktiva bor inte nära idrottsanläggningen.

Lokaltrafik går till de flesta av anläggningarna, men många tycker inte att träningstiderna och lokaltrafikens tider passar bra ihop. Om träningstider och lokaltrafikens tider skulle passa ihop möjliggör det för fler att delta i aktiviteterna. Speciellt problematiskt kan det vara när träningstiden är sen eftersom lokaltrafikens körningar då minskas. Ur en socioekonomisk och miljömässig synvinkel skulle det vara bra att idrottsföreningarna tar hänsyn till lokaltrafikens tider när de fördelar träningstider. Å andra sidan får idrottsföreningarna inte välja fritt vilka tider som passar. Exempel på anläggning där anpassad lokaltrafik och träningstid skulle möjliggöra för fler att delta i aktiviteter är Arcushallen.

Många anger att det finns bra tillgång till parkeringsyta i anslutning till idrottsytor.

Möjlighet att använda skolans material

Fler föreningar önskar kunna nyttja skolans material än vad de gör i dagsläget. Tillgång till skolans utrustning skulle vara en möjlighet för idrottsföreningarna att bedriva mer allsidig träning, med större möjlighet till inslag av rörelseglädje och rörelseförståelse. Det finns dock en utmaning med att tillgängliggöra utrustningen, samt att komma överens om vem som bär ansvaret för att utrustningen kommer tillbaka i rätt skick, på rätt plats och i rätt tid.

Tillgång till kontorsytor

Kontorsyta kan vara relevant för de föreningar som har anställd personal eller har större administration som sköts av ideella. Nästan 7 av 10 anger att tillgången till kontor är mycket dålig eller ganska dålig. Digitalisering kan komma att minska behovet av ett traditionellt kontor, men vissa tjänster och service som ett kontor kan ge kan fortfarande vara nödvändiga.

Dialog mellan kommunen och föreningarna

I dagsläget är det relativt få som anger att de deltar i planeringen av nya lokaler/uthyrning inför varje ny säsong tillsammans med kommunen. Men i stort sett alla har önskemål om att delta i dialoger med kommunen vid nybyggnationer och många önskar dialog varje år inför ny säsong. Detta innebär att föreningarna önskar en bättre dialog med kommunen än det som finns i dagsläget. En ökad och förbättrad dialog kan också underlätta för föreningar och andra aktörer att genomföra evenemang i en idrottsanläggning. Större tävlingar kan vara viktigt för en förenings ekonomi och de arenor där tävlingsidrott kan bedrivas är extra viktig att ha dialog kring.

Planer och program viktiga verktyg i kommunens långsiktiga arbete

Med stöd av ett idrottspolitiskt program och en lokalförsörjningsplan kan en kommun effektivt planera och stödja fysisk aktivitet och föreningsliv, vilket är bra för kommunens utveckling och välmående.

Genom att tydligt visa vägen för de kommande åren och ge vägledning till olika aktörer, bidrar de till att skapa hållbara och inkluderande miljöer för idrott och fysisk aktivitet. I denna text kommer vi att titta på hur ett idrottspolitiskt program kan utformas och varför det är viktigt, samt hur en lokalförsörjningsplan kan stödja dessa mål.

Idrottspolitiska program – hur, vad och varför

Ett idrottspolitiskt program är en möjlighet för kommunen att tydliggöra vilka ambitioner, mål och strategier som finns för att få fler människor i rörelse och engagerade i det lokala föreningslivet och i förlängningen förbättra hälsan för medborgare i kommunen.

Programmet bidrar till att tydliggöra kommunens inriktning de närmsta åren och bör vara vägledande för arbetet med att utveckla förutsättningar för föreningslivet och andra aktörer. Dessutom är programmet en viktig komponent i utveckling av andra styrdokument och bör ligga till grund för exempelvis försörjnings- och underhållsplaner för framtida idrottsanläggningar och ytor för fysisk aktivitet. Det kan ge stöd och vägledning för nämnder, förvaltningar och styrelser i arbetet med att skapa förutsättningar och möjligheter för medborgarna att vara aktiva hela livet.

Vilka övergripande teman och målområden som ingår i ett idrottspolitiskt program kan skilja sig åt. Samtidigt finns vissa områden som ofta är återkommande och viktiga att belysa.

- Övergripande mål och vision för kommunen
- Fysisk aktivitet i kommunen
- Aktivt föreningsliv
- Folkbildning
- Anläggningar, idrottsmiljöer och samhällsplanering
- Samverkan/implementering/uppföljning
- Andra relevanta målområden för kommunen: evenemang, elitidrott, jämställdhet, hållbarhet med mera.

För att ett idrottspolitiskt program ska vara hållbart över tid är det en fördel om planen fattas med en bred politisk enighet. Då kan planen hållas intakt mellan olika mandatperioder, oavsett vilken politisk ledning som styr och fattade beslut om inriktningar om investeringar behöver inte riskera att rivas upp.

För en bredare förankring rekommenderar vi att det idrottspolitiska programmet antas i kommunstyrelsen, inte bara i nämnden eftersom idrotten berör flera delar i en kommun, exempelvis stadsbyggnad, utbildning och fritid. Då får programmet mer kraft och blir viktigt för alla förvaltningar när de planerar och prioriterar sin verksamhet.

Programmet bör revideras med jämna mellanrum och blir då ett sätt att hålla innehållet, dialogen och förankringsprocessen levande över tid.

→ Mer fakta och fördjupad läsning:

[Kommunala idrottspolitiska program – hur, vad och varför \(Riksidrottsförbundet 2024\)](#)

Lokalförsörjningsplan – ett viktigt dokument

En lokalförsörjningsplan är ett planeringsunderlag för kommunen att uppnå de kommunövergripande målen, den utgör underlag inför framtida politiska beslut. Lokalförsörjningsplanen syftar till att både beskriva kommunens nuvarande lokalbestånd, ge förutsättningar för att med god framförhållning kunna planera och strukturera kommunens samlade lokalbehov på såväl kort som lång sikt. Lokalförsörjningsplanen syftar också till att utgöra planeringsunderlag för att optimera kommunens lokalutnyttjande.

I lokalförsörjningsplanen återfinns framtida behov och aktuella lokalförändringar samt de utmaningar och utvecklingsområden som föreligger i takt med samhällsutvecklingen – däribland digitalisering och demografiska förändringar. Lokalförsörjningsplanen bör även kompletteras med politiskt förankrade policyer om lokaler och finansieringsmodeller.

Läs mer om hur lokalförsörjningsplanen kan användas i det praktiska arbetet och samverkan mellan kommunernas olika förvaltningar på sidan 32.

→ Inspiration och fördjupad läsning

[Lokalförsörjningsprocessen \(Sveriges Kommuner och Regioner 2021\)](#)

[Lokalförsörjningsplan för idrotts- och fritidsanläggningar 2025-2034 \(Uppsala kommun\)](#)

Planering av utbud av idrottsanläggningar i en kommun

När en kommun planerar sitt utbud av idrottsanläggningar och idrottsytor är det viktigt att tänka på flera saker. Det handlar om att se till att det finns grundläggande anläggningar som bollplaner och idrottshallar i människors närområde, att planera för specialanläggningar som uppfyller specifika behov och att skapa utrymme för tävlingsverksamhet på högre nivå.

Den här rapporten tar inte upp idrottsytor för aktiviteter i luften, på vägar, på vatten eller i naturen, men dessa behöver också planeras för i framtiden.

Med god planering kan kommunen skapa en inkluderande och välfungerande idrottsmiljö för idrottsföreningarnas verksamhet och för alla invånare.

Grundutbud

Speciellt viktigt är det med närheten till anläggningsytor som delas av många deltagare och många olika typer av idrotter, exempelvis bollplaner, idrottshallar och gymnastiksalor. Till detta grundutbud brukar man även räkna in ishallar, dock byggs dessa oftast i mindre utsträckning då det inte är lika många som nyttjar dessa som de som nämns ovan.

Nationellt brukar inte skidspår räknas in i grundutbudet, men i Norrbotten är dessa anläggningstyper både vanligt förekommande och nyttjade av både föreningsliv och allmänhet. Därför bör även denna anläggningstyp räknas in i planeringen av grundutbudet.

För en kommun som Luleå som har en ambition att öka folkmängden så kan en planering och byggande av nya anläggningar både vara ett sätt att öka en attraktionskraft samtidigt som det är viktigt för att bibehålla eller öka andelen anläggningar per 10 000 innevånare.

En vision eller ett mål om att öka befolkningen med ca 20 000 nya Luleåbor skulle innebära att man behöver bygga åtta nya fullstora fotbollsplaner, sex nya mindre fotbollsplaner, fem idrottshallar och en ny ishall för att bibehålla den mängd man har idag per capita. Detta kan dock inte ses som ett faktiskt planeringsunderlag utan är mer en fingervisning om att det kommer att finnas ett ökat behov för att möta nya presumtiva kommunmedborgare.

Specialidrottsplatser

Idrotter som har speciella behov av en specifik typ av anläggning, vad vi benämner i denna rapport som specialidrottsanläggningar, finns inte i och byggs inte i samma utsträckning som grundutbudet. Detta beror inte på att de är mindre viktiga utan oftast på att det är färre deltagare som nyttjar dessa än grundutbudet.

Det är svårt att avgöra i vilken utsträckning man ska planera och bygga specialidrottsanläggningar genom att se på hur det faktiska utbudet ser ut idag. Här måste en kontinuerlig dialog ske med de föreningar som bedriver idrott i kommunen. Vissa idrotter är mer dominerande i vissa kommuner.

Ett sätt att hantera detta kan vara genom en mellankommunal samverkan, mer om detta kan läsas i avsnittet som heter mellankommunal samverkan. Dock behöver varje respektive kommun även själv ha en egen tillgång och plan för hur man erbjuder en god variation av olika typer av anläggningsytor.

Anläggningar för idrotter på högre nivå och evenemang

Utöver ett grundutbud och specialidrottsplatser behöver man även planera för anläggningsytor där idrotten kan bedriva tävlingsverksamhet på högre nivå. Dessa anläggningar har bland annat behov av fler åskådarplatser samt andra funktioner som skapar möjligheter för att fler människor befinner sig på platsen samtidigt. Planeringen behöver ske i nära dialog med de lokala föreningar som bedriver denna verksamhet och är även något som kan ske i en mellankommunal samverkan i viss utsträckning.

Samverkan en framgångsfaktor

Effektiv samverkan är nyckeln till framgång inom kommunal idrottspolitik. Nedan ger vi förslag på hur kommunen kan samarbeta med idrottsföreningar, hur olika förvaltningar inom kommunen kan arbeta tillsammans, samt hur närliggande kommuner kan samverka för att skapa bättre förutsättningar för idrott och fysisk aktivitet. Genom att bygga starka relationer och arbeta mot gemensamma mål kan vi skapa goda förutsättningar för idrottsrörelsen och en mer inkluderande och hälsosam miljö för alla invånare.

Dialog och samverkan med föreningslivet

Idrottsföreningarna i Luleå efterfrågar i enkätsvaren en mer omfattande dialog och samverkan med kommunen.

Regelbunden dialog mellan kommunen och idrottsföreningarna har många fördelar. Det utvecklar starkare relationer och samarbetet blir mer effektivt kring gemensamma mål och utmaningar – både på kort och lång sikt. Det kan även vara ett sätt att förebygga konflikter genom att skapa en plattform där alla parter kan uttrycka sina förväntningar och ges möjlighet att hitta gemensamma lösningar.

Dialoger kan föras både ur ett nyttjandeperspektiv, där föreningarna har möjlighet att påverka aktuell situation på anläggningarna, och ur ett planeringsperspektiv där synpunkter och tankar samlas in inför nybyggnation, renovering och utveckling.

För att främja samverkan ska det vare enkelt för idrottsföreningarna att komma i kontakt med kommunen och vice versa. Digitala system för felanmälan och inlämnande av utvecklingsförslag kan vara en lösning, med snabb och relevant återkoppling så att det går att följa ärendet och få svar på hur/om det kommer att åtgärdas och när det beräknas vara klart. Som ett komplement bör det också finnas möjlighet till personlig kontakt med tjänstepersoner på förvaltningen, eller personal i den dagliga driften, exempelvis servicepersonal.

Idrottsföreningarna å sin sida behöver säkerställa att kommunen har korrekta kontaktuppgifter och att det framgår vem/vilka i föreningen som har mandat att företräda föreningen i större, mer omfattande utvecklingsfrågor.

Snabb återkoppling i ärenden och transparens kring vad som ligger bakom fattande beslut är viktiga ledord för att skapa en bra relation mellan parterna. Genom att presentera en aktuell nulägesbild av det faktiska anläggningsutbudet, gärna kombinerat med statistik kring hur och av vem anläggningen nyttjas, kan föreningarna få större förståelse för beslut och prioriteringar. Idrottsföreningarna ska uppleva att kommunen agerar rättvist och med alla idrotters bästa för ögonen.

Ibland är det lämpligt att bjuda in till fysiska och/eller digitala möten för att samla in åsikter och idéer från en bredare grupp. Frågor och problem kan diskuteras direkt i möten och lösningar hittas snabbare.

Möten kan vara idrottsövergripanden, samla en enskild idrott eller nyttjare av en specifik anläggning. Det kan också vara av värde att kommunen tar initiativ till samverkansträffar föreningarna emellan, för att möjliggöra för föreningarna att exempelvis diskutera om de kan dela på halltider och ytor för att effektivisera nyttjandet och skapa utrymme för fler deltagare.

Uppsökande verksamhet på idrottsytor och idrottsanläggningar för att samla in synpunkter och tankar från idrottsledare och idrottsutövare kan vara ett komplement till andra

dialogformer, särskilt om frågan gäller ett avgränsat geografiskt område eller en specifik idrottsanläggning.

Tips vid utformandet av dialogmöten:

- Skapa en gemensam formulering av syftet med mötet. Identifiera utvecklingsområdet och klargör vilka olika roller nämnder, förvaltningar och idrottsföreningarna har.
- Tydliggör kommunens förutsättningar, som blir en grund för diskussionen.
- Jobba aktivt för att få en mångfald av idrotter och idrottsföreningar att delta.
- I frågor som mår bra av att få fler röster från föreningarna att höras, bjud in olika grupper som unga, tränare och aktiva – inte bara styrelsen. Unga kan vara svåra att nå, så förklara tydligt varför de ska delta och vad som förväntas av dem.
- Schemalägg och bjud in till träffar i god tid. Lägg mötena på tider som passar idrottsföreningarna, som är ideella verksamheter.
- Mötesformen, mötestiden, platsen för träffen och pedagogiken kan behöva anpassas beroende på vilka som ska delta.
- Använd digitala verktyg som forum eller samarbetsplattformar där föreningarna kan dela sina synpunkter och förslag löpande. Detta gör det möjligt för fler att delta eller lämna åsikter utan att behöva vara fysiskt närvarande.
- Anordna workshops med specifika tema, exempelvis om samverkan vid en anläggning, finansiering, anläggningsfrågor eller ungdomsverksamhet. Detta kan hjälpa till att fokusera diskussionerna och ge mera konkreta resultat.
- Ha en moderator eller processledare som leder mötena och ser till att alla får komma till tals. Detta kan hjälpa till att fler röster och perspektiv får ta plats.
- Dokumentera och dela mötesprotokoll och beslut offentligt så att alla föreningar kan följa vad som diskuteras och beslutas, även om de inte kunde delta i mötet.
- Inför ett system där föreningarna kan lämna feedback efter varje möte. Detta kan hjälpa till att kontinuerligt förbättra dialogen och se till att alla känner sig hörda. Var beredd att anpassa sättet att arbeta baserat på feedback och förändrade behov. En flexibel modell som kan justeras över tid är troligtvis mera framgångsrik.

Tips på ämnen och frågor att föra dialog om:

- Inför nybyggnation
- Om behov av utveckling och renovering av en anläggning
- Samverkan mellan föreningar i en specifik anläggning
- Fördelning av halltider
- Inför evenemang
- Prioriteringar vid både nybyggnationer och daglig drift
- Olika former av tillgänglighet

→ Mer och fördjupad läsning

[Samverkan mellan kommun och civilsamhälle – inspirationskrift med exempel från sex kommuner \(MUCF\).](#)

Samverkan mellan kommunens olika förvaltningar

Nya idrottsplatser ingår alltid i ett större perspektiv, såsom kommunens översiktsplan, fördjupad översiktsplan eller områdesbestämmelser. För att idrotten ska hamna på rätt plats, krävs en aktiv plan för dessa frågor. Likaså krävs det ett arbete för att skolans idrottslokaler ska kunna användas av föreningslivet på kvällar och helger.

När det kommer till beslut och byggnation av en idrottsanläggning eller idrottsmiljö är i regel flera nämnder involverade. Till exempel kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden, fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden – beroende på hur kommunen är organiserad.

Nämndernas intressen ska vägas samman och utgöra underlag för ställningstagande och beslut i kommunfullmäktige. Därför är en ömsesidig och löpande dialog och informationsutbyte viktig.

Om kommunen identifierar ett behov av en ny anläggning, beskrivs detta i lokalförsörjningsplanen. Planen ska se till att kommunens verksamheter har tillgång till ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Förenklat beskriver planen vilka lokaler och ytor kommunen behöver på kort och lång sikt, och vad som behövs för att underhålla befintliga anläggningar så att de kan fortsätta användas effektivt i framtiden. Vanligtvis görs en sådan plan både för kommunen i helhet och per verksamhet, till exempel skola och idrott. I lokalförsörjningsprocessen ska därför föreningsidrottens behov vägas in och tas med i planen.

Lokalförsörjningsplanen är grunden för kommunens investeringsplan. Ju bättre plan, desto bättre kan kommunen planera sina investeringar och renoveringar. Planen uppdateras normalt varje år.

Det är också viktigt att hitta sätt för förvaltningarna att samarbeta på aktivitetsnivå. Enkätsvaren i studien visar att många föreningar önskar att de skulle kunna få tillgång till material som skolan har. En dialog och samarbete mellan fritidsförvaltningen och skolan, med fokus på nyttjande, skulle kanske kunna uppfylla detta önskemål.

Roller och ansvar för olika enheter i kommunen:

Fritid:

- Ansvarar för att möjliggöra att kommunens idrottsföreningar kan genomföra fritidsaktiviteter och evenemang.
- Säkerställer att anläggningarna används optimalt och att de erbjuder ett brett utbud av aktiviteter för alla åldrar och förmågor.

Skola:

- Integrera idrottsanläggningar i skolans idrottsundervisning och fritidsaktiviteter.
- Samarbeta med Fritid för att maximera användningen av anläggningarna under skoltid och efter skoltid, samt främja fysisk aktivitet bland eleverna.

Fastighet:

- Ansvarar för underhåll och drift av idrottsanläggningar.
- Säkerställer att anläggningarna är i gott skick, energieffektiva och uppfyller säkerhetsstandarder.

Samhällsbyggnad:

- Planering och utveckling av nya idrottsanläggningar samt integrering av dessa i den övergripande samhällsplaneringen.
- Arbetar med långsiktig planering för att möta framtida behov och säkerställa att anläggningarna är tillgängliga och hållbara.

Så kan samverkan mellan förvaltningarna/enheterna förbättras

Några förslag:

- Utveckla en gemensam vision och mål för idrottsanläggningar och idrottsytor i kommunen. Detta kan inkludera mål för tillgänglighet, hållbarhet och användning.
- Nyttja varandras resurser och kompetenser för att optimera drift och underhåll av anläggningarna.
- Implementera system för att kontinuerligt utvärdera och följa upp hur väl samverkan fungerar och vilka resultat som uppnås. Använd feedback från användare och personal för att göra förbättringar.
- Genom att tydligt definiera roller och ansvar samt skapa strukturer för regelbunden kommunikation och samarbete kan kommunen bättre stödja idrotten och skapa fler möjligheter för invånarna att delta i fysiska aktiviteter.

→ Mer fakta och fördjupad läsning:

[Från översiktsplanering till drift av idrottsanläggning \(Riksidrottsförbundet 2023\)](#)

Samverkan mellan kommuner

Mellankommunal samverkan kring idrottsanläggningar och finansiering av idrottsutövande kan öka nyttjandet av anläggningar samt skapa möjlighet att bygga sådant som kan vara ekonomiskt utmanande för en enskild kommun. Att underlätta och ge möjligheter för kommuninvånare att nyttja idrotts- och fritidsaktiviteter i exempelvis grannkommunen och samtidigt säkra kostnadstäckande ersättning till anläggningar som används kan bidra till en mer hållbar tillgång till idrottsanläggningar och därmed främja folkhälsan.

Förhållandet ägande och drift

Rekommendationen är att ägandet av idrottsanläggning bör vara *en* kommun men att driften kan vara inom ett samverkansavtal. I förstudien "Idrottsanläggningar i Skåne - förutsättningar och möjligheter för mellankommunal samverkan" (Region Skåne 2025) kan man läsa att "Mellankommunal samverkan kring idrottsanläggningar kan förbättra tillgång, kvalitet och resurshantering för idrottsutövning. Det kan göras genom att kommuner delar på resurser, kunskap och infrastruktur på ett kostnadstäckande sätt."

Framgångsfaktorer för mellankommunal samverkan

Det finns några framgångsfaktorer för mellankommunal samverkan kring idrottsanläggningar.

Följande delar är viktiga att säkerställa förutsättningarna för:

- samverkansplattformar och samordningsstrukturer.
- strategier för samverkan.
- kostnadstäckningsavtal och samverkansavtal för drift av anläggning.
- en gemensam bild av tillgången till idrottsanläggningar och ett tydligt uttalat behov.
- en politisk vilja för att underlätta och främja effektiv och kostnadsbesparande användning av idrottsanläggningar över kommungränser.

Samverkan mest lämplig för specialidrottsanläggningar

Erfarenheter visar att idrottshallar för bredd- och motionsidrott bör finnas nära där folk bor, så samarbete mellan kommuner rekommenderas inte för dessa. Däremot kan samarbete mellan kommunerna vara bra för specialanläggningar som friidrottshallar, curlinghallar, anläggningar för parasport eller elitidrott. Kommuner kan också samarbeta kring särskilt dyra anläggningar.

Att samverka över kommungränserna kring en idrottsanläggning kan dock innebära vissa utmaningar såsom lokalt motstånd, långa avstånd och transportproblem. Dessutom behöver man samarbeta för att möta olika gruppers behov, särskilt ungdomars. Det är en god idé att förankra arbetet med en mellankommunal anläggning och nyttjandet av den med berörda idrottsföreningar tidigt i processen. På så sätt kan man skapa en känsla av ägande, medskapande och tillit som gör det lättare att få med sig det lokala föreningslivet i respektive kommun.

I rapporten ”Regional samverkan om idrottsanläggningar” (Sweco/RF-SISU Stockholm 2024) framhålls två olika typer av anläggningar som särskild lämpliga att samverka kring:

1. *Anläggningar för idrotter med relativt få deltagare*, inkluderat anläggningar för idrott för parasport, detta medför ofta att medlemsunderlaget redan sträcker sig över kommungränserna.
2. *Anläggningar för specialidrotter* med anledning den höga kostnaden, speciellt krav på plats eller en större yta för disposition.

Rapporten (Sweco/RF-SISU Stockholm) betonar även att för att kunna genomföra ett gemensamt anläggningsprojekt så bör idrottens behov matchas mot befintliga anläggningars möjligheter samt med kommunernas gemensamma vilja och förmåga att medfinansiera.

En samverkan kring idrottsanläggningar kan ske genom att skapa möjlighet för föreningar från olika kommuner att nyttja redan befintliga anläggningar där en matchning av idrottens behov stämmer eller att möjliggöra en byggnation av en ny idrottsanläggning för att möta ett reellt behov.

Oavsett var man bestämmer sig för att möjliggöra ett samnyttjande så föreslår rapporten (Sweco/RF-SISU Stockholm 2024) att det är kring drift av anläggning som samverkan sker, detta då kommunallagen sätter käppar i hjulen kring gemensamma finansieringsmodeller vid byggande.

Modeller för driftssamverkan

Följande tre modeller kring driftssamverkan är beprövade mellan kommuner i Stockholm:

Modell A – Anläggningsbaserad finansieringsmodell med kompletterande fördelning

En förutbestämd överenskommen summa som finansieras av samarbetskommuner. Summan följer en indexuppräkningsmodell och är baserad på nyttjande. Om nyttjandet varierar över tid så förändras även finansieringsgraden kommunerna emellan.

A1. Postnummerfördelning: Baseras på faktiska deltagare utifrån lokstödsstatistik och folkbokföringsuppgifter. Fördelen är att det blir ett rättvist och tillförlitligt resultat men det kan vara svårt att budgetera för intäkterna/kostnaderna då uppgifterna kommer först i efterhand.

A2. Årsplatsfördelning: Innebär att samverkande kommuner betalar ett på förhand bestämt antal årskort eller årsplatser för tillgång för ett visst antal individer. Dessa platser kan vara individuella men behöver samtidigt inte vara det. Antalet årsplatser är konstant men fördelningen kan variera över tid. Detta går att budgetera för på förhand men det faktiska nyttjandet kan falla ut på ett annat sätt.

A3. Föreningsbaserad: Baseras på antal föreningar och medlemmar för respektive kommun. Kan med fördel stämmas av per år för att skapa en reell bild av verkligheten. Lättare att budgetera men utfallet per år kan ändå falla ut olika.

Modell B – Cricketmodellen

Samfinansiering via en årligen överenskommen summa som årligen följer index. Kan budgeteras men utfallet kan variera.

Modell C – Kommunstorleksmodellen

Baseras på befolkningsstorlek. Lämpar sig när man inte vet eller kommer att veta nyttjandegrad. Kan vara lämplig för öppna anläggningar som inte är bundna till föreningslivet.

→ Mer och fördjupad läsning:

Dessa två rapporter (Sweco/RF-SISU Stockholm 2024) och (REGION Skåne 2005) är författade i andra regioner i Sverige med kommuner där andra förutsättningar gäller. Dock så borde delar av de metoder som beskrivs i dessa rapporter kunna genomföras var som helst i landet. Vill man fördjupa sig inom ramen för mellankommunal samverkan i drift av idrottsanläggningar så rekommenderas att man läser båda dessa rapporter i sin helhet.

[Idrottsanläggningar i Skåne - Förutsättningar och möjligheter för mellankommunal samverkan \(Region Skåne 2025\)](#)

[Regional samverkan om idrottsanläggningar \(Sweco/RF-SISU Stockholm 2024\)](#)

Bygga och renovera för framtiden och folkhälsan

Planering av idrott i ett samhälle som växer

Nybyggda områden har sämre tillgång till idrottsanläggningar

Enligt rapporten ”Tillgång till Idrott i nybyggda områden” (Spacescape/RF 2025) finns en tydlig trend att invånare i områden som är nybyggda generellt sett har sämre tillgång till idrottsanläggningar än i äldre områden. I områden byggda 2001 och senare har invånarna längre till bollplaner, gymnastikhallar och idrottshallar jämfört med idrottsanläggningar i områden byggda på 60- och 70-talet. Dessutom måste fler dela på samma anläggning, vilket ökar trycket.

Invånare boende i områden som byggdes på 60- och 70-talet har bäst tillgång till idrottsanläggningar, framför allt avseende idrottshallar och bollplaner. Den goda tillgången återspeglas av det planeringsideal som rådde under denna tidsperiod.

Områden som är byggd innan 1930 har i regel ett högre besöksstryck på anläggningstyperna bollplaner och idrottshallar. Bland gymnastiksalor är skillnaden mindre.

Investeringar som gjordes i idrottsanläggningar på 60- och 70-talet har varit avgörande för idrottsrörelsens utveckling. Idag ser situationen något annorlunda ut, där både idrottsföreningar och kommuner vittnar om att platser för idrott får en lägre prioritering i planering av nybyggda områden samt att fler förväntas dela på de ytor som redan existerar.

En ytterligare problematik som kan uppstå med anledning av att det finns fler äldre idrottsanläggningar är att dessa dras med större renoveringsbehov och därmed har stora kostnader för underhåll och reparationer. Vidare så har även byggnormer för att tillgänglighetsanpassa fastigheter förändrats genom åren. En äldre byggnad har i regel sämre tillgänglighet och frånkomlighet, det vill säga utrymningsvägar.

Även i Luleå kan vi se att det finns en viss avsaknad av idrottsanläggningar i nybyggda områden i Luleå. Exempel på nybyggda områden där det inte byggts nya aktivitetsytor i samma utsträckning som i äldre är Kronan, Hällbacken och Dalbo. Det är viktigt att planera för idrott tidigt i en samhällsplaneringsprocess för att säkerställa närvaron av dess aktivitetsytor.

Samhällsomvandlingar och industrisatsningar

Minimera de negativa konsekvenserna för föreningslivet

Stora samhällsomvandlingar och industriprojekt i kommunen påverkar föreningslivet. Idrottsföreningar kan behöva flytta sin verksamhet, både tillfälligt och permanent, vilket kan få stora konsekvenser. Även korta avbrott i verksamheten kan innebära att nyrekrytering av barn och unga försvåras och att föreningen tappar både utövare, ledare och eldsjälur. Det är viktigt att kommunen har en god dialog tidigt i processen med de drabbade föreningarna för att minimera negativa effekter. Kommunen bör sträva efter att föreningarna påverkas så lite som möjligt, oavsett om det handlar om tillfälliga stopp eller permanenta flyttar. Kommunen kan med fördel ta lärdom från andra kommuner som varit i liknande situationer.

Idrottsytor även vid tillfälliga boenden som planeras bli permanenta

När kommunerna bygger tillfälliga boenden för entreprenörer finns ofta planer på att omvandla dessa till permanenta bostäder när behovet upphör. En dubbel vinst kan uppnås genom att även bygga tillfälliga fritids- och idrottsytor samt grönområden i anslutning till

boendena. Detta ger de tillfälliga invånarna möjlighet till positiv sysselsättning och förbereder för att de permanenta invånarna får tillgång till ett aktivt liv i närområdet.

Statligt stöd behövs, både finansiellt och i form av kompetens

Luleå och Boden står precis som flera andra kommuner i länet inför stora förändringar på grund av samhällsomvandlingen. Kommunerna i Norrbotten gör betydande och kostsamma investeringar trots att de har få invånare. Därför anser vi att de behöver stöd från staten, både ekonomiskt och i form av kompetens.

→ Mer och fördjupad läsning

[Tillgång till idrott i nybyggda områden \(Spacescape/RF 2025\)](#)

Planera för tillgänglighet – och få mer idrott för fler

Tillgänglighet handlar om att göra miljöer användbara och tillgängliga för alla människor, med eller utan funktionsnedsättningar. Det är viktigt för att främja både fysisk aktivitet och delaktighet i samhället.

Att utforma tillgängliga idrottsytor och idrottsanläggningar är en komplex fråga som kräver samarbete och dialog – både internt inom kommunen och med externa aktörer. Människor som besöker en idrottsanläggning eller idrottsyta kan ha olika syften och behov med sitt besök, vilket i sin tur ställer olika krav och förväntningar på anläggningen.

Vid utformning av idrottsanläggningar är det viktigt att från början inta ett helikopterperspektiv. Vilka utövare och åskådare kommer att besöka anläggningen? Vilka olika typer av verksamheter är aktuella på anläggningen?

Det finns flera perspektiv på vad tillgänglighet kan vara och många gånger kan små, enkla åtgärder göra stor skillnad, medan det andra gånger krävs större insatser för att säkerställa en god tillgänglighet.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Principen om allas lika rätt, lika värde och lika rättigheter som den uttrycks i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter är grunden för svensk tillgänglighetspolicy. Samhällets mål är att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva på samma sätt som människor utan funktionsnedsättning, och kunna delta i samhällslivet på lika villkor.

Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning bör ses ur ett brett perspektiv och inkludera allt från miljön utanför anläggningen, miljön inne i anläggningen och att det finns fungerande utrymningsvägar. Då parasportutrustning ofta är skrymmande bör det finnas tillgång till förråd i nära anslutning till idrottsytan. Anläggningarna ska var tillgängliga för alla, exempelvis idrottsutövare, idrottsledare och publik/medföljande.

Vid ny eller ombyggnation är det viktigt att inkludera tillgänglighetsperspektivet tidigt i processen och säkerställa att målgruppen involveras. I befintligt anläggningsbestånd bör tillgänglighetsinventeringar göras regelbundet.

Parasport Sverige har tagit fram ”Manual för tillgänglighet” för att höja kunskapen om tillgänglighet och ge bättre förutsättningar för att alla ska kunna idrotta och ha ett aktivt liv. Manualen är en handledning för de som vill öka sin kunskap inom området tillgänglighet och

universell utformning av idrottsanläggningar med fokus på syn- rörelse- och intellektuell funktionsnedsättning.

Andra former av tillgänglighetsperspektiv

Några exempel på sådant som påverkar människors vilja och möjlighet att nyttja idrottsanläggningar och idrottsytor:

- Att anläggningen ligger i bostadens närhet, den så kallade närhetsprincipen.
- Att det är lätt att ta sig till anläggningen
 - säkra gång- och cykelvägar som leder dit
 - goda kommunikationer med kollektivtrafik
 - tillgång till parkeringsplatser
- Att ytorna är mångfunktionella ytor med flexibla användningsområden som kan användas både för organiserad idrott och spontan lek.
- Att anläggningen är bokningsbar via ett enkelt och överskådligt digitalt verktyg. För personer med låg digital mognad och språksvårigheter bör det finnas andra alternativa bokningssätt.
- Att miljön är säker med hög grad av upplevd trygghet. Platsens utformning, god belysning, övervakning och bemanning kan bidra till det.
- Att öppettiderna är flexibla, anpassade till människors behov och i dialog med föreningslivet
- Att det är lätt för föreningen att ta sig in i anläggningen till bokade tider.
- Att kostnaderna är låga eller gratis.
- Att anläggningen är socialt och kulturellt välkomnande för alla oavsett bakgrund eller funktionsnedsättning.

→ **Mer och fördjupad läsning:**

[Parasport Sveriges webbsida om tillgänglighet](#)

[Manual för tillgänglighet \(Parasport Sverige\)](#)

Den danska modellen – föregångare för modernt, innovativt och nyskapande byggande

Danmark lyfts ofta fram som ett föregångsland när det kommer till moderna och innovativa lösningar i anläggningar och på anläggningsytor. Vi i Sverige kan inspireras och lära av deras erfarenheter.

Men vad är det egentligen som ligger bakom detta och hur har man jobbat i Danmark de senaste åren för att komma dit man är idag?

Enligt rapporten ”Idrottsanläggningar idag och imorgon. Om behov, tillgänglighet och konkurrerande intressen – Avsnitt: Danska idrottsplatser i förändring” (Centrum för idrottsforskning, 2022) syns det, om man tittar på hur de kommunala förutsättningarna är i Danmark kontra Sverige, att det finns både likheter och skillnader.

Skillnader är bland annat att man i Danmark har tillgång till statliga medel och kompetensstöd för vissa nybyggnationer i form av Lokale og Anlaegsfonden (LOA-fonden), detta både för kommunala och privata aktörer, samt att man genom vissa lagar har styrt kommunernas uppdrag med ett anläggningsutbud. Det vill säga att staten i högre utsträckning både stöttar och styr kommunerna i denna fråga.

Dock så finns även likheter med bland annat ett ungefärligt likvärdigt grundutbud samt att kommunen i många fall fortfarande har en tydlig roll (ägandeskap) när det kommer till att bygga och driva idrottsanläggningar. Dessa likheter medför att vissa delar av det som ryms inom ramen av den danska förändringen även skulle kunna vara applicerbara på en kommunal nivå i Sverige. Följande utvecklingsområden har skett inom Danmark de senaste åren, som även skulle kunna genomföras i en svensk kommun:

- *Stöd och kompetens för ansvariga för idrottsanläggningar.* Traditionellt kunde danska kommuner se att de som är ansvariga för idrottsanläggningar ofta inte hade samma kompetenskrav och utbildningsnivå som de som är ledare inom andra kommunala förvaltningar eller verksamhetsområden. Tidigare har man utgått ifrån ett driftsperspektiv och byggt kompetensen utifrån det. Det är här viktigt att ge ledare och ansvariga för en idrottsanläggning rätt kompetensnivå för att även kunna arbeta med sådant som politiska mål och visioner samt utveckling och på så sätt vara mer förberedda att även jobba med den delen av uppdraget. En ökad kompetens kan även leda till att processer lika gärna går åt det andra hållet, medarbetarna och ledarna bland idrottsanläggningarna kan genom en bättre förståelse även påverka beslutsfattare framåtsyftande i stället för att bara sköta det dagliga underhållet av en anläggning.
- *Resa från föreningsanläggning till samhällsanläggning.* Ett viktigt inriktningsbeslut i Danmark kan beskrivas genom att anläggningarna ska gå från att vara en renodlad skol- och föreningsanläggning till att bli en samhällsanläggning. Här ska både skolan, idrottsföreningen och övriga deltagare från samhället rymmas. Det kan handla om barn- och unga som inte är en del av idrottsrörelsen, men även vuxna som inte heller idrottar organiserat. På detta sätt kan man skapa ett större offentligt värde med en anläggning. En viktig poäng i Danmark har varit att det är upp till den ansvarige för den respektive anläggningen att själv leda denna utveckling.
- *Möjliggöra ett ökat användande av anläggningsytor för fler målgrupper.* Det är viktigt att ha en balans mellan den organiserade idrotten och den oorganiserade när det handlar om tillgång till ett aktivitetsutbud. Samtidigt är det viktigt att skapa möjligheter för den organiserade idrotten att bli mer inkluderande för nya målgrupper, så att fler kan delta. Det kan exempelvis innebära åtgärder som gör det enklare att boka tider som står tomma för privatpersoner, se över bokningsrutiner samt att rikta stöd till idrottsföreningar för att nå nya målgrupper.

I en ny verklighet är det viktigt att skapa en god balans mellan föreningsidrottens behov och allmänhetens behov. Här kan det ibland finnas olika behov men ibland är de desamma. Idrotterna har speciella behov utifrån sina respektive regelverk för att bedriva tränings- och tävlingsverksamhet medan allmänheten kan bedriva verksamhet både på de ytor idrotten har men samtidigt kan ha andra önskemål och behov. När det kommer till att bygga nya anläggningar och idrottsytor är det viktigt att ta hänsyn till båda dessa på ett balanserat sätt.

→ **Mer och fördjupad läsning:**

[Idrottsanläggningar idag och imorgon – om behov, tillgänglighet och konkurrerande intressen \(Centrum för idrottsforskning, 2022\)](#)

Framtidens idrottshall

För att skapa en bred användarmöjlighet i en klassisk idrottshall har fem idrotter; basket, handboll, innebandy, gymnastik och volleyboll gemensamt, med hjälp av arkitektbyrån White Arkitekter AB tagit fram ett koncept som kallas "Framtidens idrottshall" (2020). Konceptets utgångsläge har varit att maximera volymeffektivitet och rörelseglädje. Modellerna är även framtagna för att vara funktionell och utvecklande för skolans verksamheter. Genom detta finns även förslag på hur hela anläggningen ska utformas för att ta hänsyn till detta utgångsläge:

- *Entréer och gemensamma utrymmen som lockar till rörelse:* Det är viktigt att anläggningen lockar till rörelse från första stund, oavsett besökarens ålder eller nivå. Här ska besökaren få en förståelse för konceptet med hallen och det ska vara lätt att komma vidare till anläggningens andra delar. Man kan med fördel även använda samma koncept i de biytor och vägar som leder besökaren vidare i byggnaden.
- *Hallrummet som anläggningens hjärta:* Denna aktivitetsyta utformas så att fler olika typer av idrotter ska kunna bedriva sin verksamhet regelrätt. Med linjer, ytor och mått som är lämpliga för samtligas verksamhet med tävling och träning. Det är även viktigt att utnyttja hela rummets volym med sådant som lockar till rörelse, förutom den regelrätta föreningsidrotten så bör rummet fyllas med sådant som möjliggör spontan rörelse.
- *Aktivitetsytor i nära anslutning:* För att maximera nyttan av hela anläggningen kan man med fördel även bygga ett flertal andra anläggningsytor i direkt anslutning till hallrummet. Det kan handla om gym och gruppträningsytor, uppvärmningsytor och övriga rörelseytor som inte har samma utrymmesbehov. Dessa kan komplettera huvudytan och möjliggöra för fler att kunna vara verksam i hela anläggningen samtidigt.
- *Generösa förrådsomöjligheter:* Många idrotter är idag i behov av att förvara sina tränings- och tävlingsredskap, speciellt verksamhet för parasport är utrustningskrävande.
- *Omklädningsrum:* Inkluderande och trygga omklädningsrum, utformade i dialog med de som ska nyttja dem är en viktig facilitet i varje idrottsanläggning. Möjliggör man även för tillgång utifrån så kan de samnyttjas av de som bedriver sin verksamhet utomhus.
- *Sociala ytor:* Platser för möten, folkbildande samtal, utbildningar, genomgångar och häng är viktiga komplement till rörelseaktiviteterna.

Hela konceptet har sin utgångspunkt ifrån ett nyttjandeperspektiv och barn och ungas önskemål och behov har legat till grund för utformandet. Vidare har man även jobbat med att skapa bättre möjligheter att inkludera personer med funktionsnedsättning i anläggningarna.

→ Mer och fördjupad läsning

[Framtidens idrottshall \(WhiteArkitekter 2022\)](#)

Renovering och utveckling av befintligt anläggningsbestånd

För 50-60 år sedan byggde kommunerna många idrottsanläggningar, och idag behöver många av dessa renoveras och utvecklas. I Luleå anser 2 av 10 föreningar att deras anläggningar är i dåligt eller mycket dåligt skick, vilket tyder på att det finns behov av uppfräschning.

Dessutom upplever vissa föreningar att det saknas sociala ytor och förråd i de befintliga anläggningarna.

När det gäller renoverings- och utvecklingsplaner kan kommunerna inspireras av konceptet "Framtidens idrottshall". Det kan innebära att man använder outnyttjade ytor eller gör justeringar och ombyggnationer för att anpassa anläggningarna efter användarnas behov och önskemål.

Samhällsplanering för rörelse

Idrott, rörelse och aktivitet är viktiga delar av folkhälsan och den hållbara utvecklingen av städer och samhällen. Sveriges befolkning ökar ständigt och många av våra städer växer och förtätas. Den mentala ohälsan är uppmärksammas av samhället i stort, liksom att vi människor lever ett allt mer stillasittande liv. Problem på individnivå ger sammantaget stora utmaningar på samhällsnivån.

För att motverka detta måste det bli lättare att röra sig i vardagen, både inom ramen för föreningsidrotten och spontant. Det handlar om att skapa goda förutsättningar där människor bor och spenderar sin fritid, till och från arbetet och i utemiljöerna vid arbetsplatsen. Platser för idrott, rörelse och aktivitet fungerar även som mötesplatser.

Genom föreningsidrotten träffas människor och på så sätt ökar möjligheterna att stärka gemenskapen i lokalsamhället. Idrott, rörelse och aktivitet behöver vara lättillgängligt och ett naturligt inslag i vardagen genom hela livet. Rörelserik stadsbyggnad syftar till att integrera blandade funktioner och kvalitéer i planeringen som uppmuntrar och möjliggör idrott, rörelse och aktivitet. Det handlar om att cykelvägar, parker, utegym, joggingspår, skateparker, klätterväggar, beachvolleybollplaner, olika typer av idrottshallar, platser för lek och mycket mer måste få plats när vi planerar våra städer och samhällen. Dessa platser och rum behöver vara tillgängliga för alla, vilket även ställer krav på trygghet, placering och utformning.

Verktyget Rörelsefaktor

Riksidrottsförbundet har tillsammans med FOJAB arkitekter utvecklat Rörelsefaktor – ett verktyg för att integrera fysisk aktivitet i samhällsplaneringen.

Rörelsefaktor syftar till att skapa en helhetsbild där alla sorters fysisk aktivitet ingår och samspelar med varandra. Verktöget är framtaget för att synliggöra vilka faktorer i den byggda miljön som påverkar rörelse. Det kan användas som ett underlag i dialogen mellan olika roller i planeringen, till exempel olika förvaltningar i en kommun.

Rörelsefaktor hanterar olika typer av rörelse i ett sammanhang och är uppdelade i fyra områden: organiserad idrott, självorganiserad idrott, vardagsrörelse och aktiva transporter.

Rörelsefaktor kan användas i olika skalor i planering och byggande, från det översiktliga till det detaljerade. I den översiktliga eller strategiska planeringen ligger fokus på att avsätta ytor och se till att de förhåller sig strategiskt till varandra och andra funktioner. I detaljplaneskedet eller motsvarande handlar det om att säkerställa att förutsättningar skapas för att uppnå en god rörelsefaktor. Verktöget är därför uppbyggt utifrån tre skalor: kvarteret, stadsdelen och kommunen.

Rörelsefaktor ska belysa möjligheten till idrott och rörelse inom ett avgränsat område och vara ett stöd i planprocessen för att planera för fysisk aktivitet i människors närmiljö.

Rörelsefaktor hjälper till att:

- Synliggöra behov
- Arbeta systematiskt
- Främja dialogen mellan olika roller
- Göra kloka prioriteringar
- Ställa tydliga krav i planprocessen
- Utvärdera ett befintligt område

→ **Mer och fördjupad läsning samt tillgång till verktyget:**

[Rörelsefaktor \(länk till Riksidrottsförbundets webbplats\)](#)

Referenser och lästips

[Kommunala idrottspolitiska program – hur, vad och varför \(Riksidrottsförbundet 2024\)](#)

[Lokalförsörjningsprocessen \(Sveriges Kommuner och Regioner 2021\)](#)

[Lokalförsörjningsplan för idrotts- och fritidsanläggningar 2025-2034 \(Uppsala kommun\)](#)

[Samverkan mellan kommun och civilsamhälle – inspirationskrift med exempel från sex kommuner \(MUCF\).](#)

[Från översiktsplanering till drift av idrottsanläggning \(Riksidrottsförbundet 2023\)](#)

[Idrottsanläggningar i Skåne - Förutsättningar och möjligheter för mellankommunal samverkan \(Region Skåne 2025\)](#)

[Regional samverkan om idrottsanläggningar \(Sweco/RF-SISU Stockholm 2024\)](#)

[Parasport Sveriges webbsida om tillgänglighet](#)

[Manual för tillgänglighet \(Parasport Sverige\)](#)

[Idrottsanläggningar idag och imorgon – om behov, tillgänglighet och konkurrerande intressen \(Centrum för idrottsforskning, 2022\)](#)

[Framtidens idrottshall \(WhiteArkitekter 2022\)](#)

[Rörelsefaktor \(länk till Riksidrottsförbundets webbplats\)](#)

RF-SISU Norrbotten

Idrottens Hus

Maskinvägen 27

97254 Luleå

norrbotten@rfsisu.se

rfsisu.se/norrbotten

Idrottsanläggningar och idrottsytor i Bodens kommun

Nulägesanalys och framtidsspaning

Norrbotten

Innehåll

Förord	3
Om rapporten	4
Syfte	4
Avgränsning	4
Metod	4
Möjlig felmarginal	4
Sammanfattning av rapporten	6
RF-SISU Norrbottens medskick till kommunen	7
1. Tänk långsiktigt	7
2. Samverka	7
3. Skapa förutsättningar	8
Så ser anläggningsutbudet ut i Boden	9
Anläggningar och aktivitetsytor – en överblick	9
Ägande och drift	9
Anläggningstillgång jämfört med riket och jämförbara kommuner	10
Geografisk fördelning	11
Idrottsanläggningar per Regso-område	11
Analys av anläggningsutbudet i Bodens kommun	13
Så tycker idrotterna om de kommunala idrottsanläggningarna i Boden	15
Redovisning av enkätsvar	15
Reflektioner och kommentarer till enkätensvaren	23
Planer och program viktiga verktyg i kommunens långsiktiga arbete	26
Idrottspolitiska program – hur, vad och varför	26
Lokalförsörjningsplan – ett viktigt dokument	27
Planering av utbud av idrottsanläggningar i en kommun	28
Samverkan en framgångsfaktor	30
Dialog och samverkan med föreningslivet	30
Samverkan mellan kommunens olika förvaltningar	33
Samverkan mellan kommuner	35
Bygga och renovera för framtiden och folkhälsan	38
Planering av idrott i ett samhälle som växer	38
Planera för tillgänglighet – och få mer idrott för fler	39
Den danska modellen – föregångare för modernt, innovativt och nyskapande byggande	40
Framtidens idrottshall	42
Renovering och utveckling av befintligt anläggningsbestånd	42
Samhällsplanering för rörelse	43
Referenser och lästips	45

Förord

Den här rapporten är ett resultat av ett gemensamt uppdrag från Bodens kommuns kultur-, fritid- och ungdomsnämnd och Luleå kommuns kultur- och fritidsnämnd. Uppdraget har inneburit att presentera två rapporter – en med resultatet från Bodens kommun och en från Luleå kommun – samt att ge förslag på hur kommunerna kan samverka.

I rapporten för Bodens kommun presenterar vi en sammanställning över hur lokalbeståndet ser ut i Bodens kommun. Vi har fokuserat på “fasta” idrottsanläggningar och idrottsytor, exempelvis bollplaner, ishallar, idrottshallar, rackethallar, skidspår o.s.v. Den omfattar inte idrottsytor som används av idrotter som bedriver sin verksamhet i luft, på väg, på vatten och i skog och mark.

Vi har även samlat in synpunkter från idrottsföreningarna kring hur de upplever kommunala idrottsanläggningar och idrottsytor ur ett användarperspektiv. De har bland annat fått svara på frågor om upplevd trygghet, status på idrottsytor och om det finns tillräcklig tillgång till träningstider, sociala ytor och förråd med mera.

I rapporten beskriver vi också vikten av och möjligheterna med samverkan, inom kommunen och dess olika förvaltningar, mellan närliggande kommuner och kommunen i förhållande till idrottsföreningarna.

Vi lyfter fram fakta och forskning som med fördel kan ligga till grund för framåtsyftande planering och för att underhålla, renovera och bygga anläggningar och idrottsytor – både idag och för framtiden.

Rapporten kan användas som ett underlag inför arbetet med att ta fram en lokalförsörjningsplan. Den beskriver också nyttan med och ger förslag på hur man kan jobba med att ta fram en idrottspolitisk plan.

//RF-SISU Norrbotten april 2025

Om RF-SISU Norrbotten

RF-SISU Norrbotten är en av Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildarnas 19 regionala organisationer. Vårt uppdrag är att stödja, leda, företräda, utveckla, bilda och utbilda idrottsföreningar och specialidrottsdistriktsförbund.

Om rapporten

Syfte

Att ge en aktuell bild av anläggningar och idrottsytor i Boden kommun, analysera deras användning och jämföra med andra kommuner. Rapporten ska ge ett kunskapsunderlag för att skapa en lokalförsörjningsplan. Dessutom ska förslag på samarbeten mellan närliggande kommuner i lokalförsörjningsfrågor presenteras.

Avgränsning

Rapporten fokuserar på "fasta" idrottsanläggningar och idrottsytor, exempelvis bollplaner, ishallar, idrottshallar, rackethallar, skidspår o.s.v.

Den omfattar inte idrottsytor som används av idrotter som bedriver sin verksamhet i luft, på väg, på vatten och i skog och mark.

Metod

För att undersöka hur idrottsföreningar upplever de kommunala anläggningarna har vi genomfört en enkätstudie. Vi använde en femgradig skala (mycket bra, ganska bra, varken eller, ganska dåligt och mycket dåligt) och tolkade "varken eller" som godkänt. Vi ställde också ja- och nej-frågor, samt erbjöd alternativet "ej relevant".

För att identifiera vilka föreningar som använder anläggningarna använde vi kommunens register. Kommunen skickade ut information om enkäten, och RF-SISU Norrbotten informerade via sina kanaler.

Det var frivilligt för föreningarna att svara på enkäten och för att öka svarsfrekvensen valde vi slumpmässigt ut fler föreningar som vi kontaktade. Om föreningen bara hyrt *en* idrottsyta under det senaste året kunde de själva besvara enkäten. Hade de däremot hyrt flera ytor, ringde medarbetare från RF-SISU Norrbotten upp föreningen och fyllde i enkäten under samtalet, en enkät per yta.

För att få en överblick över anläggningsutbudet i kommunen har kommunen tillhandhållit uppgifter om kommunala anläggningar i ett Excel-dokument. Vi har sedan kompletterat med information om föreningsägda och privata anläggningar. Genom enkäten har vi kommit i kontakt med flera föreningar som äger eller hyr privata anläggningar. Vi har också lagt till information som Riksidrottsförbundet har om anläggningar i kommunen och sökt offentliga uppgifter på webben. Vi har också kompletterat med kommunens information om driftsbidrag för föreningsägda och föreningsdrivna anläggningar.

För att utforma förslaget om hur kommunen kan arbeta med lokalförsörjning har vi dragit slutsatser från enkätstudien och sammanställningen av anläggningsutbudet. Vi har jämfört dessa resultat med flera olika rapporter inom ämnet. Dessutom har vi genomfört en omfattande omvärldsbevakning och granskat fler rapporter för att besvara uppdragets frågor.

Möjlig felmarginal

Vi har nått 34 föreningar i enkätstudien, vilket kan jämföras med att 46 föreningar har hyrt en aktivitetsyta från kommunen under året.

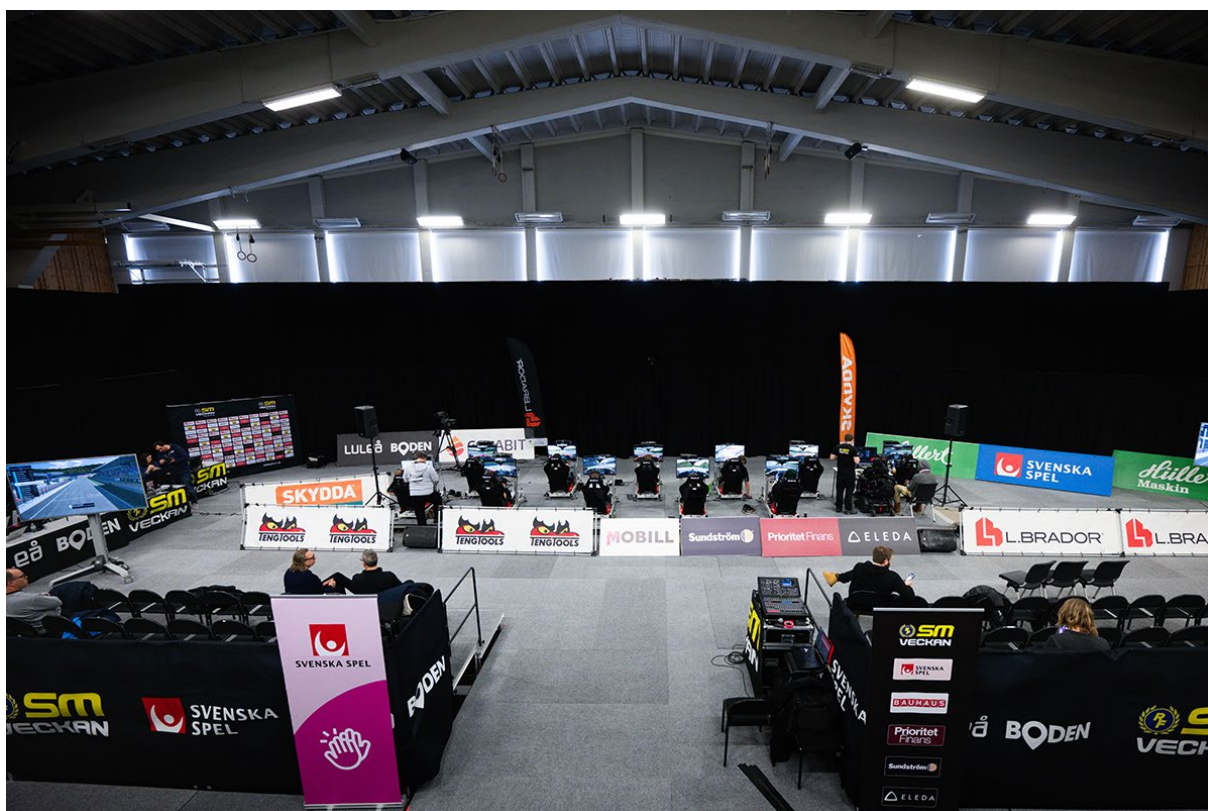
Svaren kan variera beroende på hur informationen har samlats in. Föreningar som hyrt fler än en kommunal anläggningsyta har besvarat enkäten muntligt. Olika intervjuare kan ha

gjort olika bedömningar, men vi har utformat de flesta frågorna med fasta och graderade svarsalternativ för att minska skillnaderna.

Fritextsvaren kan tolkas olika beroende på intervjuarens hantering. Vissa intervjuare kan ha gjort fler noteringar än andra och de som har negativa kommentarer eller förslag på förbättringar har troligen uttryckt fler åsikter.

Svarsalternativet "ej relevant" kan tolkas på olika sätt, vilket gör det svårt att dra tydliga slutsatser. Det kan betyda att föreningen inte behöver det vi fråga om, eller att det inte finns i anläggningen. Vi har därför valt att ta bort detta alternativ när vi presenterar föreningarnas åsikter om till exempel status, trygghet och tillgång till ytor, för att få en tydligare bild av svaren från mycket dåligt till mycket bra. (1-5).

Vi kan ha missat några aktivitetsytor när vi sammanställde alla anläggningar i kommunen. Vi tror att vi har inkluderat de flesta anläggningar som ägs av kommunen och föreningar, men det kan finnas fel när det gäller privata fastighetsägare som hyr ut till idrottsföreningar. Detta gäller särskilt mindre föreningar med begränsad och mer anonym verksamhet. Vi är dock övertygade om att de flesta aktivitetsytorna finns med i rapporten.

Sammanfattning av rapporten

Rapporten är uppdelad i tre delar:

- Sammanfattning och analys av befintligt anläggningsutbud.
- Sammanfattning och analys av idrottsföreningarnas åsikter om kommunens anläggningar och aktivitetsytor.
- En forskningsgenomgång och omvärldsanalys - med målet att ge förslag på hur kommunen kan arbeta med lokalförsörjning för idrottsföreningar, baserat på nulägesanalys av anläggningar och föreningarnas åsikter.

Analysen visar att Bodens kommun har ett grundutbud av anläggningar som till antalet är jämförbart med resten av landet och med andra liknande kommuner sett till befolkningsunderlaget. Men tillgången på anläggningar varierar beroende på var i kommunen man bor.

Enkätsvaren visar att de flesta anläggningar är i okej eller bra skick, men att vissa kan behöva renoveras. Föreningarna säger att de saknar förråd och sociala ytor och vill ha bättre dialog med kommunen om både uthyrning och nybyggnation.

Rapporten visar att det är viktigt med bra samarbete och dialog mellan kommunens olika förvaltningar och med de föreningar som använder idrottsanläggningarna. Det är också viktigt att prata med barn och unga som kommer att använda hallarna. Det finns bra möjligheter för samarbete mellan närliggande kommuner när det gäller att driva vissa typer av anläggningar. För att detta ska fungera långsiktigt, behöver man också skapa strategiska dokument som idrottspolitiska planer och lokalförsörjningsplaner och anta dem på rätt nivå i politiken.

När nya anläggningar byggs är det viktigt att det görs nyskapande och innovativt, i takt med det växande samhället och för att möta den moderna människans behov. Anläggningarna ska vara tillgängliga och inkluderande så att så många som möjligt kan använda dem. Det gäller även vid renovering och utveckling av befintliga lokaler.

Förutom de anläggningar och aktivitetsytor som kommunen bygger och driver själva, är det viktigt att stödja föreningarnas egna anläggningar och alla andra platser där organiserad idrott sker. Det är också viktigt att skapa bra möjligheter för spontanidrott och motion för alla kommunens invånare, även de som inte deltar i organiserad idrott idag.

RF-SISU Norrbottens medskick till kommunen

För att effektivt hantera lokalförsörjning av anläggningar och aktivitetsytor för idrott i kommunen, är det viktigt att ta hänsyn till följande medskick. Rapporten innehåller statistik, fördjupade analyser och forskningsbaserade förslag, men dessa punkter sammanfattar det mest väsentliga.

1. Tänk långsiktigt

Planera för framtiden

- Planera redan nu för ett samhälle i förändringar – låt idrotten växa tillsammans med samhället i övrigt.
- Glöm inte bort att planera in plats för idrott i nybyggda områden.
- Låt idrotten få vara med redan vid den övergripande planeringen av samhällets utformande.

Arbeta strategiskt

- Utforma och håll liv i viktiga strategiska dokument så som idrottspolitiska planer och lokalförsörjningsplaner för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för det lokala idrottslivet.
- Planer och strategier som är antagna i kommunstyrelsen ger förutsättningar för en långsiktighet i planeringen och skapar incitament för kommunens olika förvaltningar att samverka mot ett gemensamt mål.

2. Samverka

Ha en aktiv dialog med idrottsföreningarna

- För en dialog och lyssna in föreningarnas behov vid planering av nybyggnation och renovering.
- Skapa utrymme för en tät, närvarande och löpande dialog med föreningarna när det kommer till drift och nyttjande av anläggningarna.

Samverka inom kommunens olika förvaltningar

- Samtala, planera och samverka mellan kommunens olika förvaltningar när det kommer till placering, utformande, underhåll och drift av idrottsanläggningar.

Samverka med andra kommuner

- Samarbeta med närliggande kommuner för att driva kostsamma specialidrottsanläggningar eller anläggningar med få utövare – för att minska kostnaderna och därigenom göra anläggningarna möjliga.
- Skriv tydliga och långsiktiga avtal för att reglera parternas respektive roll.

3. Skapa förutsättningar

Bygg klokt och framåtsyftande

- Bygg idrottsanläggningar och idrottsytor i närområdet där människor bor i så stor utsträckning som möjligt.
- Skapa möjlighet för rörelse i vardagen för barn och unga. Utforma lekfulla och inspirerade spontanidrottsplatser i bostadsområdena och i anslutning till skolan.
- Planera för säkra transportvägar och cykelbanor mellan hem, skola och idrottsplatser.
- Inspireras av innovativa anläggningar, rapporter och kunskapsunderlag inför renovering, nybyggnation eller utveckling av befintliga anläggningar.
- Bygg inkluderande anläggningar för alla kommunmedborgare. Utgå exempelvis ifrån diskrimineringsgrunderna för att säkerställa att alla får samma möjlighet till en aktiv fritid.

Glöm inte bort att...

- Planera för att människor lätt kan ta sig till en anläggning, även om den inte ligger centralt eller i närheten av bostaden.
- Planera för övriga ytor som är viktiga för idrottsföreningarnas verksamhet. Exempelvis funktionella förråd, sociala ytor för möten, tillgängliga och inkluderande omklädningsrum.
- Inkludera unga i planerings- och utvecklingsfrågor.
- Skapa möjligheter för ett grundutbud av idrottsanläggningar nära där människor bor. Det är speciellt viktigt i områden där större socioekonomiska utmaningar finns.
- Tillgängliga idrottsanläggningar och idrottsytor skapar mer idrott och rörelse för fler.

Bana väg för idrottens mångfald

- Idrotten är mångfacetterad och har många olika ansikten, med olika behov och förutsättningar. Planera även för idrotter som bedrivs i luften, på väg, på vatten och i skog och mark.
- Skapa förutsättningar för idrott även på landsbygder.
- Möjliggör för idrotten att äga, driva och utveckla egna anläggningar.

Så ser anläggningsutbudet ut i Boden

Anläggningar och aktivitetsytor – en överblick

För att beskriva skillnaderna mellan de olika anläggningarna utgår vi i rapporten ifrån två nivåer:

- På en övergripande nivå pratar vi om en *anläggningstyp*, som exempelvis kan benämnas som en idrottshall eller en bollplan.
- Nästa nivå är *aktivitetsyta*, där det mer specifikt beskrivs vilken typ av yta det avser.

Exempel:

- För anläggningstypen bollplan kan aktivitetsytan vara en gräsplan för 11-11 spel.
- För anläggningstypen idrottshall kan aktivitetsytan vara en fullstor idrottshall eller en mindre gymnastiksal

I Bodens kommun finns det 38 olika typer av aktivitetsytor som nyttjas av ett 30-tal idrotter.

Ägande och drift

Kommunen inklusive kommunala bolag äger flest aktivitetsytor, nästan hälften av alla ytor. En tredjedel ägs av föreningar och drygt en femtedel av övriga aktörer, som Försvarmakten, privata hyresvärdar, ekonomiska föreningar eller friskolor. I kommunen finns det relativt många föreningsägda anläggningar och anläggningar som ägs av andra aktörer.

Föreningarna drifrar fler anläggningar än de själva äger, då de vissa fall även ansvarar för driften av både kommunalt och övrigt ägda aktivitetsytor

När man pratar om idrottsytor är det viktigt att även inkludera ytor för idrotter som bedrivs i/på luft, vatten, väg och mark. Denna rapport sammanställer dock inte dessa ytor.

	Kommun	Förening	Övriga	Totalt
Ägande	42	33	20	95
Drift	37	43	15	95

Anläggningstillgång jämfört med riket och jämförbara kommuner

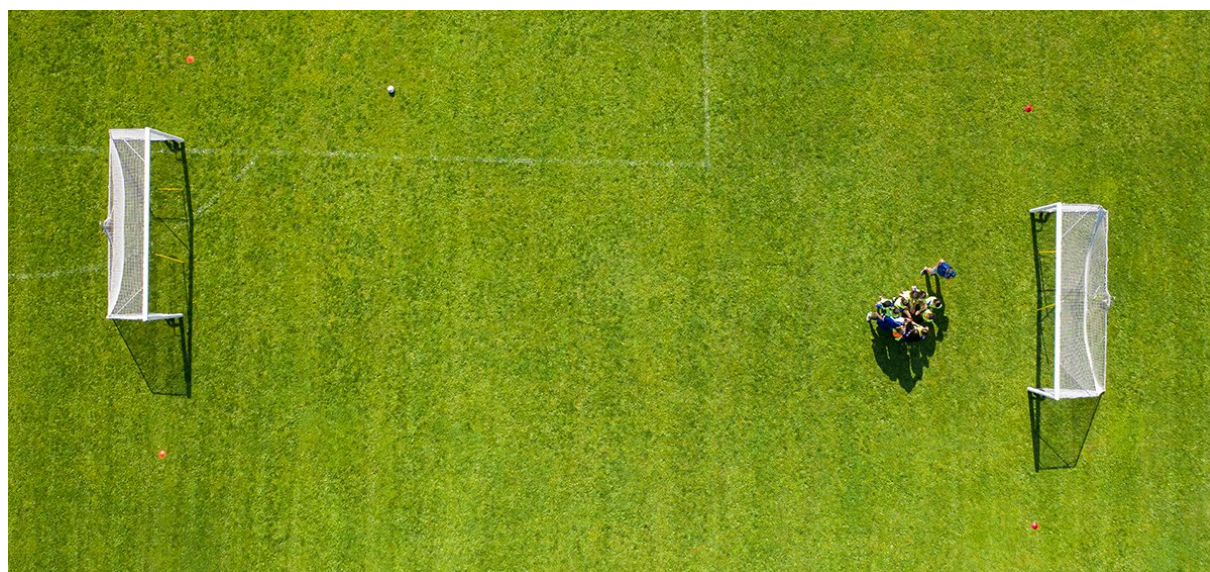
I Bodens kommun finns det fler fullstora fotbollsplaner än både riksgenomsnittet och jämförbara kommuner. Majoriteten av dessa planer ägs av föreningar, medan endast en sjättedel ägs av kommunen. En fullstor fotbollsplan kan delas upp i två mindre planer, men i denna rapport räknas den som en fullstor plan.

Boden har fler mindre fotbollsplaner än både riksgenomsnittet och likvärdiga kommuner. En av tio planer drivs av kommunen, medan resten ägs och drivs av föreningar. Den kommunala aktivitetsytan är en mindre inomhuskonstgräsplan.

Antalet idrottshallar i Boden ligger på samma nivå som riksgenomsnittet, men under nivån i jämförbara kommuner. Kommunen äger de flesta hallar, med ett undantag för en privatdriven anläggning.

Antalet ishallar i kommunen motsvarar riksgenomsnittet, men är något lägre än snittet för jämförbara kommuner. Kommunen äger och driver alla ishallar.

Anläggningstyp	Kommun ägd	Förenings-ägd	Privat-ägd	Sammanlagt	Riksgenomsnitt	Jämförbara kommuner
<i>Bollplaner 11-spel</i>						
Antal planer totalt	3	15	0	18		
Per 10 000 invånare	1,0	5,0	0	6,0	5,5	3,8
<i>Bollplaner 5-9 spel</i>						
Antal planer totalt	1	9	0	10		
Per 10 000 invånare	0,3	3,0	0	3,3	2,6	2,0
<i>Idrottshallar</i>						
Antal idrottshallar	7	0	1	8		
Per 10 000 invånare	2,4	0	0,3	2,3	2,7	3,5
<i>Ishallar</i>						
Antal ishallar	2	0	0	2		
Per 10 000 invånare	0,7	0	0	0,7	0,7	0,9

Geografisk fördelning

Det finns tre olika typer av regionala statistikområden (RegSO) i kommunen:

- huvudsak centralort (områden i centrala Boden)
- huvudsak bebyggelsekoncentration (mindre samhällen – Sävast)
- huvudsak landsbygd (mindre byar och övrig bebyggelse)

De unika områdena delas in och separeras för att belysa skillnader i demografi och socioekonomi mellan områdena.

Idrottsanläggningar per Regso-område

Regso-område	Områdestyp*	Bollplan 11-spel		Bollplan 5-9 spel		Idrotts-hall	Gym-nastik-sal	Skidspår	
		Kommunägd	Föreningsägd	Kommunägd	Föreningsägd			Kommunägd	Föreningsägd
Björkelund-Svartbjörnsbyn	HC	0	1	0	2	0	1	0	0
Boden central	HC	2	0	0	0	1	1	1	0
Boden sydvästra landsbygd-Bredåker	HL	0	3	0	1	0	1	0	1
Bodsvedjan-Lejonbacken-Bodforsen	HC	1	0	1	0	2	0	0	0
Bodträskfors-Harads-Sandträsk	HL	0	4	0	0	0	1	0	2
Buddbyn-Syden-Skogså-Gunnarsbyn	HL	0	2	0	0	0	1	0	1
Lundagård-Sveafältet	HC	0	0	0	0	0	1	0	0
Norra Svartbyn-Fagernäs-Erikslund	HC	0	0	0	0	0	1	0	0
Prästholmen	HC	0	0	0	0	0	1	0	0
Sanden-Torggården	HC	0	0	0	0	4	1	0	0
Sävast-Sävastön-Gamla Sävast	HB	0	1	0	3	1	1	1	1
Trångfors-Heden-Vittjär-Hamptjärn Moran	HC	0	4	0	3	0	1	1	1
Totalt		3	15	1	9	8	11	2	6

*Områdestyper:

HB=Huvudsaklig bebyggelsekoncentration HC=Huvudsaklig centralort HL=Huvudsaklig landsbygd

Föreningar driver de flesta fotbollsplaner i alla områden, medan kommunens planer endast finns i centralorten. Antalet fotbollsplaner är jämnt fördelat mellan centrala Boden och landsbygden.

Majoriteten av idrottshallarna finns i centralorten, en i Sävast och inga på landsbygden. Flest gymnastiksalor finns i centralorten, en i Sävast och tre utspridda på landsbygden.

I centrala Boden saknas både fotbollsplaner och idrottshallar i Lundagård-Sveafältet, Prästholmen och Norra Svartbyn-Fagernäs-Erikslund.

Kommunen driver skidspåren i centralorten. På landsbygden ansvarar föreningarna för driften, i några fall med delat driftsansvar tillsammans med kommunen. Det finns även privatpersoner som driftar skidspår på eget initiativ. Tabellen tar inte hänsyn till hur många skidspår som finns per anläggning.

Analys av anläggningsutbudet i Bodens kommun

Kommunens viktigaste bidrag till idrotten är att tillhandahålla anläggningar och aktivitetsytor. Detta kan ske genom att bygga och driva egna kommunala anläggningar, men också genom att stötta föreningar i deras uppförande och drift av föreningsägda anläggningar. Ett mindre, men viktigt komplement, kan även vara att stötta föreningar som av olika anledningar bedriver sin idrott inhyrda hos övriga aktörer.

Bodens kommun har relativt bra tillgång till anläggningar och idrottsytor jämfört med liknande kommuner och resten av landet. Detta är dock bara en indikation, och man måste ta hänsyn till flera lokala förutsättningar för att hantera den specifika lokalsituationen i kommunen. Exempelvis så behöver man ta hänsyn till var människor bor, hur de befintliga anläggningarnas status och renoveringsbehov är och hur nyttjandet av lokalerna ser ut.

Som ett komplement till den här rapporten vore det intressant att jämföra data med den faktiska befolkningsstrukturen. Detta skulle ge en översiktlig kartbild som visar var anläggningarna ligger i förhållande till varandra och var kommunens invånare bor. Dessa kompletterande uppgifter finns tillgängliga via Riksidrottsförbundet.

Vi har dragit följande slutsatser när vi analyserar undersökningens resultat:

Färre anläggningar i vissa områden – en utmaning för de som bor där

I centrala delar av kommunen finns områden med färre anläggningar än i andra delar. Närheten till aktivitetsytor som erbjuder flera idrotter och har plats för många aktiva är avgörande för en hög aktivitetsnivå, särskilt i tätorten. Socioekonomiska förutsättningar kan skapa ojämlikheter, särskilt om barn och unga saknar föräldrar som kan skjutsa dem till aktiviteter i andra områden.

I Lundagård-Sveafältet, Norra Svartbyn-Fagernäs-Erikslund och Prästholmen saknas både fotbollsplaner och fullstora idrottshallar, vilket kan försvåra deltagandet i idrott.

Planera för fler anläggningar och idrottsytor när staden växer

Det är viktigt att planera för nya idrottsanläggningar om staden förväntas växa. Om kommunens befolkning ökar med 10 000 nya invånare, skulle det innebära ett behov av sex nya fullstora fotbollsplaner, tre mindre fotbollsplaner, tre idrottshallar och eventuellt en ny ishall – om tillgången till idrottsanläggningar ska vara jämförbar med i dag. Även andra typer av idrottsytor behöver utvecklas i takt med befolkningen.

Exemplet ovan är bara en fingervisning om det behövs fler idrottsytor vid ökad befolkning. Det faktiska utbudet måste planeras utifrån var de nya invånarna kommer att bo. Det är viktigt att idrotten finns med i planeringen av kommande bostadsområden och att man skapar plats för idrottsanläggningar och idrottsytor redan tidigt i processen.

Glöm inte bort idrotter som bedriver idrott på/i luft, vatten, väg och skog

Det är även viktigt att inte glömma bort ytor för idrotter som bedriver sin verksamhet i och på luft, vatten, väg och i skog och mark när man planerar anläggningsutbudet. Denna rapport har inte samlat information om dessa ytor. Kommunen behöver ha en separat dialog med exempelvis orienteringsföreningar, segelklubbar, cykelklubbar med flera. Deras behov och förutsättningar kan skilja sig åt från föreningar som har en fast plats att idrotta på. Det kan dock vara värdefullt för dessa verksamheter att också få tillgång till fasta platser som omklädningsrum, sociala ytor och förråd.

Driftsbidrag med relevant uppräknig till föreningsdrivna anläggningar

Föreningsägda anläggningar är ett mycket viktigt komplement till kommunala anläggningar, särskilt på landsbygden. Ett driftsbidrag med en relevant uppräknig är nödvändigt för att föreningar ska kunna hålla liv i dessa. Detta är en mycket kostnadseffektiv modell för att öka antalet anläggningar och idrottsytor. I Bodens kommun är det särskilt tydligt att föreningsreningsägda fotbollsplaner är ett viktigt komplement till kommunens anläggningar, både i centrala delar och på landsbygden.

Oavsett var i kommunen man bor är det viktigt att relativt sett ha likvärdiga möjligheter att idrotta i förening. Enklare typer av idrottsanläggningar som är billigare i drift lämpar sig mer för föreningsdrift än mer komplexa anläggningar, och de som är dyrare i drift. Till exempel äger och driver idrottsföreningar oftare skidspår och fotbollsplaner än idrottshallar, specialidrottshallar och ishallar.

För att möjliggöra fler föreningsägda anläggningar kan ett investeringsstöd vara en funktionell modell. Flera kommuner använder modeller där föreningar kan söka för att bygga nya, renovera eller på annat sätt utveckla sina anläggningar. De flesta andra bidragsgivare kräver ytterligare finansiering, så ett kommunalt investeringsbidrag skulle kunna vara en viktig pusselbit och del av finansieringen.

Skapa likvärdighet för idrotter som hyr av övriga anläggningsägare

För vissa mindre idrotter är även privata anläggningsägare viktiga för att de ska kunna utöva sin idrott. För att skapa en likvärdig kostnadsbild kan kommunen med fördel subventionera hyreskostnaden. Eftersom en femtedel av föreningar i kommunen använder anläggningar från privata fastighetsägare, är det extra viktigt att möjliggöra och stödja detta.

Ta höjd för utmanande klimatförändringar

Klimatförändringarna kan orsaka många utmaningar för föreningar som driver egna anläggningar. Minskad snömängd eller förändrad snökonsistens kan skapa problem för skidspår, och mildare vintrar med växlande väder kan påverka utomhusytor.

För föreningar med gräsplaner kan bevattning bli en utmaning under varmare och torrare somrar. Om det blir brist på kommunalt vatten för bevattning kan andra lösningar behöva övervägas. Vattenidrotter som bedrivs utomhus kan också drabbas, eftersom varmare somrar ofta leder till mer växtlighet i vattendragen.

Det är viktigt att samarbeta med föreningar och vara öppna för flexibla och förändrade förhållningssätt när det gäller stöd till dessa idrotter.

Så tycker idrotterna om de kommunala idrottsanläggningarna i Boden

Redovisning av enkätsvar

Nedan har vi sammanställt svaren i enkätundersökningen som besvarats av föreningar som nyttjar kommunala idrottsanläggningar i Bodens kommun som omfattas av den här rapporten.

Respondenterna har besvarat frågorna utifrån en 5-gradig skala; mycket bra, ganska bra, varken eller, ganska dåligt eller dåligt. Svarsalternativet "ej relevant" har också varit valbart.* Alla har dessutom haft möjlighet att lämna ett fritextsvar. Några nedslag bland dessa presenteras nedan i anslutning till varje område.

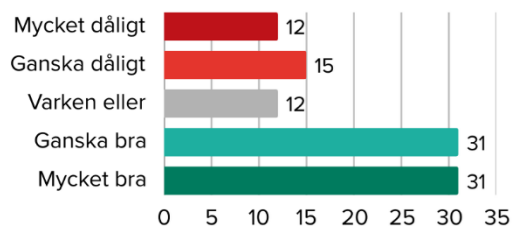
*Resultaten nedan visar den procentuella fördelningen av svarsalternativen 1-5. Alternativet "ej relevant" är inte medräknat i fördelningen.

Idrottsyta

- 74% anger att statusen på idrottsytan i anläggningen är okej eller bra.

STATUS PÅ ANLÄGGNINGENS IDROTTSYTA

Upplevd status i %

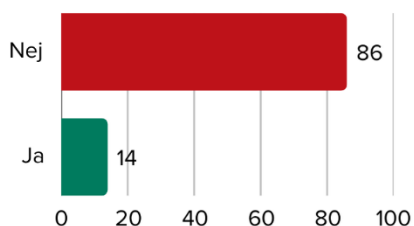
Antal svar: 52. Av dessa svarade 0 "ej relevant".

- 83% anger att tryggheten på anläggningen är okej eller bra.
- 86% tycker att de nyttjar idrottsytan så effektivt de kan och 80% diskuterar frågor kopplat till effektivt nyttjande i föreningen.

TILLGÅNG TILL HALLTIDER

Skulle ni kunna nyttja ytan mer effektivt för att möjliggöra fler tider?

Svar i %

Antal svar: 52. Av dessa svarade 8 "ej relevant".

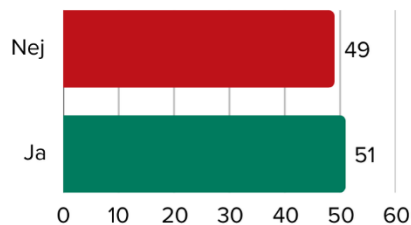
- 95% anpassar ytan utifrån ålder på deltagarna.

- 100% samverkar inom föreningen mellan lag och grupper för att kunna nyttja ytan effektivt.
- 51% samverkar med andra föreningar när det gäller att nyttja ytan effektivt.

SAMVERKAN MELLAN FÖRENINGAR

Samverkar ni med andra föreningar för att kunna nyttja ytor effektivare?

Svar i %

Antal svar: 52. Av dessa svarade 7 "ej relevant".

- 73% har en idrottsyta som är ändamålsenlig för verksamheten.
- 4 av 10 anger att statusen på åskådarytan är dålig eller mycket dålig och dessutom anger 5 av 10 föreningar att tillgången till åskådarytan är dålig eller mycket dålig.

"Lokalen duger för nuvarande medlemmar men gör det svårt att starta barngrupper."

"Byggnaden är inte rullstolsanpassad kan inte rulla fram till tavlorna."

"Bristande belysning på hösten. Önskvärt med en ändamålsenlig inomhusanläggning. Föreningen upplever att det finns möjlighet att bygga om anläggningen till en specifik träningsanläggning."

"Isen bra, men sarg med mera är väldigt dålig. Ytan på hallen/tältet är väldigt dålig. Ljudnivån hemsk. Många nycklar är på vift så obehöriga kan komma in och det är öppet dagtid, det har försvunnit saker. Nycklar på vift till gymmet - nytt låssystem behövs."

"Curlingen har i alla år försökt träna på ishallsis vilket inte ger en träningsmöjlighet för att locka nybörjare. Som erfaren utövare kan man träna på balans och stensättning men spelet är nästintill omöjligt att träna då det mer liknar "studs med sten" mot antingen ränder från ismaskinen eller skridskoskär."

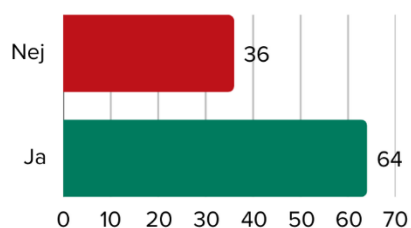
Halltider

- 36% har brist på halltider.

TILLGÅNG TILL HALLTIDER

Har ni nog med halltider?

Svar i %

Antal svar: 52. Av dessa svarade 5 "ej relevant".

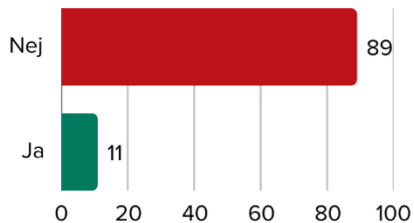
- 47% bokar enstaka tider och 80% bokar blocktider.

- 93% tar hänsyn till jämn fördelning mellan könen när tider ska fördelas.
- 95% tar hänsyn till deltagarnas ålder när tider ska fördelas.
- 74% tar hänsyn till sportlig nivå när tider ska fördelas.
- 11% har deltagare som inte får plats i föreningen idag.

TILLGÅNG TILL HALLTIDER

Kötid - har ni deltagare som inte får plats idag?

Svar i %

Antal svar: 52. Av dessa svarade 8 "ej relevant".

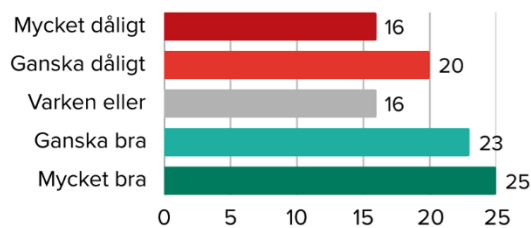
"I Boden är det svårt att fördela träningstider när hallsituationen är begränsad. Kommunen måste satsa på en ny fullstor hall, gärna i anslutning till Boden Energi Arena för att kunna erbjuda alla barn och ungdomar bra förutsättningar. Många väljer att sluta för att tider inte går att anpassa/få ihop med övriga inomhusidrotter. Det behövs mer hallar för de sporter som utövar idrott på fullstor plan."

Omklädningsrum

- 64% av föreningarna anger att statusen på omklädningsrum i anläggningen är okej eller bra.

STATUS PÅ OMKLÄDNINGSRUM

Upplevd status i %

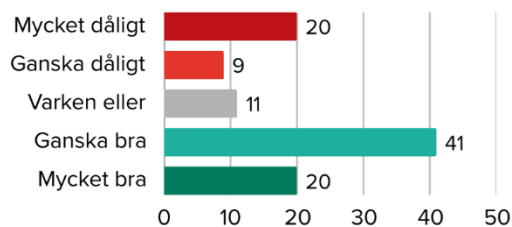
Antal svar: 52. Av dessa svarade 8 "ej relevant".

- 82% anger att tryggheten i omklädningsrummet är okej eller bra.

- 72% anger att tillgången till omklädningsrum är okej eller bra.

TILLGÅNG TILL OMKLÄDNINGSRUM

Upplevd tillgång i %

Antal svar: 52. Av dessa svarade 6 "ej relevant".

"Omklädningsrummen är öppna så det finns alltid en risk att någon kan komma in. Man bör inte lämna sina saker i omklädningsrummet."

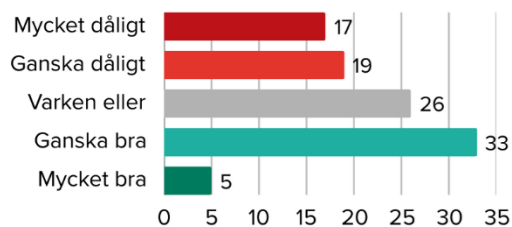
"Omklädningsrummen är verkligen dåliga och för små, vi är i ett akut läge. De måste byggas ut."

Förråd

- 64% av föreningarna anger att statusen på förråden i anläggningen är okej eller bra. Endast 5 % anger att förråden är mycket bra.

STATUS PÅ FÖRRÅD

Upplevd status i %

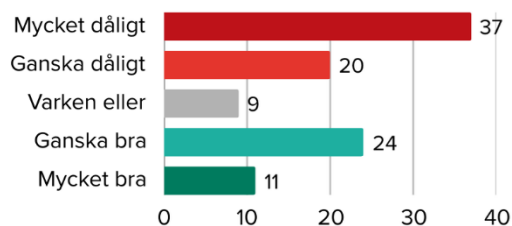

Antal svar: 52. Av dessa svarade 10 "ej relevant".

- 77% anger att tryggheten i förråd är okej eller bra.
- 44% anger att tillgången till förråd är ganska dålig eller mycket dålig.

TILLGÅNG TILL FÖRRÅD

Upplevd tillgång i %

Antal svar: 52. Av dessa svarade 6 "ej relevant".

"Vi hyr ett förråd inne och det är alldeles för litet till ytan, vi är i behov av dubbelt så stort."

"Förråd är en stor brist."

"Förrådet är liten och för få framförallt under vintern (vinterförvaring). Hade varit önskvärd med kodlås till förråden."

Utrustning

- 76% anger att de har tillgång till ändamålsenlig utrustning.
- 14% anger att de har möjlighet att nyttja skolans material.
- 33% anger att de har önskemål att nyttja skolans material.

"Den utrustning som finns på Hildurs Borg (fast i gymnastikhallen) använder vi oss av men har även egen utrustning."

"Vi nyttjar skolans lokal, men ej material."

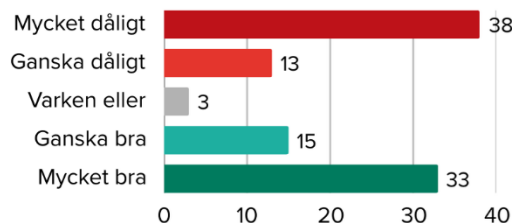
"Föreningen erbjuder skolan att nyttja föreningens material under dagtid."

Åskådaryta

- 60% av föreningarna anger att statusen på åskådarytan vid idrottsytan är okej eller bra.
- 73% anger att tryggheten på åskådarytan är okej eller bra.
- 51% anger att tillgången till åskådaryta är okej eller bra.

TILLGÅNG TILL ÅSKÅDARYTA

Upplevd tillgång i %

Antal svar: 52. Av dessa svarade 12 "ej relevant".

"Åskådarytan har många dåliga och lösa stolar och renoveringsbehov finns. Trappsteg på åskådarytan har för hög nivåskillnad - svårt att gå för äldre."

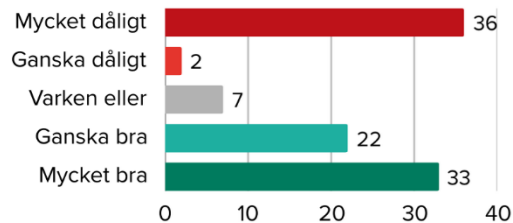
Sociala ytor, exempelvis mötesrum, konferensrum

- 3 av 10 har angett "ej relevant" som svarsalternativ. Det kan innebära att det inte finns en social yta eller att den ytan inte används av föreningen.
- 68% av föreningarna anger att statusen på sociala i anläggningen är okej eller bra.
- 82% anger att tryggheten på de sociala ytorna är okej eller bra.

- 62% anger att tillgången till sociala ytor är okej eller bra samtidigt som 36% anser att den är mycket dålig.

TILLGÅNG TILL SOCIALA YTOR

Upplevd tillgång i %

Antal svar: 52. Av dessa svarade 7 "ej relevant".

"Vi upplever att användning av konferensrum är dyrt med 250kr i timmen. Ett mötesrum till spelarna före och efter träningen. En social yta leder till ökad sammanhållning."

"Finns inget ordentligt mötesrum, men det finns ett i en annan byggnad ca 150 m från ishallen."

Cafeteria/restaurang

- 4 av 10 av föreningarna har angett "ej relevant" som svarsalternativ. Det kan innebära att det inte finns en cafeteria/restaurang eller att den inte används av föreningen.
- 78% anger att statusen på cafeteria/restaurang i anläggningen är okej eller bra.
- 55% anger att tillgången till cafeteria/restaurang är okej eller bra.
- 79% anger att tryggheten på cafeteria/restaurang är okej eller bra.

Plats för försäljning, exempelvis fika

- 60% anger att tillgången till plats för försäljning, ex fika, är okej eller bra.

"Behöver bygga en plats för fika om vi ska ha försäljning."

Kontorsytor

- 53% anger att tillgången till kontorsyta är ganska dålig eller mycket dålig.
- 6 av 10 har angett "ej relevant" som svarsalternativ. Det kan innebära att det inte finns en kontorsyta eller att den ytan inte är relevant att ha.

Biytor, exempelvis korridor, källarutrymmen, entréer

- 66% anger att statusen på biytor (ex. korridorer, källare och entréer) i anläggningen är okej eller bra.
- 91% anger att tryggheten på anläggningens biytor är okej eller bra.

Utomhus i anslutning till anläggningen

- 83% anger att statusen på utomhusytor i anslutning till anläggningen är okej eller bra.
- 94% anger att tryggheten utomhus i anslutning till anläggningen är okej eller bra.

Byggnader, fasader och skal

- 83% anger att statusen på byggnadens fasad/skal är okej eller bra.

Parkering

- 80% anger att tillgången till parkering är okej eller bra.
- Endast 2 % anger att tillgången på parkering är mycket dålig.

Upplevd tillgänglighet geografiskt

- 33% har stort upptagningsområde, dvs de aktiva bor inte nära.
- 73% anger att deltagarna kan åka lokaltrafik går till anläggningarna, men 47% tycker inte att träningstiderna är anpassad efter lokaltrafikens tider.

"Lokaltrafiken fungerar ej till denna plats optimalt."

"Lokaltrafik - vet ej när det går bussar och om de passar."

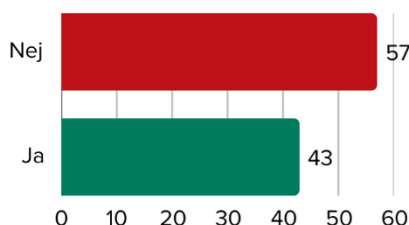
Dialog mellan föreningar och kommunen

- 43% deltar idag av planeringen av nya lokaler tillsammans med kommunen, men hela 94% har önskemål om att ha en dialog med kommunen vid nybyggnationer.

DIALOG MED KOMMUNEN

Deltar ni i planeringen av nya lokaler tillsammans med kommunen?

Svar i %

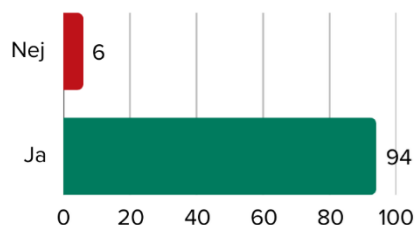

Antal svar: 52. Av dessa svarade 3 "ej relevant".

DIALOG MED KOMMUNEN

Finns önskemål om att delta vid planeringen exempelvis vid nybyggnationer?

Svar i %

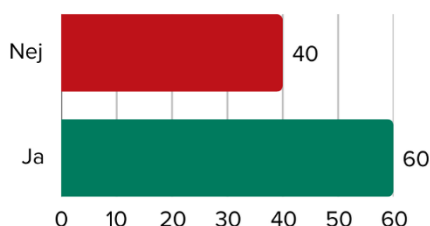
Antal svar: 52. Av dessa svarade 2 "ej relevant".

- 60% deltar idag i planeringen av uthyrning inför varje ny säsong, men 73% har önskemål om dialog med kommunen inför ny säsong.

DIALOG MED KOMMUNEN

Deltar ni i planering av uthyrning inför varje ny säsong?

Svar i %

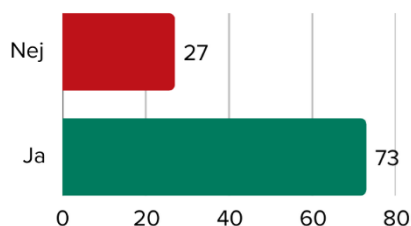

Antal svar: 52. Av dessa svarade 9 "ej relevant".

DIALOG MED KOMMUNEN

Finns önskemål om att delta i planering av uthyrning inför ny säsong?

Svar i %

Antal svar: 52. Av dessa svarade 8 "ej relevant".

"I ett misslyckat försök att renovera och fräscha upp idrottshallen så har man helt saboterat vår verksamhet. Utan minsta lilla rådfrågan så har man målat hela hallen, väggar och tak, kritvit (från en trevlig grön kontrastfärg), vilket gör att vi inte längre ser våra fjäderbollar. En badmintonboll kan uppnå över 500km/h, vilket gör spelet i vår hall till en omöjlighet. Vi har försökt prata med kommunen utan framgång."

"Nybyggnationer kopplad till vår idrott är relevant att ha dialog kring."

"Samarbetet med kommunen fungerar väldigt bra."

Reflektioner och kommentarer till enkätsvaren

Svaren tyder på en viss polarisering mellan föreningarna som svarat. Föreningarna är i vissa frågor i svarsalternativens ytterligheter – antingen tycker de att något är mycket bra, eller mycket dåligt. Det kan bero på att det är stor skillnad mellan de olika anläggningarna, men det kan också bero på andra faktorer som exempelvis att vissa idrottsföreningar har tillgång till en egen arena medan andra får dela med flera andra idrottsföreningar.

Status och trygghet på anläggningen/idrottsytan

Helhetsbedömningen av enkätsvaren visar att statusen och tryggheten är generellt bra på de anläggningar och ytor som enkäten omfattar. Men vi vill uppmärksamma att tre av tio anger att statusen är dålig och två av tio anger att tryggheten är dålig. Detta bör följas upp och mest troligt berör detta specifika anläggningar. Bland de negativa kommentarer som kommit fram kopplat till idrottshallar är klagomål på att det är skräpigt, dålig städning, trasigt och renoveringsbehov.

Ändamålsenliga anläggningar/idrottsytor

Ändamålsenliga anläggningar för att bedriva den idrottsspecifika verksamheten är otroligt viktigt. Det kan till exempel handla om att det finns rätt linjer målade på golvet i hallar, rätt färg på väggarna, rätt takhöjd och belysning. Det kan också handla om trygghet, att det exempelvis kan finnas risker i den fysiska miljön som kan bidra till fysiska skador. Exempel på idrotter som idag är i behov av en ändamålsenlig anläggning är curling som bedriver träning i ishall anpassad för ishockey. Badminton bedriver träning i en vitmålad hall, så att det blir svårt att se fjädern. Det finns föreningar som bedriver eller vill utveckla paraidrott. En utmaning med detta är att utrustningen kan kräva stort utrymme och specialanpassade lösningar i idrottsanläggningen.

Brist på halltider, samverkan för effektivt nyttjande av ytor

Nästan fyra av tio anger att de har brist på halltider. Samtidigt anger alla att de samverkar internt inom föreningen mellan lag och grupper för att kunna nyttja ytan effektivt. Närmare 9 av 10 anger att de nyttjar ytan så effektivt det bara går. Men enbart hälften anger att de samverkar med andra föreningar. En effekt av att det är ont om halltider blir att föreningarna har sena träningar eller hyr in sig på andra ytor för att täcka det behov som finns. Det finns föreningar som har kö till sin verksamhet, ibland beror det på hallbrist, men ledarbristen kan också vara en faktor.

När man pratar om trångboddheten i anläggningar, då finns det två aktörer som kan göra något åt det - idrottsföreningen och kommunen. En samverkan mellan idrottsföreningar skulle kunna vara en möjlig lösning på den upplevda bristen på halltider. I dagsläget finns det utmaningar och bristande möjlighet mellan idrottsföreningar att ha en dialog i frågan.

Bokning av tider

Möjligheten att boka blocktider innebär att idrottsföreningarna har stor frihet att fördela tiderna internt i föreningen. Nästan alla bokar blocktider vilket bidrar till att de kan ta hänsyn till jämn fördelning mellan kön, ålder och sportslig nivå. Att det finns möjlighet att boka både blocktider och enstaka tider är något som förmodligen upplevs som positivt.

Tillgång till förrådsyta

De flesta idrottsföreningar har behov av att förvara utrustning och viss utrustning kräver stor yta. Speciellt skrymmande utrustning är parautrustning. Det är därför anmärkningsvärt att hälften anger att tillgången till förråd är ganska dålig eller mycket dålig.

6 av 10 anger att statusen på de förråd som finns är okej eller bra. En fjärdedel anger dock samtidigt att tryggheten i förråden är ganska dålig eller mycket dålig, exempelvis att säkerheten i förråden är bristande. Det kan nycklar som är på vift och att obehöriga kan komma in.

Omklädningsrum

Många anger att tillgången till omklädningsrum är bra men 4 av 10 anger att statusen på befintliga omklädningsrum är ganska dålig eller mycket dålig. Omklädningsrummen är en viktig del i den idrottsliga verksamheten. I omklädningsrummen sker inte bara dusch och ombyte utan här ges också möjlighet till samlingar, samtal och kortare teoretiska inslag.

Plats för åskådare

Tillgången till åskådarpåsar vid idrottsytan varierar – bara hälften anger att de har tillgång till en åskådarpåsa. En åskådarpåsa kan i flera fall innebära en bänk längs med väggen i nära anslutning till idrottsytan. Statusen varierar stort och svarsalternativen är relativt jämnt fördelade mellan spannet ”mycket dålig” till ”mycket bra” i enkätsvaren. 3 av 10 anger att tryggheten på åskådarpåsan är dålig. Åskådarpåsan sticker ut då det gäller dålig trygghet i jämförelse med övriga ytor vilket kan beror på att ytan kan ha ett renoveringsbehov. En åskådarpåsa kan vara en naturlig samlingsplats för aktiva eller anhöriga. Idrottsföreningarna anger att de har behov av större och mer omfattande åskådarytor än vad de har idag. Att ha tillgång till en ändamålsenlig åskådarpåsa öppnar upp möjligheten för idrottsföreningar att ha publika cuper, sammandrag och evenemang.

Sociala ytor

4 av 10 anger att tillgången till sociala ytor är ganska dålig eller mycket dålig samtidigt som flera har angett ”ej relevant” som svarsalternativ – vilket mest troligt innebär att det inte finns en social yta eller att den ytan som finns inte används av idrottsföreningen. Befintliga sociala ytor anges vara trygga och statusen upplevs bra.

En social yta kan användas till samlingar, möten, medlemsträffar, folkbildande samtal med mera. En social yta höjer mervärdet och möjliggör sammanhang för att skapa gemenskap i en idrottsförening, både inom lag, mellan träningsgrupper och över generationsgränser. Det är viktigt att de sociala ytorna är lättillgängliga, går att hyra till lågt pris eller att de är kostnadsfria.

Möjlighet till mat och fika

Man kan tolka svaren som att det finns få cafeterior/restauranger i anslutning till idrottsytor. Detta i sig behöver inte vara ett problem om syftet är att få i sig mat mellan träningar och matcher. Det viktigaste är att det finns tillgång till bord, stolar och eventuellt kyl och mikrovågsugn för att kunna äta medhavd mat (biyta).

Att det finns en affär i nära anslutning till idrottsytan kan underlätta för idrottsföreningar och aktiva. Det är också viktigt att det finns goda möjligheter för idrottsföreningar att kunna sälja fika/mat när det är tävlingar då detta, utöver möjligheten till att kunna handla mat för den aktiva, även är en möjlighet till en intäkt för idrottsföreningarna som också kan skapa ett mervärde vid en tävling. 6 av 10 anger att tillgången på en yta där försäljning kan ske är bra.

Att ta sig till och från idrottsytan

Tillgång till kollektivtrafik, parkeringsplatser och säkra gång- och cykelvägar underlättar transporterna till och från en idrottsyta eller anläggning.

3 av 10 anger att de har stort upptagningsområde, dvs de aktiva bor inte nära idrottsanläggningen.

Lokaltrafik går till de flesta av anläggningarna, men ungefär hälften tycker inte att träningstiderna och lokaltrafikens tider passar bra ihop. Om träningstider och lokaltrafikens tider skulle passa ihop möjliggör det för fler att delta i aktiviteterna. Speciellt problematiskt kan det vara när träningstiden är sen eftersom lokaltrafikens körningar då minskas - särskilt drabbat blir idrottsanläggningar utanför centralorten.

Ur en socioekonomisk och miljömässig synvinkel skulle det vara bra att idrottsföreningarna tar hänsyn till lokaltrafikens tider när de fördelar träningstider. Å andra sidan får idrottsföreningarna inte välja fritt vilka tider som passar. Exempel på anläggning där anpassad lokaltrafik och träningstid skulle möjliggöra för fler att delta i aktiviteter är Pagla. I enkäten framkommer det att det också är svårt att använda lokaltrafiken till och från Hildursborg.

Många anger att det finns bra tillgång till parkeringsyta i anslutning till idrottsytor.

Möjlighet att använda skolans material

Endast 14 % har angett att de har möjlighet att nyttja skolans utrustning. Fler föreningar önskar kunna nyttja skolans material mer än vad de gör i dagsläget. Nästan hälften har angett "ej relevant" som svarsalternativ vilket kan bero på att idrottsföreningarna inte bedriver verksamhet i skolans gymnastiksal. Vi har även noterat att det finns idrottsföreningar som lånar ut sin idrottsutrustning till skolan.

Tillgång till skolans utrustning skulle vara en möjlighet för idrottsföreningarna att bedriva mer allsidig träning, med större möjlighet till inslag av rörelseglädje och rörelseförståelse. Det finns dock en utmaning med att tillgängliggöra utrustningen, samt att komma överens om vem som bär ansvaret för att utrustningen kommer tillbaka i rätt skick, på rätt plats och i rätt tid.

Tillgång till kontorsytor

Kontorsyta kan vara relevant för de föreningar som har anställd personal eller har större administration som sköts av ideella. Nästan hälften anger att tillgången till kontor är mycket dålig eller ganska dålig, samtidigt som många anger "ej relevant" som svarsalternativ vilket kan innebära att det inte finns en kontorsyta på platsen eller att den ytan inte är relevant att ha.

Digitalisering kan komma att minska behovet av ett traditionellt kontor, men vissa tjänster och service som ett kontor kan ge kan fortfarande vara nödvändiga.

Dialog mellan kommunen och föreningarna

I dagsläget är det relativt få som anger att de deltar i planeringen av nya lokaler/uthyrning inför varje ny säsong tillsammans med kommunen, men många önskar dialog varje år inför ny säsong. I stort sett alla har önskemål om att delta i dialoger med kommunen vid nybyggnationer. Detta innebär att föreningarna önskar en bättre dialog med kommunen än det som finns i dagsläget. En ökad och förbättrad dialog kan också underlätta för föreningar och andra aktörer att genomföra evenemang i en idrottsanläggning. Större tävlingar kan vara viktigt för en förenings ekonomi och de arenor där tävlingsidrott kan bedrivas är extra viktig att ha dialog kring.

Planer och program viktiga verktyg i kommunens långsiktiga arbete

Med stöd av ett idrottspolitiskt program och en lokalförsörjningsplan kan en kommun effektivt planera och stödja fysisk aktivitet och föreningsliv, vilket är bra för kommunens utveckling och välmående.

Genom att tydligt visa vägen för de kommande åren och ge vägledning till olika aktörer, bidrar de till att skapa hållbara och inkluderande miljöer för idrott och fysisk aktivitet. I denna text kommer vi att titta på hur ett idrottspolitiskt program kan utformas och varför det är viktigt, samt hur en lokalförsörjningsplan kan stödja dessa mål.

Idrottspolitiska program - hur, vad och varför

Ett idrottspolitiskt program är en möjlighet för kommunen att tydliggöra vilka ambitioner, mål och strategier som finns för att få fler människor i rörelse och engagerade i det lokala föreningslivet och i förlängningen förbättra hälsan för medborgare i kommunen.

Programmet bidrar till att tydliggöra kommunens inriktning de närmsta åren och bör vara vägledande för arbetet med att utveckla förutsättningar för föreningslivet och andra aktörer. Dessutom är programmet en viktig komponent i utveckling av andra styrdokument och bör ligga till grund för exempelvis försörjnings- och underhållsplaner för framtida idrottsanläggningar och ytor för fysisk aktivitet. Det kan ge stöd och vägledning för nämnder, förvaltningar och styrelser i arbetet med att skapa förutsättningar och möjligheter för medborgarna att vara aktiva hela livet.

Vilka övergripande teman och målområden som ingår i ett idrottspolitiskt program kan skilja sig åt. Samtidigt finns vissa områden som ofta är återkommande och viktiga att belysa.

- Övergripande mål och vision för kommunen
- Fysisk aktivitet i kommunen
- Aktivt föreningsliv
- Folkbildning
- Anläggningar, idrottsmiljöer och samhällsplanering
- Samverkan/implementering/uppföljning
- Andra relevanta målområden för kommunen: evenemang, elitidrott, jämställdhet, hållbarhet med mera.

För att ett idrottspolitiskt program ska vara hållbart över tid är det en fördel om planen fattas med en bred politisk enighet. Då kan planen hållas intakt mellan olika mandatperioder, oavsett vilken politisk ledning som styr och fattade beslut om inriktningar om investeringar behöver inte riskera att rivas upp.

För en bredare förankring rekommenderar vi att det idrottspolitiska programmet antas i kommunstyrelsen, inte bara i nämnden eftersom idrotten berör flera delar i en kommun, exempelvis stadsbyggnad, utbildning och fritid. Då får programmet mer kraft och blir viktigt för alla förvaltningar när de planerar och prioriterar sin verksamhet.

Programmet bör revideras med jämna mellanrum och blir då ett sätt att hålla innehållet, dialogen och förankringsprocessen levande över tid.

→ Mer fakta och fördjupad läsning:

[Kommunala idrottspolitiska program – hur, vad och varför \(Riksidrottsförbundet 2024\)](#)

Lokalförsörjningsplan – ett viktigt dokument

En lokalförsörjningsplan är ett planeringsunderlag för kommunen att uppnå de kommunövergripande målen, den utgör underlag inför framtida politiska beslut. Lokalförsörjningsplanen syftar till att både beskriva kommunens nuvarande lokalbestånd, ge förutsättningar för att med god framförhållning kunna planera och strukturera kommunens samlade lokalbehov på såväl kort som lång sikt. Lokalförsörjningsplanen syftar också till att utgöra planeringsunderlag för att optimera kommunens lokalutnyttjande.

I lokalförsörjningsplanen återfinns framtida behov och aktuella lokalförändringar samt de utmaningar och utvecklingsområden som föreligger i takt med samhällsutvecklingen – däribland digitalisering och demografiska förändringar. Lokalförsörjningsplanen bör även kompletteras med politiskt förankrade policyer om lokaler och finansieringsmodeller.

Läs mer om hur lokalförsörjningsplanen kan användas i det praktiska arbetet och samverkan mellan kommunernas olika förvaltningar på sidan 33.

→ Inspiration och fördjupad läsning

[Lokalförsörjningsprocessen \(Sveriges Kommuner och Regioner 2021\)](#)

[Lokalförsörjningsplan för idrotts- och fritidsanläggningar 2025-2034 \(Uppsala kommun\)](#)

Planering av utbud av idrottsanläggningar i en kommun

När en kommun planerar sitt utbud av idrottsanläggningar och idrottsytor är det viktigt att tänka på flera saker. Det handlar om att se till att det finns grundläggande anläggningar som bollplaner och idrottshallar i människors närområde, att planera för specialanläggningar som uppfyller specifika behov och att skapa utrymme för tävlingsverksamhet på högre nivå.

Den här rapporten tar inte upp idrottsytor för aktiviteter i luften, på vägar, på vatten eller i naturen, men dessa behöver också planeras för i framtiden.

Med god planering kan kommunen skapa en inkluderande och välfungerande idrottsmiljö för idrottsföreningarnas verksamhet och för alla invånare.

Grundutbud

Speciellt viktigt är det med närheten till anläggningsytor som delas av många deltagare och många olika typer av idrotter, exempelvis bollplaner, idrottshallar och gymnastiksalar. Till detta grundutbud brukar man även räkna in ishallar, dock byggs dessa oftast i mindre utsträckning då det inte är lika många som nyttjar dessa som de som nämns ovan.

Nationellt brukar inte skidspår räknas in i grundutbudet, men i Norrbotten är dessa anläggningstyper både vanligt förekommande och nyttjade av både föreningsliv och allmänhet. Därför bör även denna anläggningstyp räknas in i planeringen av grundutbudet.

För en kommun som Boden som har en ambition att öka folkmängden så kan en planering och byggande av nya anläggningar både vara ett sätt att öka en attraktionskraft samtidigt som det är viktigt för att bibehålla eller öka andelen anläggningar per 10 000 innevånare.

Om man räknar på 10 000 nya Bodenbor skulle det innebära att man behöver bygga sex nya fullstora fotbollsplaner, tre nya mindre fotbollsplaner, tre idrottshallar och en ny ishall för att bibehålla den mängd idrottsytor man har idag per capita. Detta kan dock inte ses som ett faktiskt planeringsunderlag utan är mer en fingervisning om att det kommer att finnas ett ökat behov för att möta nya presumtiva kommunmedborgare.

Specialidrottsplatser

Idrotter som har speciella behov av en specifik typ av anläggning, vad vi benämner i denna rapport som specialidrottsanläggningar, finns inte i och byggs inte i samma utsträckning som grundutbudet. Detta beror inte på att de är mindre viktiga utan oftast på att det är färre deltagare som nyttjar dessa än grundutbudet.

Det är svårt att avgöra i vilken utsträckning man ska planera och bygga specialidrottsanläggningar genom att se på hur det faktiska utbudet ser ut idag. Här måste en kontinuerlig dialog ske med de föreningar som bedriver idrott i kommunen. Vissa idrotter är mer dominerande i vissa kommuner.

Ett sätt att hantera detta kan vara genom en mellankommunal samverkan, mer om detta kan läsas i avsnittet som heter mellankommunal samverkan. Dock behöver varje respektive kommun även själv ha en egen tillgång och plan för hur man erbjuder en god variation av olika typer av anläggningsytor.

Anläggningar för idrotter på högre nivå och evenemang

Utöver ett grundutbud och specialidrottsplatser behöver man även planera för anläggningsytor där idrotten kan bedriva tävlingsverksamhet på högre nivå. Dessa anläggningar har bland annat behov av fler åskådarplatser samt andra funktioner som skapar möjligheter för att fler människor befinner sig på platsen samtidigt. Planeringen behöver ske i nära dialog med de lokala föreningar som bedriver denna verksamhet och är även något som kan ske i en mellankommunal samverkan i viss utsträckning.

Samverkan en framgångsfaktor

Effektiv samverkan är nyckeln till framgång inom kommunal idrottspolitik. Nedan ger vi förslag på hur kommunen kan samarbeta med idrottsföreningar, hur olika förvaltningar inom kommunen kan arbeta tillsammans, samt hur närliggande kommuner kan samverka för att skapa bättre förutsättningar för idrott och fysisk aktivitet. Genom att bygga starka relationer och arbeta mot gemensamma mål kan vi skapa goda förutsättningar för idrottsrörelsen och en mer inkluderande och hälsosam miljö för alla invånare.

Dialog och samverkan med föreningslivet

Idrottsföreningarna i Boden efterfrågar i enkätsvaren en mer omfattande dialog och samverkan med kommunen.

Regelbunden dialog mellan kommunen och idrottsföreningarna har många fördelar. Det utvecklar starkare relationer och samarbetet blir mer effektivt kring gemensamma mål och utmaningar – både på kort och lång sikt. Det kan även vara ett sätt att förebygga konflikter genom att skapa en plattform där alla parter kan uttrycka sina förväntningar och ges möjlighet att hitta gemensamma lösningar.

Dialoger kan föras både ur ett nyttjandeperspektiv, där föreningarna har möjlighet att påverka aktuell situation på anläggningarna, och ur ett planeringsperspektiv där synpunkter och tankar samlas in inför nybyggnation, renovering och utveckling.

För att främja samverkan ska det vare enkelt för idrottsföreningarna att komma i kontakt med kommunen och vice versa. Digitala system för felanmälan och inlämnande av utvecklingsförslag kan vara en lösning, med snabb och relevant återkoppling så att det går att följa ärendet och få svar på hur/om det kommer att åtgärdas och när det beräknas vara klart. Som ett komplement bör det också finnas möjlighet till personlig kontakt med tjänstepersoner på förvaltningen, eller personal i den dagliga driften, exempelvis servicepersonal.

Idrottsföreningarna å sin sida behöver säkerställa att kommunen har korrekta kontaktuppgifter och att det framgår vem/vilka i föreningen som har mandat att företräda föreningen i större, mer omfattande utvecklingsfrågor.

Snabb återkoppling i ärenden och transparens kring vad som ligger bakom fattande beslut är viktiga ledord för att skapa en bra relation mellan parterna. Genom att presentera en aktuell nulägesbild av det faktiska anläggningsutbudet, gärna kombinerat med statistik kring hur och av vem anläggningen nyttjas, kan föreningarna få större förståelse för beslut och prioriteringar. Idrottsföreningarna ska uppleva att kommunen agerar rättvist och med alla idrotters bästa för ögonen.

Ibland är det lämpligt att bjuda in till fysiska och/eller digitala möten för att samla in åsikter och idéer från en bredare grupp. Frågor och problem kan diskuteras direkt i möten och lösningar hittas snabbare.

Möten kan vara idrottsövergripanden, samla en enskild idrott eller nyttjare av en specifik anläggning. Det kan också vara av värde att kommunen tar initiativ till samverkansträffar föreningarna emellan, för att möjliggöra för föreningarna att exempelvis diskutera om de kan dela på halltider och ytor för att effektivisera nyttjandet och skapa utrymme för fler deltagare.

Uppsökande verksamhet på idrottsytor och idrottsanläggningar för att samla in synpunkter och tankar från idrottsledare och idrottsutövare kan vara ett komplement till andra

dialogformer, särskilt om frågan gäller ett avgränsat geografiskt område eller en specifik idrottsanläggning.

I Bodens kommun finns flera föreningsägda anläggningar och flera föreningar som hyr av någon annan än kommunen. Det är viktigt att inte glömma bort dialogen med dessa föreningar för att säkerställa att alla har likvärdiga möjligheter att bedriva sin idrott på bästa sätt.

Tips vid utformandet av dialogmöten:

- Skapa en gemensam formulering av syftet med mötet. Identifiera utvecklingsområdet och klargör vilka olika roller nämnder, förvaltningar och idrottsföreningarna har.
- Tydliggör kommunens förutsättningar, som blir en grund för diskussionen.
- Jobba aktivt för att få en mångfald av idrotter och idrottsföreningar att delta.
- I frågor som mår bra av att få fler röster från föreningarna att höras, bjud in olika grupper som unga, tränare och aktiva – inte bara styrelsen. Unga kan vara svåra att nå, så förklara tydligt varför de ska delta och vad som förväntas av dem.
- Schemalägg och bjud in till träffar i god tid. Lägg mötena på tider som passar idrottsföreningarna, som är ideella verksamheter.
- Mötesformen, mötestiden, platsen för träffen och pedagogiken kan behöva anpassas beroende på vilka som ska delta.
- Använd digitala verktyg som forum eller samarbetsplattformar där föreningarna kan dela sina synpunkter och förslag löpande. Detta gör det möjligt för fler att delta eller lämna åsikter utan att behöva vara fysiskt närvarande.
- Anordna workshops med specifika tema, exempelvis om samverkan vid en anläggning, finansiering, anläggningsfrågor eller ungdomsverksamhet. Detta kan hjälpa till att fokusera diskussionerna och ge mera konkreta resultat.
- Ha en moderator eller processledare som leder mötena och ser till att alla får komma till tals. Detta kan hjälpa till att fler röster och perspektiv får ta plats.
- Dokumentera och dela mötesprotokoll och beslut offentligt så att alla föreningar kan följa vad som diskuteras och beslutas, även om de inte kunde delta i mötet.
- Inför ett system där föreningarna kan lämna feedback efter varje möte. Detta kan hjälpa till att kontinuerligt förbättra dialogen och se till att alla känner sig hörda. Var beredd att anpassa sättet att arbeta baserat på feedback och förändrade behov. En flexibel modell som kan justeras över tid är troligtvis mera framgångsrik.

Tips på ämnen och frågor att föra dialog om:

- Inför nybyggnation
- Om behov av utveckling och renovering av en anläggning
- Samverkan mellan föreningar i en specifik anläggning
- Fördelning av halltider
- Inför evenemang
- Prioriteringar vid både nybyggnationer och daglig drift
- Olika former av tillgänglighet

→ Mer och fördjupad läsning

[Samverkan mellan kommun och civilsamhälle – inspirationskrift med exempel från sex kommuner \(MUCF\).](#)

Samverkan mellan kommunens olika förvaltningar

Nya idrottsplatser ingår alltid i ett större perspektiv, såsom kommunens översiktsplan, fördjupad översiktsplan eller områdesbestämmelser. För att idrotten ska hamna på rätt plats, krävs en aktiv plan för dessa frågor. Likaså krävs det ett arbete för att skolans idrottslokaler ska kunna användas av föreningslivet på kvällar och helger.

När det kommer till beslut och byggnation av en idrottsanläggning eller idrottsmiljö är i regel flera nämnder involverade. Till exempel kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden, fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden – beroende på hur kommunen är organiserad.

Nämndernas intressen ska vägas samman och utgöra underlag för ställningstagande och beslut i kommunfullmäktige. Därför är en ömsesidig och löpande dialog och informationsutbyte viktig.

Om kommunen identifierar ett behov av en ny anläggning, beskrivs detta i lokalförsörjningsplanen. Planen ska se till att kommunens verksamheter har tillgång till ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Förenklat beskriver planen vilka lokaler och ytor kommunen behöver på kort och lång sikt, och vad som behövs för att underhålla befintliga anläggningar så att de kan fortsätta användas effektivt i framtiden. Vanligtvis görs en sådan plan både för kommunen i helhet och per verksamhet, till exempel skola och idrott. I lokalförsörjningsprocessen ska därför föreningsidrottens behov vägas in och tas med i planen.

Lokalförsörjningsplanen är grunden för kommunens investeringsplan. Ju bättre plan, desto bättre kan kommunen planera sina investeringar och renoveringar. Planen uppdateras normalt varje år.

Det är också viktigt att hitta sätt för förvaltningarna att samarbeta på aktivitetsnivå. Enkätsvaren i studien visar att många föreningar önskar att de skulle kunna få tillgång till material som skolan har. En dialog och samarbete mellan fritidsförvaltningen och skolan, med fokus på nyttjande, skulle kanske kunna uppfylla detta önskemål.

Roller och ansvar för olika enheter i kommunen:

Fritid:

- Ansvarar för att möjliggöra att kommunens idrottsföreningar kan genomföra fritidsaktiviteter och evenemang.
- Säkerställer att anläggningarna används optimalt och att de erbjuder ett brett utbud av aktiviteter för alla åldrar och förmågor.

Skola:

- Integrera idrottsanläggningar i skolans idrottsundervisning och fritidsaktiviteter.
- Samarbeta med Fritid för att maximera användningen av anläggningarna under skoltid och efter skoltid, samt främja fysisk aktivitet bland eleverna.

Fastighet:

- Ansvarar för underhåll och drift av idrottsanläggningar.
- Säkerställer att anläggningarna är i gott skick, energieffektiva och uppfyller säkerhetsstandarder.

Samhällsbyggnad:

- Planering och utveckling av nya idrottsanläggningar samt integrering av dessa i den övergripande samhällsplaneringen.
- Arbetar med långsiktig planering för att möta framtida behov och säkerställa att anläggningarna är tillgängliga och hållbara.

Så kan samverkan mellan förvaltningarna/enheterna förbättras

Några förslag:

- Utveckla en gemensam vision och mål för idrottsanläggningar och idrottsytor i kommunen. Detta kan inkludera mål för tillgänglighet, hållbarhet och användning.
- Nyttja varandras resurser och kompetenser för att optimera drift och underhåll av anläggningarna.
- Implementera system för att kontinuerligt utvärdera och följa upp hur väl samverkan fungerar och vilka resultat som uppnås. Använd feedback från användare och personal för att göra förbättringar.
- Genom att tydligt definiera roller och ansvar samt skapa strukturer för regelbunden kommunikation och samarbete kan kommunen bättre stödja idrotten och skapa fler möjligheter för invånarna att delta i fysiska aktiviteter.

→ Mer fakta och fördjupad läsning:

[Från översiktsplanering till drift av idrottsanläggning \(Riksidrottsförbundet 2023\)](#)

Samverkan mellan kommuner

Mellankommunal samverkan kring idrottsanläggningar och finansiering av idrottsutövande kan öka nyttjandet av anläggningar samt skapa möjlighet att bygga sådant som kan vara ekonomiskt utmanande för en enskild kommun. Att underlätta och ge möjligheter för kommuninvånare att nyttja idrotts- och fritidsaktiviteter i exempelvis grannkommunen och samtidigt säkra kostnadstäckande ersättning till anläggningar som används kan bidra till en mer hållbar tillgång till idrottsanläggningar och därmed främja folkhälsan.

Förhållandet ägande och drift

Rekommendationen är att ägandet av idrottsanläggning bör vara *en* kommun men att driften kan vara inom ett samverkansavtal. I förstudien "Idrottsanläggningar i Skåne - förutsättningar och möjligheter för mellankommunal samverkan" (Region Skåne 2025) kan man läsa att "Mellankommunal samverkan kring idrottsanläggningar kan förbättra tillgång, kvalitet och resurshantering för idrottsutövning. Det kan göras genom att kommuner delar på resurser, kunskap och infrastruktur på ett kostnadstäckande sätt."

Framgångsfaktorer för mellankommunal samverkan

Det finns några framgångsfaktorer för mellankommunal samverkan kring idrottsanläggningar.

Följande delar är viktiga att säkerställa förutsättningarna för:

- samverkansplattformar och samordningsstrukturer.
- strategier för samverkan.
- kostnadstäckningsavtal och samverkansavtal för drift av anläggning.
- en gemensam bild av tillgången till idrottsanläggningar och ett tydligt uttalat behov.
- en politisk vilja för att underlätta och främja effektiv och kostnadsbesparande användning av idrottsanläggningar över kommungränser.

Samverkan mest lämplig för specialidrottsanläggningar

Erfarenheter visar att idrottshallar för bredd- och motionsidrott bör finnas nära där folk bor, så samarbete mellan kommuner rekommenderas inte för dessa. Däremot kan samarbete mellan kommunerna vara bra för specialanläggningar som friidrottshallar, curlinghallar, anläggningar för parasport eller elitidrott. Kommuner kan också samarbeta kring särskilt dyra anläggningar.

Att samverka över kommungränserna kring en idrottsanläggning kan dock innebära vissa utmaningar såsom lokalt motstånd, långa avstånd och transportproblem. Dessutom behöver man samarbeta för att möta olika gruppers behov, särskilt ungdomars. Det är en god idé att förankra arbetet med en mellankommunal anläggning och nyttjandet av den med berörda idrottsföreningar tidigt i processen. På så sätt kan man skapa en känsla av ägande, medskapande och tillit som gör det lättare att få med sig det lokala föreningslivet i respektive kommun.

I rapporten "Regional samverkan om idrottsanläggningar" (Sweco/RF-SISU Stockholm 2024) framhålls två olika typer av anläggningar som särskild lämpliga att samverka kring:

1. *Anläggningar för idrotter med relativt få deltagare*, inkluderat anläggningar för idrott för parasport, detta medför ofta att medlemsunderlaget redan sträcker sig över kommungränserna.
2. *Anläggningar för specialidrotter* med anledning den höga kostnaden, speciellt krav på plats eller en större yta för disposition.

Rapporten (Sweco/RF-SISU Stockholm 2024) betonar även att för att kunna genomföra ett gemensamt anläggningsprojekt så bör idrottens behov matchas mot befintliga anläggningars möjligheter samt med kommunernas gemensamma vilja och förmåga att medfinansiera.

En samverkan kring idrottsanläggningar kan ske genom att skapa möjlighet för föreningar från olika kommuner att nyttja redan befintliga anläggningar där en matchning av idrottens behov stämmer eller att möjliggöra en byggnation av en ny idrottsanläggning för att möta ett reellt behov.

Oavsett var man bestämmer sig för att möjliggöra ett samnyttjande så föreslår rapporten (Sweco/RF-SISU Stockholm 2024) att det är kring drift av anläggning som samverkan sker, detta då kommunallagen sätter käppar i hjulen kring gemensamma finansieringsmodeller vid byggande.

Modeller för driftssamverkan

Följande tre modeller kring driftssamverkan är beprövade mellan kommuner i Stockholm:

Modell A – Anläggningsbaserad finansieringsmodell med kompletterande fördelning

En förutbestämd överenskommen summa som finansieras av samarbetskommuner. Summan följer en indexuppräkningsmodell och är baserad på nyttjande. Om nyttjandet varierar över tid så förändras även finansieringsgraden kommunerna emellan.

A1. Postnummerfördelning: Baseras på faktiska deltagare utifrån lokstödsstatistik och folkbokföringsuppgifter. Fördelen är att det blir ett rättvist och tillförlitligt resultat men det kan vara svårt att budgetera för intäkterna/kostnaderna då uppgifterna kommer först i efterhand.

A2. Årsplatsfördelning: Innebär att samverkande kommuner betalar ett på förhand bestämt antal årskort eller årsplatser för tillgång för ett visst antal individer. Dessa platser kan vara individuella men behöver samtidigt inte vara det. Antalet årsplatser är konstant men fördelningen kan variera över tid. Detta går att budgetera för på förhand men det faktiska nyttjandet kan falla ut på ett annat sätt.

A3. Föreningsbaserad: Baseras på antal föreningar och medlemmar för respektive kommun. Kan med fördel stämmas av per år för att skapa en reell bild av verkligheten. Lättare att budgetera men utfallet per år kan ändå falla ut olika.

Modell B – Cricketmodellen

Samfinansiering via en årligen överenskommen summa som årligen följer index. Kan budgeteras men utfallet kan variera.

Modell C – Kommunstorleksmodellen

Baseras på befolkningsstorlek. Lämpar sig när man inte vet eller kommer att veta nyttjandegrad. Kan vara lämplig för öppna anläggningar som inte är bundna till föreningslivet.

→ **Mer och fördjupad läsning:**

Dessa två rapporter (Sweco/RF-SISU Stockholm 2024) och (REGION Skåne 2005) är författade i andra regioner i Sverige med kommuner där andra förutsättningar gäller. Dock så borde delar av de metoder som beskrivs i dessa rapporter kunna genomföras var som helst i landet. Vill man fördjupa sig inom ramen för mellankommunal samverkan i drift av idrottsanläggningar så rekommenderas att man läser båda dessa rapporter i sin helhet.

[Idrottsanläggningar i Skåne - Förutsättningar och möjligheter för mellankommunal samverkan \(Region Skåne 2025\)](#)

[Regional samverkan om idrottsanläggningar \(Sweco/RF-SISU Stockholm 2024\)](#)

Bygga och renovera för framtiden och folkhälsan

Planering av idrott i ett samhälle som växer

Nybyggda områden har sämre tillgång till idrottsanläggningar

Enligt rapporten ”Tillgång till Idrott i nybyggda områden” (Spacescape/RF 2025) finns en tydlig trend att invånare i områden som är nybyggda generellt sett har sämre tillgång till idrottsanläggningar än i äldre områden. I områden byggda 2001 och senare har invånarna längre till bollplaner, gymnastikhallar och idrottshallar jämfört med idrottsanläggningar i områden byggda på 60- och 70-talet. Dessutom måste fler dela på samma anläggning, vilket ökar trycket.

Invånare boende i områden som byggdes på 60- och 70-talet har bäst tillgång till idrottsanläggningar, framför allt avseende idrottshallar och bollplaner. Den goda tillgången återspeglas av det planeringsideal som rådde under denna tidsperiod.

Områden som är byggd innan 1930 har i regel ett högre besöksstryck på anläggningstyperna bollplaner och idrottshallar. Bland gymnastiksalor är skillnaden mindre.

Investeringar som gjordes i idrottsanläggningar på 60- och 70-talet har varit avgörande för idrottsrörelsens utveckling. Idag ser situationen något annorlunda ut, där både idrottsföreningar och kommuner vittnar om att platser för idrott får en lägre prioritering i planering av nybyggda områden samt att fler förväntas dela på de ytor som redan existerar.

En ytterligare problematik som kan uppstå med anledning av att det finns fler äldre idrottsanläggningar är att dessa dras med större renoveringsbehov och därmed har stora kostnader för underhåll och reparationer. Vidare så har även byggnormer för att tillgänglighetsanpassa fastigheter förändrats genom åren. En äldre byggnad har i regel sämre tillgänglighet och frånkomlighet, det vill säga utrymningsvägar.

Det är inte helt osannolikt att man i Boden kommer att behöva planera för helt nya bostadsområden, det är här viktigt att ta hänsyn till idrottens behov och planera för idrottsanläggningar på ett sätt som möter behoven som finns.

Samhällsomvandlingar och industrisatsningar

Minimera de negativa konsekvenserna för föreningslivet

Stora samhällsomvandlingar och industriprojekt i kommunen påverkar föreningslivet. Idrottsföreningar kan behöva flytta sin verksamhet, både tillfälligt och permanent, vilket kan få stora konsekvenser. Även korta avbrott i verksamheten kan innebära att nyrekrytering av barn och unga försvåras och att föreningen tappar både utövare, ledare och eldsjälar. Det är viktigt att kommunen har en god dialog tidigt i processen med de drabbade föreningarna för att minimera negativa effekter. Kommunen bör sträva efter att föreningarna påverkas så lite som möjligt, oavsett om det handlar om tillfälliga stopp eller permanenta flyttar. Kommunen kan med fördel ta lärdom från andra kommuner som varit i liknande situationer.

Idrottsytor även vid tillfälliga boenden som planeras bli permanenta

När kommunerna bygger tillfälliga boenden för entreprenörer finns ofta planer på att omvandla dessa till permanenta bostäder när behovet upphör. En dubbel vinst kan uppnås genom att även bygga tillfälliga fritids- och idrottsytor samt grönområden i anslutning till boendena. Detta ger de tillfälliga invånarna möjlighet till positiv sysselsättning och förbereder för att de permanenta invånarna får tillgång till ett aktivt liv i närområdet.

Statligt stöd behövs, både finansiellt och i form av kompetens

Boden och Luleå står precis som flera andra kommuner i länet inför stora förändringar på grund av samhällsomvandlingen. Kommunerna i Norrbotten gör betydande och kostsamma investeringar trots att de har få invånare. Därför anser vi att de behöver stöd från staten, både ekonomiskt och i form av kompetens.

→ Mer och fördjupad läsning

[Tillgång till idrott i nybyggda områden \(Spacescape/RF 2025\)](#)

Planera för tillgänglighet – och få mer idrott för fler

Tillgänglighet handlar om att göra miljöer användbara och tillgängliga för alla människor, med eller utan funktionsnedsättningar. Det är viktigt för att främja både fysisk aktivitet och delaktighet i samhället.

Att utforma tillgängliga idrottsytor och idrottsanläggningar är en komplex fråga som kräver samarbete och dialog – både internt inom kommunen och med externa aktörer. Människor som besöker en idrottsanläggning eller idrottsyta kan ha olika syften och behov med sitt besök, vilket i sin tur ställer olika krav och förväntningar på anläggningen.

Vid utformning av idrottsanläggningar är det viktigt att från början inta ett helikopterperspektiv. Vilka utövare och åskådare kommer att besöka anläggningen? Vilka olika typer av verksamheter är aktuella på anläggningen?

Det finns flera perspektiv på vad tillgänglighet kan vara och många gånger kan små, enkla åtgärder göra stor skillnad, medan det andra gånger krävs större insatser för att säkerställa en god tillgänglighet.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Principen om allas lika rätt, lika värde och lika rättigheter som den uttrycks i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter är grunden för svensk tillgänglighetspolicy. Samhällets mål är att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva på samma sätt som människor utan funktionsnedsättning, och kunna delta i samhällslivet på lika villkor.

Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning bör ses ur ett brett perspektiv och inkludera allt från miljön utanför anläggningen, miljön inne i anläggningen och att det finns fungerande utrymningsvägar. Då parasportutrustning ofta är skrymmande bör det finnas tillgång till förråd i nära anslutning till idrottsytan. Anläggningarna ska vara tillgängliga för alla, exempelvis idrottsutövare, idrottsledare och publik/medföljande.

Vid ny eller ombyggnation är det viktigt att inkludera tillgänglighetsperspektivet tidigt i processen och säkerställa att målgruppen involveras. I befintligt anläggningsbestånd bör tillgänglighetsinventeringar göras regelbundet.

Parasport Sverige har tagit fram ”Manual för tillgänglighet” för att höja kunskapen om tillgänglighet och ge bättre förutsättningar för att alla ska kunna idrotta och ha ett aktivt liv. Manualen är en handledning för de som vill öka sin kunskap inom området tillgänglighet och universell utformning av idrottsanläggningar med fokus på syn- rörelse- och intellektuell funktionsnedsättning.

Andra former av tillgänglighetsperspektiv

Några exempel på sådant som påverkar människors vilja och möjlighet att nyttja idrottsanläggningar och idrottsytor:

- Att anläggningen ligger i bostadens närhet, den så kallade närhetsprincipen.
- Att det är lätt att ta sig till anläggningen
 - säkra gång- och cykelvägar som leder dit
 - goda kommunikationer med kollektivtrafik
 - tillgång till parkeringsplatser
- Att ytorna är mångfunktionella ytor med flexibla användningsområden som kan användas både för organiserad idrott och spontan lek.
- Att anläggningen är bokningsbar via ett enkelt och överskådligt digitalt verktyg. För personer med låg digital mognad och språksvårigheter bör det finnas andra alternativa bokningssätt.
- Att miljön är säker med hög grad av upplevd trygghet. Platsens utformning, god belysning, övervakning och bemanning kan bidra till det.
- Att öppettiderna är flexibla, anpassade till människors behov och i dialog med föreningslivet
- Att det är lätt för föreningen att ta sig in i anläggningen till bokade tider.
- Att kostnaderna är låga eller gratis.
- Att anläggningen är socialt och kulturellt välkomnande för alla oavsett bakgrund eller funktionsnedsättning.

→ **Mer och fördjupad läsning:**

[Parasport Sveriges webbsida om tillgänglighet](#)

[Manual för tillgänglighet \(Parasport Sverige\)](#)

Den danska modellen – föregångare för modernt, innovativt och nyskapande byggande

Danmark lyfts ofta fram som ett föregångsland när det kommer till moderna och innovativa lösningar i anläggningar och på anläggningsytor. Vi i Sverige kan inspireras och lära av deras erfarenheter.

Men vad är det egentligen som ligger bakom detta och hur har man jobbat i Danmark de senaste åren för att komma dit man är idag?

Enligt rapporten ”Idrottsanläggningar idag och imorgon. Om behov, tillgänglighet och konkurrerande intressen – Avsnitt: Danska idrottsplatser i förändring” (Centrum för idrottsforskning, 2022) syns det, om man tittar på hur de kommunala förutsättningarna är i Danmark kontra Sverige, att det finns både likheter och skillnader.

Skillnader är bland annat att man i Danmark har tillgång till statliga medel och kompetensstöd för vissa nybyggnationer i form av Lokale og Anlaegsfonden (LOA-fonden), detta både för kommunala och privata aktörer, samt att man genom vissa lagar har styrt

kommunernas uppdrag med ett anläggningsutbud. Det vill säga att staten i högre utsträckning både stöttar och styr kommunerna i denna fråga.

Dock så finns även likheter med bland annat ett ungefärligt likvärdigt grundutbud samt att kommunen i många fall fortfarande har en tydlig roll (ägarroll) när det kommer till att bygga och driva idrottsanläggningar. Dessa likheter medför att vissa delar av det som ryms inom ramen av den danska förändringen även skulle kunna vara applicerbara på en kommunal nivå i Sverige. Följande utvecklingsområden har skett inom Danmark de senaste åren, som även skulle kunna genomföras i en svensk kommun:

- *Stöd och kompetens för ansvariga för idrottsanläggningar.* Traditionellt kunde danska kommuner se att de som är ansvariga för idrottsanläggningar ofta inte hade samma kompetenskrav och utbildningsnivå som de som är ledare inom andra kommunala förvaltningar eller verksamhetsområden. Tidigare har man utgått ifrån ett driftsperspektiv och byggt kompetensen utifrån det. Det är här viktigt att ge ledare och ansvariga för en idrottsanläggning rätt kompetensnivå för att även kunna arbeta med sådant som politiska mål och visioner samt utveckling och på så sätt vara mer förberedda att även jobba med den delen av uppdraget. En ökad kompetens kan även leda till att processer lika gärna går åt det andra hållet, medarbetarna och ledarna bland idrottsanläggningarna kan genom en bättre förståelse även påverka beslutsfattare framåtsyftande i stället för att bara sköta det dagliga underhållet av en anläggning.
- *Resa från föreningsanläggning till samhällsanläggning.* Ett viktigt inriktningsbeslut i Danmark kan beskrivas genom att anläggningarna ska gå från att vara en renodlad skol- och föreningsanläggning till att bli en samhällsanläggning. Här ska både skolan, idrottsföreningen och övriga deltagare från samhället rymmas. Det kan handla om barn- och unga som inte är en del av idrottsrörelsen, men även vuxna som inte heller idrottar organiserat. På detta sätt kan man skapa ett större offentligt värde med en anläggning. En viktig poäng i Danmark har varit att det är upp till den ansvarige för den respektive anläggningen att själv leda denna utveckling.
- *Möjliggöra ett ökat användande av anläggningsytor för fler målgrupper.* Det är viktigt att ha en balans mellan den organiserade idrotten och den oorganiserade när det handlar om tillgång till ett aktivitetsutbud. Samtidigt är det viktigt att skapa möjligheter för den organiserade idrotten att bli mer inkluderande för nya målgrupper, så att fler kan delta. Det kan exempelvis innebära åtgärder som gör det enklare att boka tider som står tomma för privatpersoner, se över bokningsrutiner samt att rikta stöd till idrottsföreningar för att nå nya målgrupper.

I en ny verklighet är det viktigt att skapa en god balans mellan föreningsidrottens behov och allmänhetens behov. Här kan det ibland finnas olika behov men ibland är de desamma. Idrotterna har speciella behov utifrån sina respektive regelverk för att bedriva tränings- och tävlingsverksamhet medan allmänheten kan bedriva verksamhet både på de ytor idrotten har men samtidigt kan ha andra önskemål och behov. När det kommer till att bygga nya anläggningar och idrottsytor är det viktigt att ta hänsyn till båda dessa på ett balanserat sätt.

→ **Mer och fördjupad läsning:**

[Idrottsanläggningar idag och imorgon – om behov, tillgänglighet och konkurrerande intressen \(Centrum för idrottsforskning, 2022\)](#)

Framtidens idrottshall

För att skapa en bred användarmöjlighet i en klassisk idrottshall har fem idrotter; basket, handboll, innebandy, gymnastik och volleyboll gemensamt, med hjälp av arkitektbyrån White Arkitekter AB tagit fram ett koncept som kallas "Framtidens idrottshall" (2020). Konceptets utgångsläge har varit att maximera volymeffektivitet och rörelseglädje. Modellerna är även framtagna för att vara funktionell och utvecklande för skolans verksamheter. Genom detta finns även förslag på hur hela anläggningen ska utformas för att ta hänsyn till detta utgångsläge:

- *Entréer och gemensamma utrymmen som lockar till rörelse:* Det är viktigt att anläggningen lockar till rörelse från första stund, oavsett besökarens ålder eller nivå. Här ska besökaren få en förståelse för konceptet med hallen och det ska vara lätt att komma vidare till anläggningens andra delar. Man kan med fördel även använda samma koncept i de biutor och vägar som leder besökaren vidare i byggnaden.
- *Hallrummet som anläggningens hjärta:* Denna aktivitetsyta utformas så att fler olika typer av idrotter ska kunna bedriva sin verksamhet regelrätt. Med linjer, ytor och mått som är lämpliga för samtligas verksamhet med tävling och träning. Det är även viktigt att utnyttja hela rummets volym med sådant som lockar till rörelse, förutom den regelrätta föreningsidrotten så bör rummet fyllas med sådant som möjliggör spontan rörelse.
- *Aktivitetsytor i nära anslutning:* För att maximera nyttan av hela anläggningen kan man med fördel även bygga ett flertal andra anläggningsytor i direkt anslutning till hallrummet. Det kan handla om gym och gruppträningsytor, uppvärmningsytor och övriga rörelseytor som inte har samma utrymmesbehov. Dessa kan komplettera huvudytan och möjliggöra för fler att kunna vara verksam i hela anläggningen samtidigt.
- *Generösa förrådsomöjligheter:* Många idrotter är idag i behov av att förvara sina tränings- och tävlingsredskap, speciellt verksamhet för parasport är utrustningskrävande.
- *Omklädningsrum:* Inkluderande och trygga omklädningsrum, utformade i dialog med de som ska nyttja dem är en viktig facilitet i varje idrottsanläggning. Möjliggör man även för tillgång utifrån så kan de samnyttjas av de som bedriver sin verksamhet utomhus.
- *Sociala ytor:* Platser för möten, folkbildande samtal, utbildningar, genomgångar och häng är viktiga komplement till rörelseaktiviteterna.

Hela konceptet har sin utgångspunkt ifrån ett nyttjandeperspektiv och barn och ungas önskemål och behov har legat till grund för utformandet. Vidare har man även jobbat med att skapa bättre möjligheter att inkludera personer med funktionsnedsättning i anläggningarna.

→ Mer och fördjupad läsning

[Framtidens idrottshall \(WhiteArkitekter 2022\)](#)

Renovering och utveckling av befintligt anläggningsbestånd

För 50-60 år sedan byggde kommunerna många idrottsanläggningar, och idag behöver många av dessa renoveras och utvecklas. I Boden anser en av fyra föreningar att deras anläggningar är i dåligt eller mycket dåligt skick, vilket tyder på att det finns behov av uppfräschning.

Dessutom upplever vissa föreningar att det saknas sociala ytor och förråd i de befintliga anläggningarna samt att de som finns i relativt hög utsträckning har sämre status.

När det gäller renoverings- och utvecklingsplaner kan kommunerna inspireras av konceptet "Framtidens idrottshall". Det kan innebära att man använder outnyttjade ytor eller gör justeringar och ombyggnationer för att anpassa anläggningarna efter användarnas behov och önskemål.

Samhällsplanering för rörelse

Idrott, rörelse och aktivitet är viktiga delar av folkhälsan och den hållbara utvecklingen av städer och samhällen. Sveriges befolkning ökar ständigt och många av våra städer växer och förtätas. Den mentala ohälsan är uppmärksammas av samhället i stort, liksom att vi människor lever ett allt mer stillasittande liv. Problem på individnivå ger sammantaget stora utmaningar på samhällsnivån.

För att motverka detta måste det bli lättare att röra sig i vardagen, både inom ramen för föreningsidrotten och spontant. Det handlar om att skapa goda förutsättningar där människor bor och spenderar sin fritid, till och från arbetet och i utemiljöerna vid arbetsplatsen. Platser för idrott, rörelse och aktivitet fungerar även som mötesplatser.

Genom föreningsidrotten träffas människor och på så sätt ökar möjligheterna att stärka gemenskapen i lokalsamhället. Idrott, rörelse och aktivitet behöver vara lättillgängligt och ett naturligt inslag i vardagen genom hela livet. Rörelserik stadsbyggnad syftar till att integrera blandade funktioner och kvalitéer i planeringen som uppmuntrar och möjliggör idrott, rörelse och aktivitet. Det handlar om att cykelvägar, parker, utegym, joggingspår, skateparker, klätterrörelseväggar, beachvolleybollplaner, olika typer av idrottshallar, platser för lek och mycket mer måste få plats när vi planerar våra städer och samhällen. Dessa platser och rum behöver vara tillgängliga för alla, vilket även ställer krav på trygghet, placering och utformning.

Verktyget Rörelsefaktor

Riksidrottsförbundet har tillsammans med FOJAB arkitekter utvecklat Rörelsefaktor – ett verktyg för att integrera fysisk aktivitet i samhällsplaneringen.

Rörelsefaktor syftar till att skapa en helhetsbild där alla sorters fysisk aktivitet ingår och samspelar med varandra. Verktöget är framtaget för att synliggöra vilka faktorer i den byggda miljön som påverkar rörelse. Det kan användas som ett underlag i dialogen mellan olika roller i planeringen, till exempel olika förvaltningar i en kommun.

Rörelsefaktor hanterar olika typer av rörelse i ett sammanhang och är uppdelade i fyra områden: organiserad idrott, självorganiserad idrott, vardagsrörelse och aktiva transporter.

Rörelsefaktor kan användas i olika skalor i planering och byggande, från det översiktliga till det detaljerade. I den översiktliga eller strategiska planeringen ligger fokus på att avsätta ytor och se till att de förhåller sig strategiskt till varandra och andra funktioner. I detaljplaneskedet eller motsvarande handlar det om att säkerställa att förutsättningar skapas för att uppnå en god rörelsefaktor. Verktöget är därför uppbyggt utifrån tre skalor: kvarteret, stadsdelen och kommunen.

Rörelsefaktor ska belysa möjligheten till idrott och rörelse inom ett avgränsat område och vara ett stöd i planprocessen för att planera för fysisk aktivitet i människors närmiljö.

Rörelsefaktor hjälper till att:

- Synliggöra behov
- Arbeta systematiskt
- Främja dialogen mellan olika roller
- Göra kloka prioriteringar
- Ställa tydliga krav i planprocessen
- Utvärdera ett befintligt område

→ **Mer och fördjupad läsning samt tillgång till verktyget:**

[Rörelsefaktor \(länk till Riksidrottsförbundets webbplats\)](#)

Referenser och lästips

[Kommunala idrottspolitiska program – hur, vad och varför \(Riksidrottsförbundet 2024\)](#)

[Lokalförsörjningsprocessen \(Sveriges Kommuner och Regioner 2021\)](#)

[Lokalförsörjningsplan för idrotts- och fritidsanläggningar 2025-2034 \(Uppsala kommun\)](#)

[Samverkan mellan kommun och civilsamhälle – inspirationskrift med exempel från sex kommuner \(MUCF\).](#)

[Från översiktsplanering till drift av idrottsanläggning \(Riksidrottsförbundet 2023\)](#)

[Idrottsanläggningar i Skåne - Förutsättningar och möjligheter för mellankommunal samverkan \(Region Skåne 2025\)](#)

[Regional samverkan om idrottsanläggningar \(Sweco/RF-SISU Stockholm 2024\)](#)

[Parasport Sveriges webbsida om tillgänglighet](#)

[Manual för tillgänglighet \(Parasport Sverige\)](#)

[Idrottsanläggningar idag och imorgon – om behov, tillgänglighet och konkurrerande intressen \(Centrum för idrottsforskning, 2022\)](#)

[Framtidens idrottshall \(WhiteArkitekter 2022\)](#)

[Rörelsefaktor \(länk till Riksidrottsförbundets webbplats\)](#)

RF-SISU Norrbotten

Idrottens Hus

Maskinvägen 27

97254 Luleå

norrbotten@rfsisu.se

rfsisu.se/norrbotten

Kultur- och idrottspolitiskt program

- Kulttuuri- ja urheilupoliittinen ohjelma
- Kulttuuri- ja iitrottipoliittinen prukrammi
- Kultur- ja valáštallanpolitiikhkalaš prográmma

LULEÅ
KOMMUN

Innehåll

Bakgrund, syfte och process	3
Inledning av kultur- och fritidsnämndens ordförande.....	4
Vision 2040	5
Övergripande för kultur och fritid	6
- Barnkonventionen.....	7
- Nationella minoriteter och urfolk.....	7
- Kultur och fritid för alla	8
- Samverkan	8
Kultur- och idrottspolitik och samhällsutveckling.....	9
- Nationella kultur- och idrottspolitiska mål.....	9
- Samhällsutveckling.....	9
Kulturpolitiskt program	11
- Målområde	
Identitet och upplevelser	11
Mötesplatser	12
Stöd, bidrag och nätverk.....	13
Idrottspolitiskt program.....	14
- Målområde	
Barn- och ungdomsidrott	14
Idrottsmiljöer.....	15
Folkhälsa	16
Stöd och bidrag	17

Rubriker är skrivna i ordningen finska, meänkieli och nordsamiska.

Bakgrund

Kultur- och idrottspolitiska programmet ska gälla 2023–2025, med uppföljning efter halva tiden. Uppföljningen ska beröra möjligheterna för att kommande kultur- och idrottspolitiska planer blir kommunövergripande. Programmet berör kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde. I de fall programmet berör andra nämnders verksamhetsområden rör det sig om kultur- och fritidsnämndens strävansmål snarare än ställningstagande som berörd nämnd ska besluta om.

Nuvarande planer som berör kultur- och fritidsnämndens verksamheter är Biblioteksplanen, Evenemangsplanen, samt en kommande utvecklingsplan för skärgården.

Kultur- och idrottspolitiska programmet har målområden för respektive kultur och idrott. En övergripande del som genomsyrar hela programmet har även flyttats in i kultur- och fritidsnämndens Verksamhetsplan 2023–2025. Den behandlar barnkonventionen, nationella minoriteter och urfolk, kultur och fritid för alla, samverkan, och blir där en självklar del av nämndens och förvaltningens uppdrag.

Kultur- och idrottspolitiska programmet ska finnas på förvaltningsområdets språk, det vill säga finska, meänkieli och de samiska språken.

Målområden

KULTUR	IDROTT
○ Identitet och upplevelser	○ Barn- och ungdomsidrott
○ Mötesplatser	○ Folkhälsa
○ Stöd, bidrag och nätverk	○ Idrottsmiljöer
	○ Stöd och bidrag

Syfte

Kultur- och idrottspolitiska programmet ska vara ett verktyg för att skapa förutsättningar till att arbeta långsiktigt med kultur- och idrottspolitiken i Luleå kommun.

Kultur- och idrottspolitiska programmet uttrycker önskvärd utveckling av nämndens verksamhet inom Luleå kommun och en politisk målsättning. Utifrån programmet skapar förvaltningen förslag till utvecklingsmål som därefter beslutas av nämnden.

Process

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2020-01-22 § 12 att uppdra förvaltningen att ta fram en kultur- och idrottspolitisk plan.

Genom workshops med kultur- och fritidsnämnden och dialoger med civilsamhället, förändrades planen till ett kultur- och idrottspolitiskt program, som talar om vad som är önskvärt att nå inom de olika målområdena inom kultur och idrott. Förändringen från plan till program gjordes i dialog med politiken, förvaltningschef och ansvariga för verksamhetsplanen, där man såg att programmet skulle bli mer användbar i samverkan med verksamhetsplanen.

Målområdena togs fram genom analys av det arbetsmaterial som workshops och dialogerna resulterade i.

Inledning av kultur- och fritidsnämndens ordförande

Kulttuuri- ja vapaa-ajanlautakunnan puheenjohtajien kirjoittama johdanto

Kulttuuri- ja vapa-aikalautakunnan puhheenjohtajan alkusanat

Álggaheapmi kultur- ja astoáigelávdegotti ságadoallis

2019 slogs Kulturnämnden och Fritidsnämnden samman och bildade Kultur- och fritidsnämnden. För att ta utvecklingen av Luleå kommun framåt behövdes ett beslut om visioner och en plan för kommande satsningar på kultur och idrott. Det gäller inte minst för att komma in tidigt i beslutsprocessen när stora bygginvesteringar görs. Ett brett utbud av mötesplatser, kulturliv och idrottsliv är viktigt för att Luleå kommun ska vara en attraktiv kommun att bo och leva i. Det är vår övertygelse att både kulturen, idrotten och ett starkt civilsamhälle är viktiga beståndsdelar, dels för att attrahera nya Luleåbor, dels för att alla vi som redan bor här ska få möjlighet att leva ett rikt liv. Barn och unga är vår prioriterade grupp, men vi behöver också ha ett brett utbud för alla under hela livet.

Målet med Kultur- och idrottspolitiska programmet är att arbeta långsiktigt i Luleå kommun, med utgångspunkt att det framöver blir en kommunövergripande plan. Vi har tagit inspiration av kommuner något större än Luleå med höga ambitioner inom de kultur- och idrottspolitiska fälten. Arbetet har till stor del byggts på dialoger med olika aktörer och föreningslivet. Det har varit viktigt att vi tillsammans har en gemensam vision för Luleå. En vision för ett modigt Luleå, som arbetar tillitsbaserat med fokus på en uppväxling av besöksnäringen, föreningsliv, idrott, kultur och evenemang såväl i stad som på landsbygd, där dialoger och samråd är en naturlig del av arbetet framåt.

Evelina Rydeker (MP) ordförande Kultur- och fritidsnämnden (2022–)

Emmeli Nybom (S) f.d. ordförande Kultur- och fritidsnämnden (2019–2022)

Vision 2040

Visio 2040

Visjuuni 2040

Višuvdna 2040

Vision Luleå 2040 ska implementeras i alla kommunala planer och program, vilket ska leda till att hela kommunen arbetar mot samma mål och gör rätt sak i rätt tid.

Visionen innehåller ett antal övergripande riktningar som visar vad Luleå kommun ska uppnå: Stå för öppenhet och mångfald, Lyft identiteten som kuststad året runt, Ta sats för en ledande nordlig region, samt Bygg för framtiden.

Övergripande mål till 2040

Yleiset tavoitteet vuoteen 2040 mennessä

Yltheiset päämäärät vuoteen 2040

Oppalaš ulbmilat 2040 rádjái

Från Vision Luleå 2040 har nio övergripande mål tagits fram, och varje övergripande mål har principer som visar vad kommunen vill, står för och vilket handlingsätt som kommer att användas för att nå den hållbara utvecklingen som Vision Luleå 2040 har beskrivit.

Dessa nio övergripande mål är en del av Luleås arbete i Agenda 2030, där kopplingen mellan kommunens mål och de globala målen har gjorts tydlig. Beslutet togs av kommunfullmäktige i april 2019. Varje år följer Luleå kommun utvecklingen i förhållande till de nio målen för att se om vi är på väg att uppfylla vår del av de globala målen.

Av de nio övergripande målen som finns till 2040 är kultur- och fritidsnämndens prioriterade mål: Jämlik, Delaktig, Aktiv, Grannskap.

För att förtydliga kopplingen hur de övergripande målen i Vision 2040, berör målområdena i kultur- och idrottspolitiska programmet, visas i programmets respektive kultur- och idrottsdel, exempel på:

- Vilket mål som berörs
- Efterföljande principer för genomförande till 2040

Övergripande för kultur och fritid

Yleisesti kulttuurista ja vapaa-ajasta
Ylheistä kulttuurista ja vapa-aijasta
Oppalaš kultuvrii ja astoáigái

Denna övergripande del finns i uppdraget i kultur- och fritidsnämndens Verksamhetsplan 2023–2025. Den behandlar barnkonventionen, nationella minoriteter och urfolk, kultur och fritid för alla, och samverkan. De är en del i uppdraget som nämnden och förvaltningen ständigt har med sig i sitt arbete.

Ur kultur- och fritidsnämndens uppdrag

Ett rikt kultur- och fritidsutbud är en av förutsättningarna för ett fungerande välfärdssamhälle där olikhet är en tillgång och där det finns sammanhang och platser som lockar till möten mellan människor. Vi ska därför erbjuda Luleåbor och besökare ett brett utbud av kulturupplevelser, fritidsaktiviteter och lärande av hög kvalitet samt tillsammans med andra aktörer och civilsamhälle skapa värden som berikar våra liv, utmanar och får oss att tänka nytt. Allt arbete ska vara hållbart och syfta till att öka jämställdheten och jämlikheten i samhället. Prioriterad målgrupp är barn och unga. Uppdraget ska utföras med barnkonventionen, nationella minoriteter och urfolk, kultur och fritid för alla, samt samverkan som grund.

Barnkonventionen

Lapsen oikeuksien sopimus

Lapsikonvensuuni

Mánáidkonvenšuvdna

Barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari 2020 och innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn.

Barnkonventionen är en utgångspunkt för Luleå kommun och en förutsättning för att erbjuda Luleås invånare och besökare en meningsfull fritid. Barnkonventionen ska upprätthålla en ickediskriminering av barn och unga, deras bästa ska sättas i främsta rummet, barn och unga har rätt till liv, överlevnad och utveckling, samt rätt till delaktighet och inflytande. Barn och unga har även rätt till föreningsfrihet.

Luleå kommun ska respektera och främja barn och ungas rätt att fritt och till fullo delta i det kulturella, konstnärliga och idrottsliga livet, och ska sträva efter att tillhandahålla lämpliga och likvärdiga möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet som idrott och rörelse. Både i stad som på landsbygd.

Luleå kommun ska uppmuntra och säkerställa möjligheter till rekreation för barn och unga med särskilda förutsättningar på ett sätt som bidrar till barnets största möjliga delaktighet i samhället och sin individuella utveckling, inklusive sitt kulturella och aktiva deltagande.

Nationella minoriteter och urfolk

Kansalliset vähemmistöt ja alkuperäiskansat

Kansalliset minoriteetit ja alkuperäiskansat

Našuvnnalaš unnitlogut ja eamiálbmogat

Lagen (2009:724) innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter. Barns och ungas möjligheter till inflytande ska främjas särskilt.

I språklagen (2009:600) anges finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska som nationella minoritetsspråk. Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar.

Luleå är förvaltningsområde för språken finska, meänkieli och samiska, och är en stad där invånare och besökare med bakgrund från någon av dessa språk ska uppleva igenkänning av sin kultur och sitt språk.

Minoriteterna är en självklar del i Luleå kommun, och kultur- och fritidsnämnden med förvaltning arbetar aktivt med information på svenska, finska, meänkieli och samiska via skyltning, strategiska dokument och planer. Extra viktigt är skyltning och information vid de platser dit många barn söker sig. Där möjlighet finns kommuniceras både lule- och nordsamiska.

Beslut som kultur- och fritidsnämnden och förvaltning tar prövas mot nationella minoriteters rättigheter, och samråd med representanter för de nationella minoriteterna genomförs kontinuerligt.

En årlig uppföljning genomförs varje år kopplat till nationella minoriteter och urfolk.

Kultur och fritid för alla

Kulttuuri ja vapaa-aika kaikille

Kulttuuri ja vapa-aika kaikile

Kultuvra ja astoáigi visuide

Genom kultur och idrott kan människor mötas utan ålders-, kultur- och språkbarriärer.

För att nå ett rikt och öppet kultur- och fritidsliv är jämlikhet en förutsättning. Alla ska ha lika möjligheter och rättigheter att delta oavsett ålder, kön, trosuppfattning, etnicitet, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller socioekonomisk status.

För att överbygga ekonomiska hinder för lärande och deltagande är värdeskapande verksamheter som bibliotek, fritidsgårdar, Fritidsbanken samt andra mötesplatser viktiga funktioner.

Ett jämlikt kultur- och fritidsliv når vi genom jämlikt föreningsstöd. Vi ska utbilda föreningslivet i jämlik- och jämställdhetsfrågor för att de i sin tur ska kunna ta del av föreningsstöd. Föreningslivet ska följa Luleå kommuns värdegrund, där bland annat demokratiska principer ska uppfyllas för att kunna ta del av föreningsstöd.

En hög grad av tillgänglighet i lokaler, information och verksamheter innebär att vi ökar delaktigheten i samhället. Det är en förutsättning för att ge alla möjlighet att ha kultur- och fritidsvanor.

Olika former av sociala mötesplatser behöver prioriteras. Mötesplatserna ska baseras på allas möjlighet att delta. En samlad plattform för mötesplatser, fysiska och digitala, som svarar upp mot det. Vi får en levande kommun genom närvaro i ytterområden och på landsbygden.

Vi ska främja allas rättigheter och möjligheter till att delta i kultur- och fritidslivet och allas möjlighet till upplevelser och eget skapande. Ett inkluderande kultur- och idrottsliv har betydelse för integrationen och för tillvaratagandet av olika influenser och kompetenser.

För att säkerställa att den konstnärliga integriteten respekteras är kultur- och fritidsnämnden inte involverad i konstnärliga eller innehållsmässiga beslut, utan ser till att skapa förutsättningar och möjligheter för aktörer inom kulturområdet. Kulturell och mänsklig mångfald bidrar till kommunens attraktivitet.

Samverkan

Yhteistoiminta

Yhtheistyö

Ovttasdoaimma

Civilsamhället är värdefullt inom kultur och idrott. Engagemanget och viljan från föreningslivet och ideella eldsjälare ska tas tillvara. Dialoger med civilsamhället görs idag i olika forum men arbetet kan och bör utvecklas ytterligare för att stärka arbetet inom kultur och idrott. Målsättningen bör vara ett strukturerat arbete där dialoger blir en naturlig del i den dagliga verksamheten.

Samverkan är en grundförutsättning för att Luleå ska kunna bibehålla och utveckla kultur och idrott, och därmed stärka möjligheterna till en meningsfull fritid för Luleå kommuns invånare. Kultur- och fritidsnämnden tillsammans med förvaltningen bör vara navet och visa vägen genom att bjuda in till samverkan både internt och externt.

Den interna samverkan med övriga nämnder och förvaltningar inom Luleå kommun bör stärkas genom nya samverkansformer inom utveckling och underhåll av anläggningar och lokaler, förutsättningar för evenemang samt struktur för dialog med externa intressenter.

Luleå och Boden har en avsiktsförklaring som gäller från september 2022 till och med september 2026 och omfattar samverkan på fyra prioriterade områden: kompetensförsörjning, leva och bo, infrastruktur och näringslivsutveckling. I prioriterande området leva och bo lyfts vikten av samverkan kring ett socialt hållbart vardagsliv. I den gröna omställningen för framtidens Luleå har kultur- och fritidsnämnden ett stort ansvar för att samverka för ett hållbart vardagsliv.

Kultur- och idrottspolitik och samhällsutveckling

Kulttuuri- ja urheilupoliittikka ja yhteiskuntakehitys

Kulttuuri- ja iitrottipoliittikka ja yitheiskunnan kehittäminen

Kultur- ja valáštállanpolitiikka ja servodatovdáneapmi

Kultur- och idrottspolitiska programmet uttrycker en önskvärd utveckling av verksamheten inom Luleå kommun, och en politisk inriktning. Programmet tar inte någon detaljerad ställning till utföranden, prioriteringar eller metoder.

Nationella kultur- och idrottspolitiska mål

Kansalliset kulttuuri- ja urheilupoliittiset tavoitteet

Valtakunnalliset kulttuuri- ja iitrottipoliittiset päämäärät

Našuvnnalaš kultur- ja valáštállanpolitiikkalaš ulbmilat

De nationella kultur- och idrottspolitiska målen beslutades av riksdagen 2009 och är styrande för den statliga politiken och vägledande för kommuner och regioner.

Målen för den nationella kulturpolitiken är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

Målen för den nationella idrottspolitiken är att statsbidraget ska ge möjligheter för alla att motionera och idrotta för att främja en god folkhälsa, samt att stödja en fri och självständig idrottsrörelse. Riksdagen beslutade också att statsbidraget till barn- och ungdomsidrott ska lämnas till verksamheter som bedrivs ur ett barnrättsperspektiv.

Samhällsutveckling

Yhteiskuntakehitys

Yitheiskunnan kehittäminen

Servodatovdáneapmi

Vid samhällsplanering av nya eller befintliga bostadsområden, ska kultur- och fritidsnämnden vara delaktiga för att tillgängliggöra kultur och idrott i området. Levande bostadsområden bidrar till ett tryggare Luleå, och ökad närvaro av kultur och idrott bidrar till meningsfulla möten. När nya områden förtätas eller nya bostadsområden byggs, verkar kultur- och fritidsnämnden för att flexibla lokaler finns, så det är möjligt att samnyttja dessa. Behov förändras med tiden, vilket kultur- och fritidsnämnden är lyhörda inför.

Kultur- och fritidsnämnden verkar för en lokal platsutveckling som gör att människor får bättre tillgång till kultur och idrott i sin närmiljö och känner sig delaktig i en lokal identitet. Goda förutsättningar för kultur och idrott bidrar till att överbrygga klyftor.

Näringslivet är en viktig del i kommunens arbete med platsutveckling och kultur- och fritidsnämndens verksamheter arbetar för att samverka med näringslivet sker.

Kulturpolitiskt program

Kulttuuripoliittinen ohjelma

Kulttuuripoliittinen prukrammi

Kulturpolitiikkaš prográmma

För att förtydliga kopplingen hur de övergripande målen i Vision 2040, berör målområdena i kultur- och idrottspolitiska programmet, visas först exempel på vilket mål som berörs, med efterföljande principer för genomförande till 2040. Därefter följer beskrivning av målområdet.

Målområde – Identitet och upplevelser

Tavoitealue – Identiteetti ja kokemukset

Päämääräalue – Itentiteetti ja elämykset

Ulbmilguovlu – Identitehta ja vásáhusat

Övergripande mål: 1. Jämlik

Från principer för genomförande till 2040 – Uppleva och utöva:

- *Utbudet till barn och unga ska prioriteras. Vi ska ge ungas kulturyttringar en plats i de offentliga rummen.*

Från principer för genomförande till 2040 – Start och uppväxt för alla:

- *Vi ska stödja barn och ungas självständiga utveckling fritt från stereotypa normer och gränser.*

Luleå kommun möjliggör för kulturutövare att bosätta sig och verka i kommunen. Kultur- och fritidsnämnden omhändertar att besöksplatser, evenemang och kulturmiljöer utvecklas och bidrar till att besöksnäringen fortsatt är hög.

I Luleå kommun ska ett attraktivt kulturutbud finnas året om. Kultur- och fritidsnämnden utvecklar isbanan, södra hamn och norra hamn för att uppmärksamma Luleå som destination både under vinter som sommar. Kultur- och fritidsnämnden arbetar för att synliggöra Luleås kulturarv för barn och unga, och uppmärksammar det gemensamma kulturarvet för både invånare och besökare.

Kultur- och fritidsnämnden möjliggör och underlättar för lokala som externa arrangörer att utvecklas och synliggöras i kommunen. I övriga Sverige ska Luleå förknippas som en evenemangstad där externa arrangörer får stöd och upplever sig välkomna. Lokala arrangörer och utövare både i stad som på landsbygd ges möjlighet att bidra och verka.

I Luleå kommun ges barn och unga en plats i utformning av samhällsutvecklingen och gestaltningen av Luleås offentliga rum. Luleå är en kommun som fångar upp barn och ungas föränderliga behov av intressen och mötesplatser. Barn och unga ska erbjudas ett brett utbud av kulturaktiviteter och ges förutsättningar för att själva skapa arrangemang. I Luleå kommun ges unga möjlighet och förutsättningar för att uppleva, skapa och vara delaktiga i sitt närområde.

Genom konst och kultur främjar kultur- och fritidsnämnden invånarnas hälsa och välbefinnande.

Kultur- och fritidsnämnden verkar för att genomföra en kulturgaranti så alla barn i Luleå kommun får ta del av minst en professionell kulturupplevelse varje läsår, och barn ges möjligheter för eget skapande.

Yttrandefrihet är ett av de nationella kulturpolitiska målen och Luleå kommun arbetar för att stötta yttrandefriheten, inte bara inom det lokala kulturskapandet utan även genom att stå upp för yttrandefriheten för kulturutövare världen över, genom sitt medlemskap och åtaganden i ICORN (International Cities of Refuge Network).

Målområde – Mötesplatser

Tavoitealue – Kohtaamispaikat

Päämääräalue – Kohtaamapaikat

Ulbmilguovlu – Gávnnadanbáikkít

Övergripande mål: 1. Jämlik

Från principer för genomförande till 2040 – Uppleva och utöva:

- *Vi ska stödja brett och mångfacetterat evenemangsutbud under hela året. Vi prioriterar evenemang som är kostnadsfria för besökarna.*
- *Vi ska ha mötesplatser av många olika slag med en god geografisk spridning, som främjar möten mellan olika åldrar, grupper, kulturer och intressen.*

Luleå är en kommun för evenemang med mötesplatser och scener som omhändertar de behov som kulturarrangörer och utövare har.

Kultur- och fritidsnämnden arbetar för att stärka kulturella uttrycksformer och utvecklar kulturens infrastruktur i kommunen tillsammans med kulturutövare, arrangörer och publiken. Kulturens infrastruktur består dels av lokaler och mötesplatser, dels av det fria kulturlivet och dess kompetenser och kunskap. Gemensam utveckling och samverkan är betydelsefull i syfte att säkerställa den infrastruktur som behövs.

Kultur- och fritidsnämnden ser det föränderliga behovet som finns bland kulturutövare och föreningsliv och arbetar för att möta dessa behov. Kultur- och fritidsnämnden ser också de nationella minoriteternas behov av att mötas och verka, och arbetar för att möjliggöra detta.

Kultur- och fritidsnämnden arbetar för att tillgängliggöra de mötesplatser som lokala och externa arrangörer har behov av. Så väl permanenta scener som de mötesplatser som utvecklas under mer temporära förhållanden. Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar för ett väl fungerande samarbete och samverkan med kommunens övriga förvaltningar.

Kultur i alla dess yttringar och områden ska finnas tillgänglig nära invånarna. Kultur- och fritidsnämnden ska verka för att barn och unga ska ha tillgång till kultur i sin närhet vid sina bostadsområden. Mångfalden av scener, lokaler och mötesplatser säkerställer att det erbjuds kultur och möten för alla.

Målområde – Stöd, bidrag och nätverk

Tavoitealue – Tuki, avustukset ja verkostot

Päämääräalue – Tuki, apurahat ja verkostot

Ulbmilguovlu – Doarjja, veahkkeruđat ja fierpmádat

Övergripande mål: 1. Jämlik

Från principer för genomförande till 2040 – Uppleva och utöva:

- *Vi ska erbjuda stöd till olika aktiviteter, föreningsverksamhet, evenemang och möten. Stöd som kan vara kunskap, erfarenheter, lokaler, anläggningar och olika former av ekonomiska bidrag. Vi prioriterar stödet riktat till barn och unga.*

Övergripande mål: 2. Delaktig

Från principer för genomförande till 2040 – Start och uppväxt för alla:

- *Vi ska erbjuda kostnadsfria eller subventionerade kultur- och fritidsaktiviteter, där vuxna är närvarande och barn och unga är medskapande.*

Från principer för genomförande till 2040 – Alla tillsammans:

- *Vi stödjer och utvecklar samverkan och samarbete med det civila samhället.*

Luleå kommun underlättar för kulturutövare, där dialog med projektsökande kring långsiktiga planer är en naturlig del av det stöd som tillhandahålls. Kultur- och fritidsnämnden verkar för att inköp av professionell kultur kan genomföras, lokal, regional som nationell. Vid inköp av kultur i alla dess former har kultur- och fritidsnämndens verksamheter ett jämlikhetsperspektiv där också lokala utövare och unga ges plats. Kulturutövare inom alla åldrar och kulturområden ges möjlighet att verka.

Kultur- och fritidsnämnden hjälper föreningar och ideella krafter att förverkliga och realisera sina tankar och arrangemang. Unga kulturutövare ska stöttas för att främja barn och ungas utveckling, skapande och deltagande.

Luleå kommun är en digital kommun och tillhandahåller ett stöd som hjälper föreningar och ideella krafter att digitalisera sina arrangemang. Digitalisering är en viktig del av utvecklingen och information, administration, handläggning och de verktyg som används ska vara enkla att använda och ta till sig.

Luleå kommun har en väl utbyggd och fungerande plattform som synliggör arrangemang och är ett givet verktyg i arrangörers marknadsföring. Det är en naturlig plats dit invånare och besökare vänder sig till för att få information kopplat till evenemang. Arrangörer och invånare har en överskådlig och lättbegriplig bild över vilka lokaler som går att boka.

Luleå kommun ska vara möjliggörare till utförare och arrangörer, och även verka för de professionellas behov. I rollen som möjliggörare verkar kultur- och fritidsnämnden för att fria medel ska finnas för projekt och arrangemang, medel som speglar kommunens roll och ambition.

Civilsamhället får stöd utifrån sina olika behov och utmaningar. Det kan handla om utvecklingsarbeten, utbildning eller samordning i frågor som jämställdhet, jämlikhet och andra aktuella frågor som civilsamhället arbetar med.

Luleå kommun ger förutsättningar för nätverk och ska främja samverkan mellan kulturaktörer som är verksamamma inom olika områden i syfte att stärka förståelse, öka kompetensen och skapa en hållbar platsutveckling. Kultur- och fritidsnämndens verksamheter ska verka för närhet och synlighet genom att vara tillgängliga och delaktiga för de föränderliga behov av nätverk som kulturutövare, institutioner och organisationer har.

Idrottspolitiskt program

Urheilupoliittinen ohjelma

Iitrottipoliittinen prukrammi

Valáštallanpolitiikkaš prográmma

För att förtydliga kopplingen hur de övergripande målen i Vision 2040, berör målområdena i kultur- och idrottspolitiska programmet, visas först exempel på vilket mål som berörs, med efterföljande principer för genomförande till 2040. Därefter följer beskrivning av målområdet.

Målområde – Barn- och ungdomsidrott

Tavoitealue – Lasten ja nuorten urheilu

Päämääräalue – Lapsi- ja nuorisoiitrotti

Ulbmilguovlu – Mánáid- ja nuoraidvaláštallan

Övergripande mål: 1. Jämlik

Från principer för genomförande till 2040 – Start och uppväxt för alla:

- *Vi ska erbjuda kostnadsfria eller subventionerade kultur- och fritidsaktiviteter, där vuxna är närvarande och barn och unga är medskapande.*

Övergripande mål: 3. Aktiv

Från principer för genomförande till 2040 – Uppleva och utöva:

- *Vi ska erbjuda stöd till olika aktiviteter, föreningsverksamhet, evenemang och möten. Stöd som kan vara kunskap, erfarenheter, lokaler, anläggningar och olika former av ekonomiska bidrag. Vi prioriterar stödet riktat till barn och unga.*

Alla, oavsett vilka de är, ska kunna idrotta och motionera utan krav på prestation. En allsidig och glädjefylld aktivitet där så många som möjligt deltar långt upp i åldrarna är målsättningen. En god hälsa hos människor ger ökad livskvalitet och idrottsvanor sätts ofta i barndomen. Kultur- och fritidsnämnden stödjer och stimulerar så att föreningsverksamheten utvecklas och blir ännu bättre för barn och ungdomar.

Kultur- och fritidsnämnden är lyhörda för att idrotten utvecklas och förändras med tiden. Nya idrotter tillkommer och utbudet breddas vilket är en välkommen utveckling. Genom att stödja föreningar underlättas arbetet med unga ledare inom idrottsrörelsen. Demokratin och delaktigheten stärks, samtidigt säkras återväxten inom den lokala idrottsrörelsen.

Kultur- och fritidsnämnden arbetar för att trygga idrottsmiljöer är en självklarhet för alla barn och unga. En trygg idrott är en idrott fri från mobbing, trakasserier, hot, våld och övergrepp. I Luleå kommuns idrottsliv känner sig alla välkomna, delaktiga, får delta och utvecklas efter sina egna förutsättningar.

Målområde – Idrottsmiljöer

Tavoitealue – Urheiluympäristöt
Päämääräalue – Iitrottiympäristöt
Ulbumilguovlu – Valáštallanbirrasat

Övergripande mål: 3. Aktiv

Från principer för genomförande till 2040 – Uppleva och utöva:

- *I eller i närheten av alla stadsdelar ska det finnas områden och anläggningar för friluftslivet. För skötsel och utveckling sker en samverkan med föreningar och länsstyrelse. Flera av anläggningarna ska ha en hög tillgänglighet och områdena ska lätt kunna nås.*
- *Vi ska stimulera breddidrotten genom tillgängliga idrottsanläggningar och näridrottsplatser.*

Luleå kommun ska upplevas som en attraktiv plats att bo på, arbeta i och besöka. För att människor ska vilja bo här och göra valet att flytta hit är upplevelsen av attraktiva livsmiljöer viktig. Tillgängligheten till idrott och fysisk aktivitet samt evenemang bidrar till Luleå som en attraktiv kommun att bo och vistas i.

För att stimulera till ökad föreningsorganiserad idrott samt spontanidrott, ska kultur- och fritidsnämnden verka för tillgänglighet till offentliga miljöer. Kultur- och fritidsnämnden ser vikten av att möjliggöra idrottande och fysisk aktivitet genom exempelvis lättillgängliga idrottsanläggningar, flexibla näridrottsplatser/grönområden i bostadsområden, motionsspår, utegym, vandringsleder och ridleder.

I Luleå kommun ses naturen som en arena för motion och fysisk aktivitet. Att så många som möjligt har tillgång till utvecklande och närliggande miljöer öppnar upp för nya former av fysisk aktivitet och en förbättrad folkhälsa. Det finns ett brett anläggningsutbud, och tillgång till idrottsytor möjliggör för så många utövare som möjligt att vara aktiva oavsett idrottsintresse eller var den bor – i stad som på landsbygd. Kultur- och fritidsnämnden ger förutsättningarna för att en framgångsrik idrott kan bedrivas genom tillgång till idrottsmiljöer för träning och tävling.

Kultur- och fritidsnämnden verkar för att idrottsanläggningar och ytor prioriteras när nya områden förtätas eller nya bostadsområden byggs. Idrottsföreningar ges möjlighet att vara delaktiga i vilka prioriteringar som ska genomföras. Bygandet av idrottsanläggningar och idrottsytor bör ske parallellt med ökat bostadsbyggande och i takt med övriga samhällsförändringar. Kultur- och fritidsnämnden verkar för att idrotten finns med tidigt i planeringsprocessen.

Utöver planering och byggnationer finns en dialog mellan de förvaltningar som ansvarar för drift, underhåll och nyttjande av lokalerna. Samverkan med andra förvaltningar möjliggör uthyrning av kommunala gymnastiksalor och idrottshallar på kvällstid som är avgörande för att tillgodose behovet av halltider från föreningslivet, privatpersoner och övriga aktörer.

Målområde – Folkhälsa

Tavoitealue – Kansanterveys

Päämääräalue – Kansanterveys

Ulbmilguovlu – Álbmotdearvvašvuotta

Övergripande mål: 1. Jämlik

Från principer för genomförande till 2040 – Uppleva och utöva:

- *Vi ska ha mötesplatser av många olika slag med en god geografisk spridning, som främjar möten mellan olika åldrar, grupper, kulturer och intressen.*

Övergripande mål: 6. Grannskap

Från principer för genomförande till 2040 – Liv mellan husen:

- *I närheten av förskolor, grundskolor och särskilda boenden ska det finnas platser med hög tillgänglighet som inspirerar till lek, rörelse och rekreation utomhus.*

Luleå kommun har ett brett, tillgängligt och attraktivt idrottsutbud, där aktiviteter och föreningsliv skapar förutsättningar för en meningsfull fritid, god hälsa och livskvalitet hela livet. Föreningsidrotten bidrar genom sin ordinarie verksamhet till bättre folkhälsa och en kommun där människor trivs och får känna delaktighet och gemenskap.

Kultur- och fritidsnämnden förebygger sjukdom genom hälsofrämjande insatser, som bidrar till att klara framtidens hälsoutmaningar och vårdbehov. Det finns förutsättningar för goda möjligheter till ett livslångt idrottande och motionerande.

Kultur- och fritidsnämnden ser till att främja äldres möjligheter till fysisk aktivitet och goda motionsvanor, så äldres möjlighet till idrott och fysisk aktivitet stärks. Alla invånare i Luleå kommun ges goda möjligheter och förutsättningar att vara fysiskt aktiva, utveckla rörelseförståelse och uppleva rörelseglädje. Det sker genom kommunala verksamheter, föreningsidrotten eller den spontana idrotten som sker på egen hand. Samverkan mellan flera olika aktörer stärker möjligheterna för idrott och motion, vilket bidrar till en ökad livskvalitet hela livet.

Att sänka trösklarna är viktigt för att öka möjligheten till fysisk aktivitet och idrottande. Kultur- och fritidsnämnden möjliggör utlåning av sportutrustning till alla, oavsett bakgrund och ålder – utan kostnad. Utlåning av sport- och fritidsutrustning utvecklas och skapar förutsättningar för alla att prova på olika idrottsaktiviteter.

Målområde – Stöd och bidrag

Tavoitealue – Tuki ja avustukset

Päämääräalue – Tuki ja apurahat

Ulbmiguovlu – Doarjja ja veahkkeruhta

Övergripande mål: 2. Delaktig

Från principer för genomförande till 2040 – Start och uppväxt för alla:

- *Vi lägger särskild vikt på barn och ungas fritid. Vi ska främja ett brett utbud i samverkan med andra aktörer och ge stöd till ideella föreningar.*

Övergripande mål: 3. Aktiv

Från principer för genomförande till 2040 – Uppleva och utöva:

- *Vi ska stödja brett och mångfacetterat evenemangsutbud under hela året. Vi prioriterar evenemang som är kostnadsfria för besökarna.*

Luleå kommun värderar det ideella engagemanget högt och stödjer det goda ledarskapet, då engagerade medlemmar och goda ledare är en förutsättning för ett rikt föreningsliv.

För att tillgodose mångfalden av föreningar och för att visa respekt för föreningarnas självständighet, ställer Luleå kommun krav på en fungerande juridisk person (ideell förening), men inte på verksamhetens inriktning (medlemmarnas beslut). På så sätt kan kultur- och fritidsnämnden arbeta långsiktigt genom väl fungerande verksamhetsstöd, som främjar integration och stödjer en hållbar utveckling. Stödet ger alla, oavsett vilka de är, möjlighet att ta del av idrotts- och fritidsutbudet och har hög transparens.

I rollen som möjliggörare finns olika former av stöd som kan förändras över tid efter behov och förutsättningar, för att säkerställa alla barns och ungas rätt att ta del av, och delta i ett brett och mångfacetterat idrottsliv. Kultur- och fritidsnämnden verkar för att fria medel ska finnas för projekt och arrangemang, medel som speglar kommunens roll och ambition.

Kultur- och fritidsnämnden verkar för en hållbar finansiering till föreningsdrivna anläggningar för att kommunen ska ha ett brett idrottsutbud. Kultur- och fritidsnämnden ger möjlighet att stödja nya idéer och testa nya sätt att möjliggöra stöd.

Civilsamhället får stöd utifrån sina olika behov och utmaningar. Det kan handla om utvecklingsarbeten, utbildning eller samordning i frågor som jämställdhet, jämlikhet och andra aktuella frågor som civilsamhället arbetar med.

§ 57

Fördelning av utökad budgettillskott 2026

Ärendenr 2025/442-1.3.3.1

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskotts förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beslutar att fördela resterande del av det utökade budgettillskottet för år 2026 med 800 tkr till evenemangsstöd samt 500 tkr till förstärkning av verksamhetsbidrag inom kulturområdet,
2. omfördela 1 300 tkr från förvaltningsdirektörens budget till avdelning Stöd och utveckling.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har från och med 2026 erhållit ett utökad budgettillskott om totalt 2 500 tkr. Syftet med tillskottet är att stärka både evenemangsverksamheten och det lokala föreningslivet, vilka är centrala för ett levande och attraktivt Luleå.

Av det totala tillskottet har 1 200 tkr redan beslutats för fördelning enligt följande:

- finansiering av lokalhyra i Magasin 5 för Luleå Stassteater,
- del av uppräkningsbidrag till Norrbottensteatern,
- förstärkning av LOK-stödet för att ytterligare stödja barn- och ungdomsverksamhet inom föreningslivet.

Den återstående delen av tillskottet föreslås fördelas enligt nedan:

- *800 tkr till ökat evenemangsstöd*
En förstärkning av stödet till externa arrangörer bedöms bidra till ett bredare och mer varierat utbud av evenemang i kommunen. Detta stärker Luleås attraktionskraft och skapar fler möjligheter för invånare och besökare att ta del av kultur- och fritidsutbud.
- *500 tkr till förstärkning av verksamhetsbidrag inom kulturområdet*
En ökning av verksamhetsbidragen möjliggör för kulturaktörer att utveckla och bibehålla kvalitativa verksamheter.

Resterande medlen om 1 300 tkr föreslås omfördelas från förvaltningsdirektörens budget till avdelningen Stöd och utveckling, där berörda verksamheter organisatoriskt är placerade.

Kultur- och fritidsförvaltningen har föreslagit kultur- och fritidsnämnden besluta att fördela resterande del av det utökade budgettillskottet för år 2026 med 800 tkr till evenemangsstöd samt 500 tkr till förstärkning av verksamhetsbidrag inom kulturområdet, omfördela 1 300 tkr från förvaltningsdirektörens budget till avdelning Stöd och utveckling.

Sammanträdet

Ordföranden ställer kultur- och fritidsförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag avseende fördelning av utökat budget tillskott 2026, KFF Hid: 2026.822

Fördelning av utökad budgettillskott 2026

Ärendenr 2025/442-1.3.3.1

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beslutar att fördela resterande del av det utökade budgettillskottet för år 2026 med 800 tkr till evenemangsstöd samt 500 tkr till förstärkning av verksamhetsbidrag inom kulturområdet,
2. omfördela 1 300 tkr från förvaltningsdirektörens budget till avdelning Stöd och utveckling.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har från och med 2026 erhållit ett utökad budgettillskott om totalt 2 500 tkr. Syftet med tillskottet är att stärka både evenemangsverksamheten och det lokala föreningslivet, vilka är centrala för ett levande och attraktivt Luleå.

Av det totala tillskottet har 1 200 tkr redan beslutats för fördelning enligt följande:

- finansiering av lokalhyra i Magasin 5 för Luleå Stassteater,
- del av uppräkningsbidrag av verksamhetsbidrag till Norrbottensteatern,
- förstärkning av LOK-stödet för att ytterligare stödja barn- och ungdomsverksamhet inom föreningslivet.

Den återstående delen av tillskottet föreslås fördelas enligt nedan:

- *800 tkr till ökat evenemangsstöd*
En förstärkning av stödet till externa arrangörer bedöms bidra till ett bredare och mer varierat utbud av evenemang i kommunen. Detta stärker Luleås attraktionskraft och skapar fler möjligheter för invånare och besökare att ta del av kultur- och fritidsutbud.
- *500 tkr till förstärkning av verksamhetsbidrag inom kulturområdet*
En ökning av verksamhetsbidragen möjliggör för kulturaktörer att utveckla och bibehålla kvalitativa verksamheter.

Resterande medlen om 1 300 tkr föreslås omfördelas från förvaltningsdirektörens budget till avdelningen Stöd och utveckling, där berörda verksamheter organisatoriskt är placerade.

Kultur- och fritidsförvaltningen har föreslagit kultur- och fritidsnämnden besluta att fördela resterande del av det utökade budgettillskottet för år 2026

med 800 tkr till evenemangsstöd samt 500 tkr till förstärkning av verksamhetsbidrag inom kulturområdet, omfördela 1 300 tkr från förvaltningsdirektörens budget till avdelning Stöd och utveckling.

Åsa Flinkfeldt
Controller

Beslutet skickas till

Kultur- och fritidsförvaltningens ledningsgrupp

§ 58

Revidering av kultur- och fritidsnämndens delegationsordning

Ärendenr 2026/228-3.6.0.3

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskotts förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att revidera delegationsordningen enligt punkterna under sammanfattning av ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Följande revideringar har gjorts utifrån förändringar/behov i verksamheten;

- Justering gällande skrivningen för evenemang och tillägg om försäljning.
- Eftersom enhetschef Verksamhetsstöd har förhandlats bort och omvandlats till strateg flyttar delegation från enhetschef Verksamhetsstöd till avdelningschef för stöd och utveckling.
- Utvecklare gällande fritid, kultur och landsbygd har reviderats till att samtliga skrivs under *stöd till civilsamhälle* för en koppling till yrkesrollen som sådan och inte till respektive inriktning inom bidraget.

Följande revideringar eller bibehållande har gjorts med anledning av Azets revisionsrapport av delegationsordningen:

- Bibehåller nuvarande disposition då kultur- och fritidsförvaltningen har en avsaknad av delegationsbeslut i förvaltningen i förhållande till de beslut vi fattar.
- Tillägg i form av att Luleå kommun har formella riktlinjer för inköp som förvaltningen förväntas efterleva.
- Tillfört delegation kopplat till personal i större utsträckning genom en tabell i slutet av delegationsordningen där det framgår vilken/vilka yrkesroll/er som har delegation för respektive punkt.
- Medskicket om enhetlighet av kommunens alla delegationsordningar har förvaltningen inte gått vidare med eftersom varje nämnd beslutar respektive nämnds delegationsordning därmed kan förvaltningen inte säkerställa lika delegationsordningar i kommunen genom kultur- och fritidsnämnden utan utgått från Kommunstyrelseförvaltningens uppbygg.
- I övrigt lämnas utan åtgärd.

Utifrån förändringar i verksamhet eller behov i delegation som tidigare inte tillgodosetts har en revidering gjorts av den senaste reviderade delegationsordningen. Kultur- och fritidsförvaltningen har även sedan dess mottagit rekommendationer från revisionsrapporten från Azets och tillvaratagit dessa inom ramen för revideringen.

Kultur- och fritidsförvaltningen har föreslagit kultur- och fritidsnämnden besluta att revidera delegationsordningen enligt punkterna under sammanfattning av ärendet.

Sammanträdet

Kultur- och fritidsförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kultur- och fritidsförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts med projektledare evenemang, utvecklare inom stöd till civilsamhället samt uppdatering med stöd av Azets revisionsrapport.

Beslutsunderlag

- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag avseende revidering av kultur- och fritidsnämndens delegationsordning, KFF Hid: 2026.823
- Reviderad - Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning, KFF Hid: 2026.824

Förslag till beslut avseende revidering av kultur- och fritidsnämndens delegationsordning

Ärendenr 2026/228-3.6.0.3

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att revidera delegationsordningen enligt punkterna under sammanfattning av ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Följande revideringar har gjorts utifrån förändringar/behov i verksamheten;

- Justering gällande skrivningen för evenemang och tillägg om försäljning.
- Eftersom enhetschef Verksamhetsstöd har förhandlats bort och omvandlats till strateg flyttar delegation från enhetschef Verksamhetsstöd till avdelningschef för stöd och utveckling.
- Utvecklare gällande fritid, kultur och landsbygd har reviderats till att samtliga skrivs under *stöd till civilsamhälle* för en koppling till yrkesrollen som sådan och inte till respektive inriktning inom bidraget.

Följande revideringar eller bibehållande har gjorts med anledning av Azets revisionsrapport av delegationsordningen:

- Bibehåller nuvarande disposition då kultur- och fritidsförvaltningen har en avsaknad av delegationsbeslut i förvaltningen i förhållande till de beslut vi fattar.
- Tillägg i form av att Luleå kommun har formella riktlinjer för inköp som förvaltningen förväntas efterleva.
- Tillfört delegation kopplat till personal i större utsträckning genom en tabell i slutet av delegationsordningen där det framgår vilken/vilka yrkesroll/er som har delegation för respektive punkt.
- Medskicket om enhetlighet av kommunens alla delegationsordningar har förvaltningen inte gått vidare med eftersom varje nämnd beslutar respektive nämnds delegationsordning därmed kan förvaltningen inte säkerställa lika delegationsordningar i kommunen genom kultur- och fritidsnämnden utan utgått från Kommunstyrelseförvaltningens upplägg.
- I övrigt lämnas utan åtgärd.

Utifrån förändringar i verksamhet eller behov i delegation som tidigare inte tillgodosetts har en revidering gjorts av den senaste reviderade delegationsordningen. Kultur- och fritidsförvaltningen har även sedan dess mottagit re-

kommendationer från revisionsrapporten från Azets och tillvaratagit dessa inom ramen för revideringen.

Kultur- och fritidsförvaltningen har föreslagit kultur- och fritidsnämnden besluta att revidera delegationsordningen enligt punkterna under sammanfattning av ärendet.

Dialog

Dialog har förts med projektledare evenemang, utvecklare inom stöd till civilsamhället samt uppdatering med stöd av Azets revisionsrapport.

Jenny Segerström
Avdelningschef

Beslutet skickas till

Kultur- och fritidsförvaltningens ledningsgrupp

Delegationsordning

Kultur- och fritidsnämnden

Dokumenttyp	Ärendenr	Fastställt	Giltighetstid
Delegationsordning	2026/22	2026- §41	Tv
Dokumentansvarig	Senast reviderad	Beslutsinstans	Dokument gäller för
Avdelningschef Stöd och utveckling	2024-10-25 §126	Kultur- och fritidsnämnden	Kultur- och fritidsförvaltningen

Innehåll

1. Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning.....	4
2. Beslutanderätt för kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott.....	5
3. Beslutanderätt för ordförande i kultur- och fritidsnämnden med vice ordförande som ersättare.....	6
4. Kultur- och fritidsnämndens vice ordförandes beslutanderätt	6
5. Förvaltningsdirektörens beslutanderätt och som inte kan vidaredelegeras	6
6. Förvaltningsdirektörens beslutanderätt och som kan vidaredelegeras	7
7. Controllers beslutanderätt	7
8. Fastighetsförvaltares beslutanderätt	7
9. Avdelningschef Stöd och Utvecklings beslutanderätt	7
9.6 Enhetschef Services beslutanderätt	8
9.1 Strateg Stöd och utveckling.....	8
9.2 Utvecklare gällande stöd till civilsamhället.....	8
9.4 Projektledare Evenemangs beslutanderätt	8
9.7 Marknadsansvarig Kulturens hus beslutanderätt	8
10. Avdelningschef Kultur och Mötesplatsers beslutanderätt.....	9
10.1 Enhetschef Biblioteks beslutanderätt.....	9
10.2 Enhetschef Ung i Luleås beslutanderätt	9
10.3 Ungdomssamordnarens beslutanderätt.....	9
10.5 Enhetschef Konst, Scen och Möten's beslutanderätt.....	9
10.6 Producent's beslutanderätt	9
10.7 Konferenssäljares beslutanderätt.....	9
10.8 Konstnärlig ledares beslutanderätt	10
10.9 Konststrateg's beslutanderätt	10
10.10 Konstintendents beslutanderätt.....	10
11. Avdelningschef Kulturarv, skärgård och turisms beslutanderätt	10
11.1 Enhetschef Friluftsmuseet Hägnans beslutanderätt	10
12. Avdelningschef Idrott och Friluftslivs beslutanderätt	10
12.1 Samordnare för lokalbokning och föreningsstöds beslutanderätt	10
12.2 Enhetschef Badverksamhets beslutanderätt	11
12.3 Enhetschef Arenor, sporthallar och lokalboknings beslutanderätt.....	11
12.4 Enhetschef Idrottsplatser, friluftsanläggningar och fritidsbankens beslutanderätt.....	11
13 Personaldelegation.....	11

1. Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning

Regler om delegering av nämndärenden finns i 6 kap. 37 - 40 §§ kommunallagen (2017:725 KL).
Delegation innebär överlåtande av beslutsfunktion.

Syftet med delegering är att avlasta nämnderna rutinärenden. Av delegationsordningen framgår vilken beslutanderätt som delegeras och till vem beslutanderätten överläts.

De beslut som avses i delegationsordningen gäller endast verklig beslutanderätt i kommunallagens mening till skillnad från så kallad verkställighet. Kännetecknande för ett beslut är bland annat att det föreligger alternativa lösningar och att beslutsfattarna måste göra vissa överväganden och bedömningar. Beslut som fattas med stöd av delegation jämföras med ett beslut som nämnden själv har fattat. Beslutet kan överklagas, antingen genom förvaltningsbesvär eller bli föremål för laglighetsprövning genom kommunalbesvär.

Delegation kan inte ske till beredningar eller motsvarande som består av både förtroendevalda och tjänstepersoner. Vidaredelegation kan endast ske i ett steg, det vill säga nämnden får överlåta till en förvaltningschef som fått delegation att vidaredelegera sin beslutanderätt till en annan anställd i kommunen. Den som fått sin beslutanderätt på delegation från förvaltningschefen kan inte i sin tur delegera vidare.

Nämnden kan när som helst återkalla en lämnad delegering. Detta kan göras både generellt och i ett enskilt ärende. Nämnden kan även föregripa en delegats beslut i ett enskilt ärende genom att själv ta över ärendet och besluta. Detta kan till exempel gälla ett ärende som nämnden bedömer som så principiellt viktigt att den själv bör besluta. Återkallelse av delegering kan inte göras i ett ärende där delegaten redan fattat ett beslut.

Den som har fått delegation kan i ett enskilt ärende välja att inte själv utnyttja sin beslutanderätt utan hänskjuta avgörandet till nämnden. Den som är jävig får inte besluta i ärendet.

Under punkt 13 finns en samlad tabell över delegation kopplat till personal med specificering över respektive yrkesroll som innehar delegation.

Principer

Vid fattande av delegationsbeslut ska följande principer gälla;

Principiella beslut kan inte delegeras, vilket innebär att delegerad beslutanderätt inte får utövas i ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet (6 kap 38 § p 1 KL). I dessa ärenden beslutar kultur- och fritidsnämnden.

Delegerad beslutanderätt får endast nyttjas inom ramen för budgeterade medel och i enlighet med gällande lagar, avtal, mål och riktlinjer, anvisningar etcetera.

Anställningsbeslut som är kortare än 12 månader betraktas som verkställighet.

Beslut om öppettider gällande den löpande verksamheten betraktas som verkställighet.

Inköp/upphandling av varor och tjänster/tecknande av avtal under 100 000 kr betraktas som verkställighet. Luleå kommun har formella riktlinjer för inköp som förvaltningen förväntas efterleva.

I övrigt gäller följande principer för utövande av delegerad beslutanderätt.

- överordnad tjänsteman har generell rätt att besluta i alla de ärenden som tillkommer underordnad delegat vid dennes frånvaro, vilket innebär att beslut kan fattas vid den ordinarie befattningshavarens frånvaro.
- delegat har rätt att i vissa ärenden avstå från att fatta beslut och i stället hänskjuta ärendet till närmast överordnad tjänsteman, utskott eller kultur- och fritidsnämnden.
- delegerad beslutanderätt får inte utövas i ärende som berör delegatens egna personliga förhållanden eller där jäv enligt 6 kap 28–30 §§ KL föreligger.
- beslutsärende ska behandlas i ett sammanhang, dvs en uppdelning av ärendet får ej ske i syfte att kringgå gällande delegation.

Brådskande ärende

I ärenden, som är så brådskande att kultur- och fritidsnämndens avgörande inte kan avvaktas, beslutar ordföranden, med vice ordföranden som ersättare.

Besluten anmäls till kultur- och fritidsnämnden på nästföljande sammanträde.

Vidaredelegation

Förvaltningschef har, i enlighet med 7 kap 6 § KL, rätt att vidaredelegera sin beslutanderätt till annan anställd inom sin förvaltning utom i de fall där det särskilt står i delegationsordningen att vidaredelegering inte får ske.

Anmälan av beslut

Beslut fattade på delegation av kultur- och fritidsnämnden ska anmälas till kultur- och fritidsnämnden på nästföljande sammanträde. Av anmälan ska följande framgå;

- vem som är beslutsfattare
- typ av ärende
- vilket beslut som fattats
- datum för beslutet
- hänvisning till 6 kap. 37–40 §§ kommunallagen

Anmälan får ske genom kopia av beslutet, till exempel anställningsbevis etcetera. En sammanställning görs av samtliga delegationsbeslut som framgår i protokollet.

Beslut fattade på vidaredelegation från förvaltningschef ska anmälas till denne samt till kultur- och fritidsnämnden på nästföljande sammanträde.

2. Beslutanderätt för kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott

1. Besluta att upphandla varor och tjänster, som omfattas av Luleå kommuns inköpspolicy, inom nämndens verksamhetsområde i de fall summan (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut som överstiger 5 000 000 kronor.
2. Besluta om försäljning av konferenser och konserter inom nämndens verksamhetsområde i de fall summan (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut överstiger 1 500 000 kronor.

3. Beslutanderätt för ordförande i kultur- och fritidsnämnden med vice ordförande som ersättare

1. Beslut på kultur- och fritidsnämndens vägnar som är så brådskande att kultur- och fritidsnämndens avgörande inte kan avvaktas.
2. Besluta att upphandla varor och tjänster, som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy, inom nämndens verksamhetsområde i de fall summan (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut som understiger 5 000 000 kronor.
3. Beslut om representation enligt riktlinjer som fastställs av kommunstyrelsen.
4. Fatta beslut om att ställa in kultur- och fritidsnämndens sammanträden eller ändra dag eller tid för sammanträdet gäller både arbetsutskott och nämnd.
5. Förtroendevaldas tjänsteresor och deltagande i kurser och konferenser.
6. Besluta om att avstå från att svara på remiss som skickats av staten, region, kommunförbund, annan kommun eller annan nämnd i kommunen.

4. Kultur- och fritidsnämndens vice ordförandes beslutanderätt

1. Ordförandens resor samt deltagande på kurser och konferenser.

5. Förvaltningsdirektörens beslutanderätt och som inte kan vidaredelegeras

1. Besluta om att säga upp och avskeda underställd personal inom förvaltningen.
2. Besluta om att tilldela atterätt till ekonomi- och personalsystem inom förvaltningen.
3. Besluta om att fastställa förvaltningens internbudget i enlighet med nämndens beslut om budget på verksamhetsnivå.
4. Besluta om att avskryva fordran enligt riktlinjer avskrivningar av fordran fastställda av kommunfullmäktige.
5. Teckna kultur- och fritidsförvaltningens firma.
6. Besluta om att teckna avtal inom nämndens verksamhetsområde som omfattar försäljning av konferenser, konserter i de fall priset för varje enskilt avslut överstiger 1 000 000 kronor upp till 1 500 000 kronor.
7. Besluta om att teckna avtal/besluta om att upphandla varor och tjänster inom nämndens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut som understiger 2 000 000 kronor.
8. Besluta om igångsättningstillstånd inom ramen för, av kultur- och fritidsnämnden beslutade verksamhetsinvesteringar, och i övrigt fastställda regler för bygg- och anläggningsentreprenader som inte överstiger 5 000 000 kronor.
9. Hos Åklagarmyndigheten skriftligen begära vistelseförbud eller vid polisanmälan som samtycke till anmälaren begära vistelseförbud för person att vistas i förvaltningens badhus eller bibliotek.
10. Besluta om avvisande av för sent inkommet överklagande.
11. Besluta om representation enligt fastställda riktlinjer.
12. Företräda nämnden gentemot domstolar och andra myndigheter samt utfärda fullmakt till annan att föra nämndens talan.
13. Teckna lokalhyresavtal för in- och uthyrning vid långtidskontrakt.

6. Förvaltningsdirektörens beslutanderätt och som kan vidaredelegeras

1. Besluta om att anställa underställd personal och hantera andra anställningsvillkor.
2. Besluta om disciplinär åtgärd (varning) inom förvaltningen.
3. Besluta om att förbjuda bisysslor för personal inom förvaltningen.
4. Besluta om att teckna avtal/besluta om att upphandla varor och tjänster inom nämndens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall avtalssumman/köpesumman för varje enskilt avslut inte överstiger 1 000 000 kronor.
5. Besluta om att utse arkivansvarig och arkivredogörare.
6. Besluta om att utse personuppgiftsombud.
7. Besluta om öppettider vid förvaltningens lokaler och anläggningar av större omfattning. (Beslut om öppettider i den löpande verksamheten betraktas som verkställighet)
8. Utse förvaltningens ombud i mål och ärenden inför domstolar och andra myndigheter samt övriga ärenden i den mån det åligger nämnden att företräda kommunen.

7. Controllers beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom nämndens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 1 000 000 kronor.

8. Fastighetsförvaltares beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom nämndens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut som understiger 10 prisbasbelopp.

9. Avdelningschef Stöd och Utvecklings beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom avdelningens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 10 prisbasbelopp.
2. Besluta om att avslå begäran om utlämnande av allmän handling.
3. Besluta om förskottsbetalning vid utlämnande av allmän handling om begäran avser ett större antal handlingar eller är omfattande och resurskrävande.
4. Besluta om att underteckna personuppgiftsbiträdesavtal.
5. Besluta om att anmäla personuppgiftsincidenter enligt dataskyddsförordningen till tillsynsmyndighet.
6. Beställa sökning hos Staben, Innovation och utveckling gällande system utanför nämndens ansvarsområde vid begäran om registerutdrag.
7. Besluta om att avslå registrerades begäran om registerutdrag inom nämndens ansvarsområde.
8. Besluta om att bifalla eller avslå registrerades begäran om att få personuppgifter rättade inom nämndens ansvarsområde.
9. Besluta om att bifalla eller avslå registrerades begäran om att få personuppgifter raderade inom nämndens ansvarsområde.
10. Besluta om att bifalla eller avslå registrerades begäran om att begränsa behandlingen av personuppgifter inom nämndens ansvarsområde.
11. Besluta om att bifalla eller avslå registrerades begäran om att flytta personuppgifter inom nämndens ansvarsområde.
12. Besluta om att bifalla eller avslå registrerades begäran om att göra invändningar inom nämndens ansvarsområde.

9.6 Enhetschef Services beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom enhetens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 10 prisbasbelopp.
2. Besluta om försäljning av material/utrustning där materielens/utrustningens värde i varje enskilt fall inte överstiger 1 000 000 kronor. Rapporteras via delegationsrapport när värdet överstiger 50 000 kronor.

9.1 Strateg Stöd och utveckling

1. Besluta om bidrag till föreningar, organisationer och företag enligt bidragskriterier fastställda av kultur- och fritidsnämnden upp till två prisbasbelopp.

9.2 Utvecklare gällande stöd till civilsamhället

1. ~~Gällande fritid~~

- ~~a. Besluta om bidrag till föreningar och organisationer enligt bidragskriterier fastställda av kultur- och fritidsnämnden. Delegationen gäller inte för verksamhetsbidrag, sommarskola samt investeringsbidrag för samlingslokaler.~~
- ~~b. Besluta om driftbidrag för föreningar och organisationer enligt kultur- och fritidsnämndens fastställda fördelningsbeslut.~~

2. ~~Gällande kultur~~

- ~~a. Besluta om bidrag till föreningar, organisationer och företag enligt bidragskriterier fastställda av kultur- och fritidsnämnden upp till ett prisbasbelopp.~~
- ~~b. Besluta om bidrag till studieförbunden enligt kultur- och fritidsnämndens fastställda fördelningsbeslut.~~

3. ~~Gällande landsbygd~~

- ~~a. Besluta om bidrag till föreningar och organisationer enligt bidragskriterier fastställda av kultur- och fritidsnämnden upp till ett prisbasbelopp.~~

1. Gällande fritid

Besluta om bidrag till föreningar och organisationer enligt bidragskriterier fastställda av kultur- och fritidsnämnden.

2. Gällande kultur

- a. Besluta om bidrag till föreningar, organisationer och företag enligt bidragskriterier fastställda av kultur- och fritidsnämnden upp till ett prisbasbelopp.
- b. Besluta om bidrag till studieförbunden enligt kultur- och fritidsnämndens fastställda fördelningsbeslut.

3. Gällande landsbygd

Besluta om bidrag till föreningar och organisationer enligt bidragskriterier fastställda av kultur- och fritidsnämnden upp till ett prisbasbelopp.

4. Vårdskapsbidrag

Besluta om bidrag enligt riktlinjer avseende kommunstyrelsens anslag för kommunalt värdskap och kommunal representation upp till två prisbasbelopp.

9.4 Projektledare Evenemangs beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom projektledares verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 10 prisbasbelopp.
2. Besluta om att teckna avtal för försäljning av varor och tjänster (inklusive sponsring och arrende) inom projektledares verksamhetsområde i de fall summan för varje enskilt avslut upp till 10 prisbasbelopp. Rapporteras via delegationsrapport när värdet överstiger 50 000 kronor.

9.7 Marknadsansvarig Kulturens hus beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom avdelningens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut som understiger ett prisbasbelopp.

10. Avdelningschef Kultur och Mötesplatsers beslutanderätt

1. Besluta om att anställa underställd personal.
2. Besluta om att förbjuda bisysslor.
3. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom avdelningens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 10 prisbasbelopp.
4. Besluta om försäljning av material/utrustning där materielens/utrustningens värde i varje enskilt fall inte överstiger 1 000 000 kronor. Rapporteras via delegationsrapport när värdet överstiger 50 000 kronor.

10.1 Enhetschef Biblioteks beslutanderätt

1. Besluta om att anställa underställd personal.
2. Besluta om att förbjuda bisysslor.
3. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom enhetens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger fyra prisbasbelopp.

10.2 Enhetschef Ung i Luleås beslutanderätt

1. Besluta om att anställa underställd personal.
2. Besluta om att förbjuda bisysslor.
3. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom enhetens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger fyra prisbasbelopp.

10.3 Ungdomssamordnarens beslutanderätt

1. Besluta om Fixa- och Arrapengar inom Ung i Luleås verksamhetsområde upp till ett halvt prisbasbelopp per mottagare och år.

10.4 Fritidsledare, Ung Kulturs beslutanderätt

1. Besluta om bidrag till riktade kulturaktiviteter upp till ett prisbasbelopp per mottagare och år.

10.5 Enhetschef Konst, Scen och Mötens beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom enhetens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 1 000 000 kronor.

10.6 Producents beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom producentens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 10 prisbasbelopp.

10.7 Konferenssäljares beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom konferenssäljarens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 10 prisbasbelopp.

10.8 Konstnärlig ledares beslutanderätt

1. Besluta att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom den konstnärliga samordnarens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger fyra prisbasbelopp.

10.9 Konststrategs beslutanderätt

1. Besluta om konstnärlig gestaltning av kommunens fastigheter enligt 1%-regeln i samband med nybyggnation eller större ombyggnation samt vara beslutande vid gestaltning av offentliga platser, bostads- och andra bebyggelseområden. Besluten ska ske per projekt inom tilldelad budget för olika byggnationer och offentliga platser
2. Besluta att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom den konstnärliga samordnarens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 10 prisbasbelopp.

10.10 Konstintendents beslutanderätt

1. Besluta om inköp av konst till kommunens konstsamling inom tilldelad budget för kommunkonst.

11. Avdelningschef Kulturarv, skärgård och turisms beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom avdelningens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 10 prisbasbelopp.
2. Besluta om försäljning av material/utrustning där materielens/utrustningens värde i varje enskilt fall inte överstiger 1 000 000 kr. Rapporteras via delegationsrapport när värdet överstiger 50 000 kr.

11.1 Enhetschef Friluftsmuseet Hägnans beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom enhetens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger fyra basbelopp.

12. Avdelningschef Idrott och Friluftslivs beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom avdelningens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger 10 basbelopp.
2. Besluta om yttranden i plan- och byggnadsärenden.
3. Besluta om försäljning av material/utrustning där materielens/utrustningens värde i varje enskilt fall inte överstiger 1 000 000 kronor. Rapporteras via delegationsrapport när värdet överstiger 50 000 kronor.

12.1 Samordnare för lokalbokning och föreningsstöds beslutanderätt

1. Besluta om upplåtelse av anläggningar och lokaler enligt normer som fastställts av kultur- och fritidsnämnden.
2. Besluta om tillståndsgivning av lotterier.

12.2 Enhetschef Badverksamhets beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom enhetens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger fyra prisbasbelopp.

12.3 Enhetschef Arenor, sporthallar och lokalboknings beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom enhetens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger fyra basbelopp.

12.4 Enhetschef Idrottsplatser, friluftsanläggningar och fritidsbankens beslutanderätt

1. Besluta om att teckna avtal/upphandla varor och tjänster inom enhetens verksamhetsområde som omfattas av Luleå kommuns inköspolicy i de fall köpesumman (anbudssumman eller dylikt) för varje enskilt avslut inte överstiger fyra basbelopp.

13 Personaldelegation

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Anställning				
19.1	Anställning av avdelnings-chef tills vidare samt tidsbegränsat.		Förvaltningsdirektör	Delegationsbeslut vid tills vidare tjänst alt längre än 12 månader
19.3	Anställning av enhetschef tills vidare samt tidsbegränsat		Avdelningschef	Delegationsbeslut vid tills vidare tjänst alt. längre än 12 månader 1

19.4	Anställning av övrig personal tills vidare samt tidsbegränsat		Avdelningschef Enhetschef	Delegationsbeslut vid tills vidare tjänst alt. längre än 12 månader
------	---	--	------------------------------	---

Anställnings upphörande

19.5	Uppsägning pga personliga skäl efter genomgången rehabiliteringsprocess		Förvaltningsdirektör Avdelningschef	Anmäls inte till KFN
19.6	Övrig uppsägning eller avsked enligt LAS regler		Förvaltningsdirektör	Anmäls inte till KFN
19.7	Uppsägning av arbetsgivaren vid uppnådd LAS-ålder	33 § LAS	Avdelningschef	Anmäls inte till KFN
19.8	Enskild överenskommelse utanför AB:s regler		Förvaltningsdirektör Avdelningschef	Anmäls inte till KFN
19.9	Avslut av provanställning		Förvaltningsdirektör Avdelningschef Enhetschef	Anmäls inte till KFN
19.10	Besked om omreglering eller upphörande av anställning pga sjukersättning tills vidare		Förvaltningsdirektör Avdelningschef Enhetschef	Samråd med HR-konsult Anmäls inte till KFN

Beordran av mertid/övertid

19.11	Beordran av mertid/övertid enligt ABs regler		Avdelningschef Enhetschef	Anmäls inte till KFN
19.12	Beordran av mertid/övertid enligt ABs regler utanför ordinarie kontorstid		Chefer inom beredskapsorganisationen Rekryteringsenheten/bemannare Enhetschef	Anmäls inte till KFN

Misskötsamhet

19.13	Skriftlig varning		Förvaltningsdirektör Avdelningschef	Anmäls inte till KFN
19.14	Skriftligt förtydligande om skyldigheter i anställningsavtalet		Förvaltningsdirektör Avdelningschef Enhetschef	Anmäls inte till KFN
19.15	Beslut att polisanmäla anställd vid misstanke om brott mot den egna verksamheten	22 § LOA 20 kap. 1-3 §§ BrB	Förvaltningsdirektör Avdelningschef	Delegationsbeslut upprättas i diariet och anmäls till nämnd

Avstängning

19.16	Avstängning enligt AB		Förvaltningsdirektör Avdelningschef HR-konsult	Anmäls inte till KFN
Samverkan				
19.17	Förhandling och information enligt MBL	11-14, 19 och 38 §§ MBL	Förvaltningsdirektör Avdelningschef	Anmäls inte till KFN
19.18	Förhandling – chefställsättning	11 § MBL	Förvaltningsdirektör Avdelningschef	Anmäls inte till KFN
Strejk				
	Beordran av skyddsarbete under strejk		Avdelningschef	Anmäls inte till KFN

Arbetsmiljö				
19.20	Systematiskt arbetsmiljöarbete		Förvaltningsdirektör Avdelningschef Enhetschef	Anmäls inte till KFN
Utbildning				
19.21	Beslut om enskilda utbildningsinsats (inom Sverige)		Avdelningschef Enhetschef	Anmäls inte till KFN
19.22	Beslut om utbildning av grupp inom eget verksamhetsområde/avdelning (inom Sverige)		Avdelningschef	Anmäls inte till KFN
19.23	Beslut om utbildning av grupp från flera verksamhetsområden/avdelningar (inom Sverige)		Förvaltningsdirektör	Anmäls inte till KFN
19.24	Beslut om utbildning/konferens utomlands		Förvaltningsdirektör	Delegationsbeslut upprättas i diariet och anmäls till KFN
Bisyssla				
19.25	Godkännande av bisyssla enligt Luleå kommuns riktlinjer		Avdelningschef Enhetschef	Anmäls inte till KFN
19.26	Avslag på bisyssla enligt Luleå kommuns riktlinjer		Avdelningschef Enhetschef	Anmäls inte till KFN
Organisation				
19.27	Fastställande av Kultur-och fritidsförvaltningens arbetsorganisatoriska utformning		Förvaltningsdirektör	Delegationsbeslut upprättas i diariet och anmäls till KFN

§ 59

Ansökan Luleå Barnidrottsförening för Hertsö miljögård 2026

Ärendenr 2026/256-3.7.1.2

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskotts förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beslutar att bevilja Luleå Barnidrottsförening 90 tkr för Hertsö Miljögård 2026.
2. Ekonomisk redovisning och skriftlig utvärdering lämnas senast 31 oktober 2026.

Sammanfattning av ärendet

Luleå Barnidrottsförening ansöker om 130 tkr tkr för att driva Hertsö miljögård i åtta veckor (veckorna 26-33) sommaren 2026.

Luleå Barnidrottsförening planerar att Hertsö Miljögård kommer att vara öppet 11-15 fem dagar i veckan (tisdag-fredag och söndag). Hertsö Miljögård är en uppskattad mötesplats för alla målgrupper där föreningen kan skapa en mötesplats för barnfamiljer och alla hertsöbor. Gården ligger nära Hälsans stig och kan uppmuntra till motion. Kultur- och fritidsförvaltningen vill prioritera Hertsön under sommaren 2026 som är sista sommaren utan den nya skolgården. Det sökta bidraget planeras att användas till handledning, barnaktiviteter, transporter, material och utrustning.

Kultur- och fritidsförvaltningens har föreslagit kultur- och fritidsnämnden besluta att anslå 90 tkr till Luleå Barnidrottsförening för Hertsö Miljögård 2026. Därtill kommer förvaltningen stå på hyreskontraktet för Miljögården och därmed ta kostnaden under hyresperioden vilket motsvarar ca 20 tkr.

Sammanträdet

Kultur- och fritidsförvaltningen föredrar ärendet.

Fredrik Sidevörn (C) föreslår bifalla kultur- och fritidsförvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kultur- och fritidsförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har genomförts med Luleå Barnidrottsförening.

Beslutsunderlag

- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut avseende Luleå barnidrottsförening för Hertsö miljögård 2026, KFF Hid: 2026.887
- Ansökan Luleå Barnidrottsförening för Hertsö miljögård sommaren 2026, KFF Hid: 2026.878

Bidrag till Luleå Barnidrottsförening för Hertsö miljögård 2026

Ärendenr 2026/256-3.7.1.2

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beslutar att bevilja Luleå Barnidrottsförening 90 tkr för Hertsö Miljögård 2026.
2. Ekonomisk redovisning och skriftlig utvärdering lämnas senast 31 oktober 2026.

Sammanfattning av ärendet

Luleå Barnidrottsförening ansöker om 130 tkr tkr för att driva Hertsö miljögård i åtta veckor (veckorna 26-33) sommaren 2026.

Luleå Barnidrottsförening planerar att Hertsö Miljögård kommer att vara öppet 11-15 fem dagar i veckan (tisdag-fredag och söndag). Hertsö Miljögård är en uppskattad mötesplats för alla målgrupper där föreningen kan skapa en mötesplats för barnfamiljer och alla hertsöbor. Gården ligger nära Hälsans stig och kan uppmuntra till motion. Kultur- och fritidsförvaltningen vill prioritera Hertsön under sommaren 2026 som är sista sommaren utan den nya skolgården. Det sökta bidraget planeras att användas till handledning, barnaktiviteter, transporter, material och utrustning.

Kultur- och fritidsförvaltningens föreslår att kultur- och fritidsnämnden beslutar att anslå 90 tkr till Luleå Barnidrottsförening för Hertsö Miljögård 2026. Därtill kommer förvaltningen stå på hyreskontraktet för Miljögården och därmed ta kostnaden under hyresperioden vilket motsvarar ca 20 tkr.

Dialog

Dialog har genomförts med Luleå Barnidrottsförening.

Beslutsunderlag

Ange de dokument, eller de viktigare dokument, som ärendet omfattar.

Roger Stenberg
Strateg

Beslutet skickas till

Luleå Barnidrottsförening

Luleå Barnidrottsförening vill driva mötesplats Miljögården sommaren 2026

Bra satsningar med kommunalt eller annat offentligt stöd görs redan i flera andra kommuner, inte minst i centrala Luleå. År 2026 är den sista sommaren utan nya skolgården på Hertsön. Därmed är 2026 en sommar med större behov än normalt av positiva mötesplatser på området.

Björx: Streetbasket

G-stad: Streetbasket & Hägnan

Örnäset: Steelpark, Arons, ny sporthall & fritidsgård

Bergnäset: Trolltjärn

Råneå: Utomhusbad & Kängsön

City: Fantastiska Södra Hamn

Hertsön: Barnidrott & Miljögården

Sörbyarna: Dubbla konstgräsplaner i Alvik, Streetbasketplan i Antnäs.

Ormberget: Supersatsning med Multisportbana

Kronan: Street Basket, nya superfina skolgårdar och utomhusytor

Lämplig satsning för Hertsön av flera skäl:

- Hertsöskolans skolgård används som byggarbetsplats och nya skolgården är klar först 2027
- Fritidsgården är stängd över sommaren
- Badhus stängt över sommaren och ny sporthall dröjer till senare i höst
- Deltar som ideella vuxna ledare gör personer som barn, ungdomar och allmänhet känner igen och har förtroende för
- Hertsön har stora behov av integration och trygghetsskapande mötesplatser
- Särskilt viktig satsning för unga med stora behov, de kan till och med involveras i drift

Miljögården är en uppskattad mötesplats för ung som gammal och barnidrottsföreningen kan skapa en mötesplats för barnfamiljer och alla hertsöbor. Även om vår inriktning främst är barn och unga så blir miljögården en positiv generations-överskridande mötesplats. Den bidrar till att minska social isolering i olika åldersgrupper.

Läget uppmuntrar till motion då den ligger längs Hälsans stig, för dom flesta besökarna är det smidigare att ta sig dit utan att använda bil. Hållbart, minskade resor, cykelavstånd för en stor andel av kommunmedborgarna, mindre luftföroreningar, minskad klimatpåverkan. Löser ett lokalt problem och skapar istället en mötesplats med starkt lokalt ägande och delaktiga medborgare. Satsningen stämmer in på planer för Hertsöns utveckling och långsiktiga behov. 130 000 kr för 9 veckor inkl feriearbetare, handledning, förbrukningsvaror, transporter och övriga kostnader. Räknet på öppethållande 11-15 fem dagar i veckan (söndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag). Öppethållandet är baserat på feedback från tidigare år.

Denna satsning innebär också att förutsättningarna för ännu mer gratis barnidrott och lek långsiktigt blir ännu bättre på Hertsön. Barnidrottsföreningen möjliggör och skapar dessutom bra utomhusmiljöer och rastaktiviteter på samtliga Hertsöns tre grundskolor. Åren 2024-2025 har vi i samverkan med bland andra NIF/SISU och NFF utbildat ca 50 unga ledare (i åldern 16-18) inom ledarskap för unga med NPF och allmänt ledarskap.

Både miljögård och gratis barnidrott har varit uppskattade inslag flera somrar. Vi har haft besök både lokalt ifrån men också från ställen som Stockholm, Linköping, Malmfälten och Österrike och feedbacken är att gratis barnidrott på bra attraktiva arenor är unikt och uppskattat. Att en stadsdel som är "svag" socioekonomiskt har styrkor och saker att vara stolt över ska inte underskattas när det kommer till att bygga en stark kommun.

Budget

Inkomster

Ansökt bidrag 130 00

Utgifter

Transporter 5 000
 Barnaktiviteter 30 000
 Mellanmål/lunch 30 000
 Handledning 40 000
 Material och utrustning 25 000

TOTALA INKOMSTER 130 000

TOTALA UTGIFTER 130 000

Ovanstående är ungefärlig budget som vi uppskattar den utifrån det vi kan bedöma idag i maj.

Information av LUPP- & KEKS-enkät

Ärendenr 2026/260-3.6.0.2

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden får information om LUPP- & KEKS-enkät.

Robert Dahlén
Kommunsekreterare

Information om plan för Hägnan

Ärendenr 2026/261-3.6.0.2

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden får information om plan för Hägnan.

Robert Dahlén
Kommunsekreterare

Information om arkivbeskrivning

Ärendenr 2026/262-3.7.0.2

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden får information om arkivbeskrivning.

Robert Dahlén
Kommunsekreterare

Information om GDPR-rapport

Ärendnr 2026/263-3.7.0.2

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden får information om GDPR-rapport.

Robert Dahlén
Kommunsekreterare

Information från kultur- och fritidsdirektör

Ärendenr 2026/259-3.7.0.2

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsdirektören informerar om aktuella frågor.

Robert Dahlén
Kommunsekreterare

Information från ordföranden

Ärendenr 2026/258-3.6.0.2

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämndens ordförande informerar om aktuella frågor.

Robert Dahlén
Kommunsekreterare